

Kohteen kuvaus

Savottakämpä (172088) on ollut hyvin suuri, 8 x 22 m. Sen perustukset erottuvat suhteellisen selvästi, vaikka rakennuksen itäpäässä sen yli kulkee ajoura. Perustukset on tehty luonnonkivien päälle. Alimpia hirsikertoja erottuu paikka paikoin. Käytetyt hirret eivät ole olleet pyöröhirsiiä, vaan ne on pelkottu. Kämpä lienee kuitenkin purettu, sillä itäpäässä on rakennuksen alapuolelle kasattu luonnonkiviä ja tiiliä (Lalli 165). Tiilet lienevät peräisin rakennuksen itäpään muurista. Länsipäädyn muurin pohja puolestaan on paikallaan rakennuksen luoteisnurkassa. Luonnonkivien lisäksi kasassa on runsaasti punatiiltä. Suon reunassa rakennuksen länsipään kohdalla on lähes kokonainen kaminan pesä. Muitakin kaminan osia on maastossa kämpäalueella. Rakennuksen sisällä on runsaasti erilaisia kuoppia ja kohoumia, mutta rakennuksen huonejako ei käy ilmi. Keittiön pääty on todennäköisesti sijainnut länsipäädyssä, sillä täällä on alarinteessä kellarin jäännökset.

Rakennuksen pohjaa reunustavat lehtipuut. Rakennuksen sisällä kasvaa nuoria puita ja katajia. Viitisenkymmentä metriä kämpäraunion luoteispuolella on suuri suorakaiteen muotoinen heinäinen aukio, jonka reunoilla kasvaa puita suorissa linjoissa. Vaikka mitään rakennusjäännöksiä paikalla ei olekaan, on todennäköistä, että kämpän talli on sijainnut tässä.

Kellari: (172089). Kellarin jäännökset sijaitsevat kankaan alarinteessä, viitisentoista metriä suon reunasta ja saman verran kämpältä. Jäännös on suorakulmainen kuoppa, 2,5 x 2 m. Mitään hirsiiä ei seinärakenteissa näy. Kuoppa on reilu 0,5 m syvä ja vaikuttaa siltä, että kattorakenne on romahtanut kuoppaan. Minkäänlaista kulkuaukkoa ei kellariin ole. Mahdollisesti kuoppaan on kuljettu katon kautta. Kuopan vieressä on kaminan riekaleita.

Sauna: (172090). Kämpän sauna on sijainnut noin 100 m itään kämpän päärakennukselta rinteiden alareunassa, joitakin metrejä suolta. Rakennuksen pohja erottuu selvästi noin 4 x 4 m suuruisena kehikkona. Saunan perustukset on tehty luonnonkiville. Seinävallista erottuu alarinteessä myös hirttä. Rakennuksen luoteiskulmalla on luonnonkivisen kiukaan jäännökset. Kiuas vie neljänneksen rakennuksen pinta-alasta. Kolme metriä kiukaalta länteen on selkeän pyöreä kasa luonnonkiviä, tiiliä (Lalli 165), betonirengasta, peltitynnäriä ja peltinen uunin pesä. Voi olla, että selvästi erottuvaa saunan pohjaa purettaessa kiukaan ylemmät osat on ladottu viereen kasaksi.

Kohteen raja

Kohteen aluerajaus on tehty pistetietojen ja maastohavaintojen perusteella.

Tulkinta

Päätellen savottakämpän koosta ja rakennusmateriaaleista, paikalla on ollut kämpä pian toisen maailmansodan jälkeen. Rakennukset on purettu ja ilmeisesti siirretty pois. Suunnittelumetsuri Simo Keränen tiesi kertoa lisää saunan kohtalosta: Sauna oli jätetty pystyyn kämpän purussa. Sitä oli muuan hirviporukka saanut käyttää lihan savustamiseen, minkä toimituksen yhteydessä sauna myöskin on sittemmin palanut.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 29.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 2 Keskinkertainen

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

**Kohteen
suojelu:** 0 Ei määritelty

**Ympäristön
suojelu:**

0 Ei määritelty

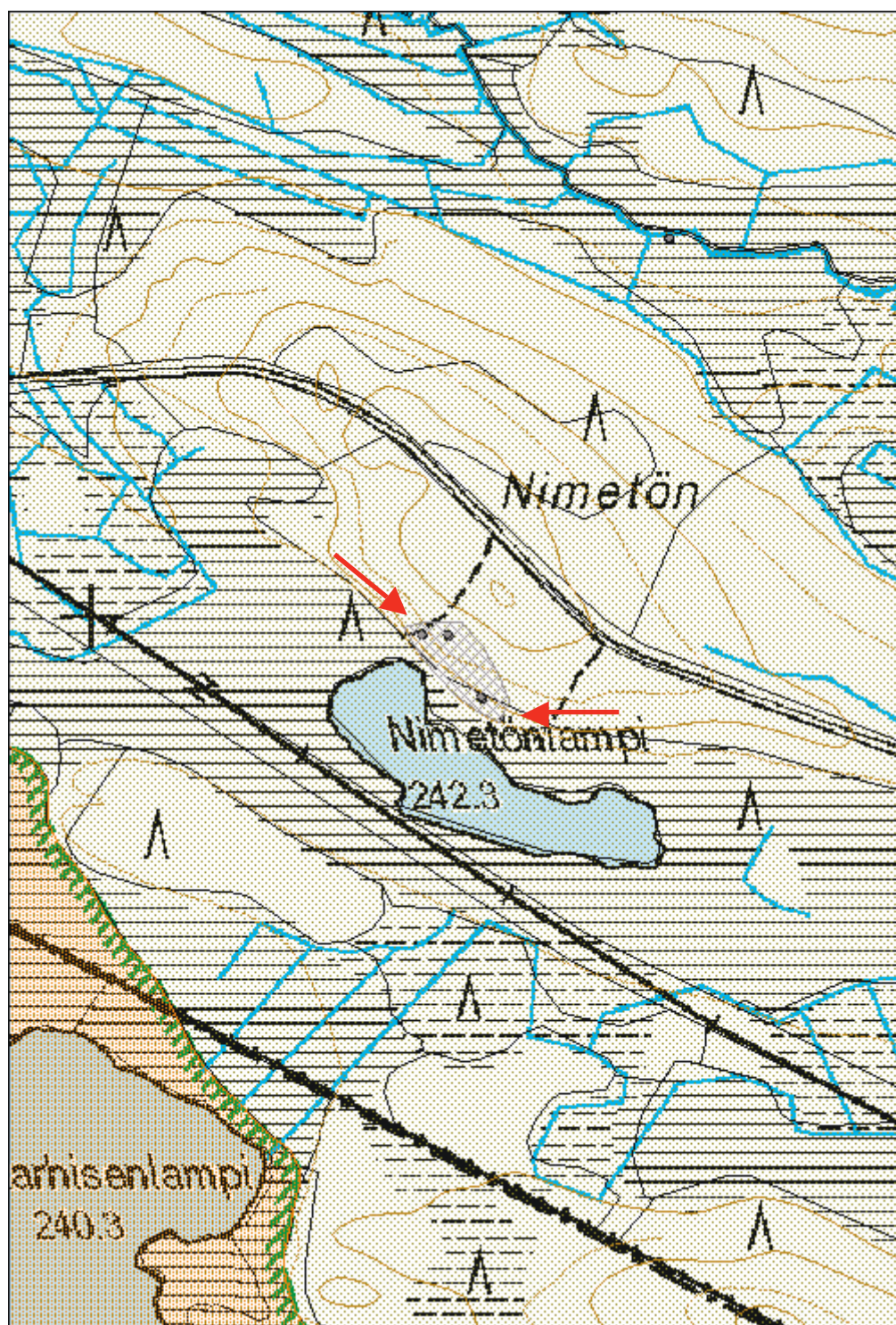

Ylinnä: 172088.8.1010010. "Lalli 1-65". Rakennuksen alapuolella on kasa kiviä ja tiiliä.

Keskellä: 172088.8.1010014. Suon reunassa rakennuksen länsipään kohdalla on lähes kokonainen kaminan pesä. Muitakin kaminan osia on maastossa kämppäalueella.

Alinna: 172090.8.1010021. Saunan perustukset on tehty luonnonkiville. Seinävallista erottuu ala-rinteessä hirttä. Rakennuksen luoteiskulmalla on luonnonkivisen kiukaan jäännökset. Kolme metriä kiukaalta länteen on selkeän pyöreä kasa luonnonkiviä, tiiliä, betonirengasta, peltitynnyri ja peltinen uunin pesä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7157945, Y 3587353	Mittakaava:	1:5000

Jokela savottakämppä	MH-tunnus: 172087
-----------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7159238, Y 3584926	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Vanhalle peruskartalle on merkitty Kinnusenjoen varteen rakennus. Aluksi sitä arveltiin niittyladoksi, mutta kun asia tuli puheeksi suunnittelumetsuri Simo Keräsen kanssa, kävi ilmi, että jokivarressa on sijainnut Jokelan kämppä. Kohde dokumentoitiin 30.7.2014 pilvisessä säässä. Koska kohteelle ei ole minkäänlaista tietä, sinne tultiin idän suunnalta jokivartta seurailen ja lakkoja etsiskellen (turhaan!).

Ympäristön kuvaus

Jokelan kämppä sijaitsee Kinnusenjoen etelärannalla joitakin kymmeniä metrejä rannasta. Kohde sijaitsee Hyrynsalmen eteläosassa 0.5 km Kuhmon rajalta. Kinnusenjoki on kiemurteleva suojoki, joka on pääsääntöisesti 3 - 4 m leveä, mutta kämpän itäpuolella joki leviää erityisesti pohjoisrannalla ojitetulle suolle. Joki alkaa kämpältä nelisen kilometriä itään Syvä-Kinnusesta ja se virtaa kohti länttä. Kämpän ympäristö on monen kilometrin säteellä soista. Siellä täällä on matalahkoja kankaita. Reilu puoli kilometriä kämpältä luoteeseen on Lehtosuon turvetuotantoalue.

Kohteen kuvaus

Jokelan savottakämppä on edelleen suureksi osaksi pystyssä kattoa myöten. Sen pitkä länsiseinä ja katto ovat tältä puolelta romahtaneet sisään. Pitkä itäseinusta, jolla sekä ovi että rakennuksen ainoa ikkuna sijaitsevat, on kokonaan ehjä. Rakennuksen ulkomitat ovat 6 x 4 m. Rakennukseen on salvottu väliseinä 1.8 m päähän eteläpäädyistä erottamaan eteistila asuinhuoneesta. Hirsisalvoksia on kymmenen kertaa romahtaneeseen välikattoon saakka ja neljätoista kurkihirteen.

Puolet katosta on ehjä. Kattohirret ovat alkuperäiset, mutta säilynyt kattolaudoitus lienee uusittu jossain vaiheessa. Päällimmäisenä on ollut punainen huopakate. Myös ovi ja ikkuna lienee uusittu jossain vaiheessa. Ikkuna-aukkoa on laudoituksella pienennetty ja ikkuna on peitetty kattohuovalla. Rakennuksen lyhyellä pohjoisseinällä on savuräppänä, joka on tehty poraamalla hirsiiin kaksi reikää ja sahaamalla välit.

Rakennuksen hirret ovat pyöröhirsiä, jotka on pelkottu salvosten kohdalta. Rakennuksen ovi johtaa eteistilaan, 4 x 2.8 m. Seinät ovat hiiltyneet, katto ja lattia ovat romahtaneet. Eteisestä huoneeseen johtava oviaukko on metrin päässä ulkoseinästä. Suuri luonnonkivinen uuni, 2 x 2 m, on välittömästi oviaukosta vasemmalla. Uunikiveys on noin 70 cm korkea, eikä siinä ole muuria, joten Jokelan kämppä on savupirtti. Uunin pesä on oviaukon puolella. Pesän päältä pilkottaa tukeva metallipalkki, jonka varassa tulipesä on ollut. Uunin takana väliseinää vasten on ollut peltilevy suojaamassa seinää kuumuudelta. Seinät ovat kuitenkin kauttaaltaan mustuneet.

Huoneen lattia on romahtanut. Tukihirret ovat vielä paikoillaan. Välikatto on niin ikään tippunut alas, joten rakennuksen sisällä on runsaasti puujätettä. Ikkunan alla on pitkä rahi.

Kohteen raja

Sijainti on ilmoitettu pistetietona.

Tulkinta

Savupirtiksi rakennettu Jokelan kämpppä lienee 1900-luvun alkupuolelta. Ensimmäinen kämpppälaki, jolla säädeltiin metsätöiden asumisololoja, annettiin 1928 (Parpola-Åberg 2009:97). Tätä ennen työväki useimmiten hoiti asumiskysymyksen parhaan taitonsa mukaan itse. Kuitenkin erään tilaston mukaan (Junttila-Pasanen-Teppo 1970–72:26) keväällä 1921 Hyrynsalmen metsätyöväestä lähes 60 % asui lähiseudun taloissa, lähinnä savottakämpiksi luokiteltavissa rakennuksissa kolmannes. Loput asuivat töiden ajan vaatimattomissa saunoissa ja muissa keveissä tilapäismajoituksissa. Kämppien määrä oli siten huomattava Hyrynsalmella jo ennen kämpppälakia. 1930-luvulla rakennuksiin ruvettiin lisäämään myös kamina, jota Jokelan kämpässä ei näyttäisi olleen. Se, että rakennus on savupirtti, tukee ajoitusta 1900-luvun alkupuolelle.

Kämpälle ei johda minkäänlaista tietä, ja se on rakennettu suolle aivan jokirantaan. Nämä seikat viittaavat siihen, että hakatut puut on uitettu jokea pitkin. Lisäksi Nimettömän kämpppä, vain kolmisen kilometriä kaakkoon, on ollut käytössä pian toisen maailmansodan jälkeen. On epätodennäköistä, että molempia kämppiä olisi käytetty yhtäaikaaisesti. Jokelan kämpppää on kuitenkin korjailtu myöhemmin, muun muassa katto on uusittu. Sen suhteellisen hyvä kunto viittaa myös siihen, että rakennusta on lämmitetty sen pääkäytön jälkeenkin. Rakennus on ollut ehjä vielä 1960-luvun peruskartoituksen aikana. Nykytilanteessa kämpppä tulee lahoamaan nopeasti.

Lisätietoja

Lähteet:

Junttila Juhani, Pasanen Juha ja Teppo Jorma. Tukkikämppiä ja ruukinpirttejä Lapin savotoilta ajalta 1880–1930. Oulun yliopiston arkkitehtiosaston rakennustaiteen historian laitoksella vv. 1970–72 Lapin Metsämuseoyhdistys ry:lle suoritettu erikoistyö. Käsikirjoitus.

Parpola Antti & Åberg Veijo 2009. Metsävaltio. Metsähallitus ja Suomi 1859–2009. Edita, Helsinki.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 30.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:

Kunto: 1 Hyvä

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

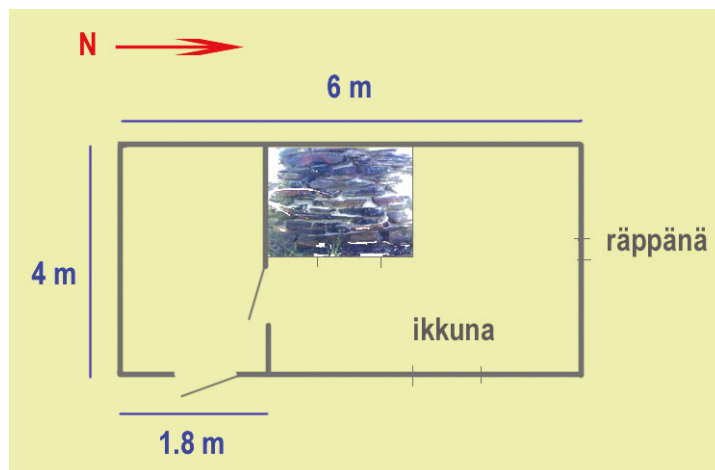
Olotila: 2 Ei käytössä
**Kohteen
suojelu:** 0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:

0 Ei määritelty

172087.8.1010035: Jokelan kämppä Kinnusenjoen rannalla.

Piirros Jokelan kämpästä on suunnilleen mittakaavassa.

Yllä: 172087.8.1010048. Ulko-ovi eteisestä katsottuna. Turve oven ulkopuolella oli kasvanut oven edessä niin tukevasti, ettei ovea enää saanut auki ja rakennuksen sisään oli kömmittävä ikkunasta.

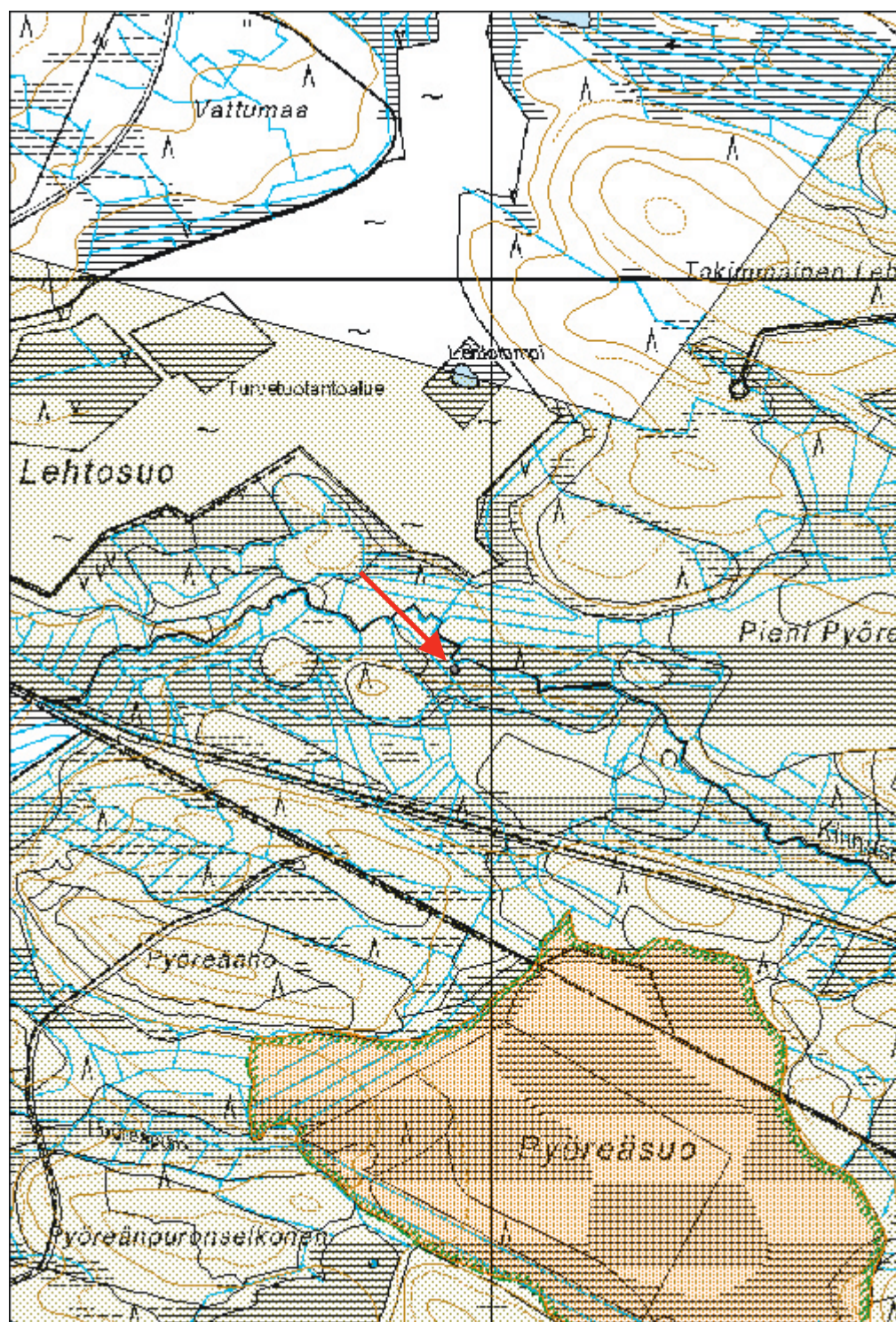
Oikealla: 172087.8.1010046. Rakennuksen ainoata ikkunaa on myöhemmin pienennetty.

Alla: 172087.8.1010044. Savupirtin sisäseinä on mustunut.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7159238, Y 3584926	Mittakaava:	1:10 000

Siikajärvi savottakämppejäjäännös	MH-tunnus: 172764
--	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7160492, Y 3611256	tuotettu: Löydöt:	

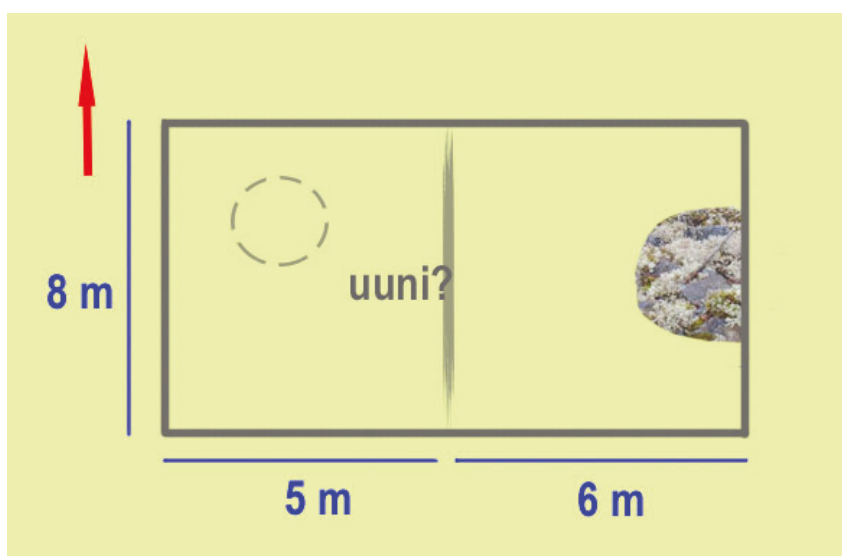
Taustatiedot
Tieto Siikajärven savottakämpästä saatiin suunnittelumetsuri Simo Keräselä Hyrynsalmelta. Kohde dokumentoitiin tiistaina 5.8.2014.
Ympäristön kuvaus
Siikajärven savottakämpä on sijainnut Hyryn Mikitänpään kaakkoispuolella, Siikajärven eteläpuolisessa niemessä kolme kilometriä Kuhmon rajalta luoteeseen. Niemen takana on vasta hakattu kangas, joka jatkuu järveen saakka. Muutoin Siikajärven rannat ovat hyvin kosteat. Rantakaistale ja pieni metsäkuvio, jolla kämpän rauniot sijaitsevat, on jätetty hakkaamatta. Kuviolla kasvaa osin varttunutta metsää, osin nuorempaa puustoa sekä lehtipuita. Maasto on sammaleen peitossa ja aluskasvillisuus puolukka-mustikka-suopursu.
Kohteen kuvaus
Kämpä on sijainnut pienen niemen päällä. Hirsikehikko erottuu selvästi. Luoteisnurkassa sammaleen alta pilkistaa maatunutta hirttä. Kehikko on mitoiltaan noin 11 x 8 m. Rakennuksen keskellä erottuu hirsinen väliseinän paikka. Läntisempi huoneista on hieman pienempi. Sen luoteisnurkassa on kuoppa. Huoneen sisäseinän keskellä on muuta rakennuksen pohjaa korkeampi tasanne. Se on sammaleen peitossa, kuten muukin rakennus, eikä sammaleen alla tunnu kiveystä. Sitä vastoin itäisemmässä huoneessa on suuri uunin pohja. Se on keskellä itäistä, lyhyttä seinää. Se on nykymitoiltaan 2.5 x 2 m ja seinän kohdalla sillä on korkeutta noin 0.5 m. Alimmat kivet ovat suuria. Päällä sammaleen alta pilkottaa lohkeilleita ja palaneita kivenkappaleita. Seinävallit ovat paikoin lähes metrin levyiset ja vaikuttaa siltä, että osa seinistä on romahtanut rakennuksen sisään
Kohteen raja
Kämpän sijainti on ilmoitettu pistetietona.
Tulkinta
Kämpärakennus lienee lahonnut paikalleen. Hirsien ja uunikivien lisäksi ei paikalla ole muuta rakennusjätettä. Mitoiltaan ja arkkitehtuuriltaan kämpä muistuttaa muita Hyrynsalmen 1900-luvun alun kämppejä.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 5.8.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

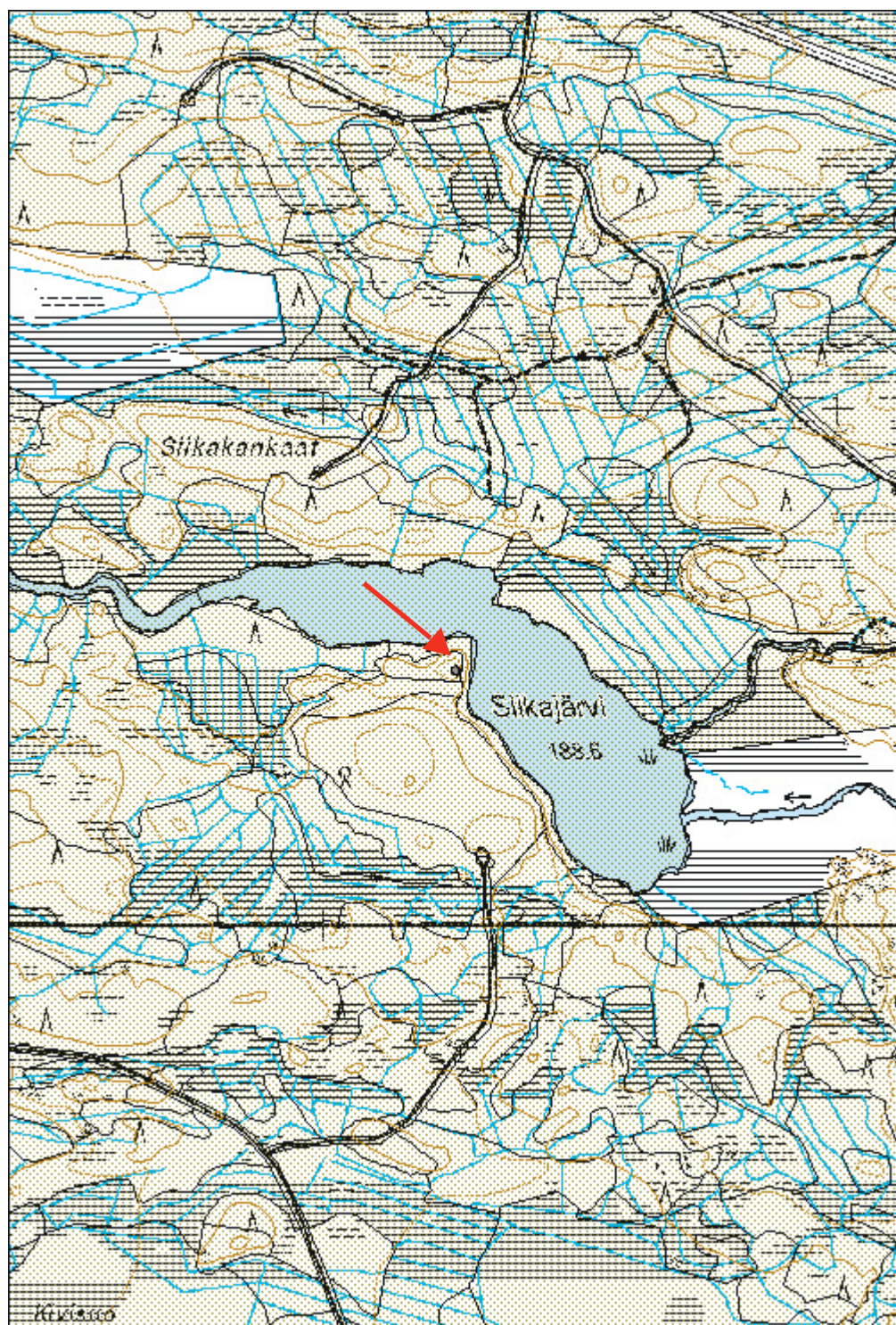

172764.9.1010018-19: Siikajärven savottakämpän rauniot on merkitty kuvaan punaisella kehikolla.

Pohjapiirros Siikajärven savottakämpästä on summittaisesti mittakaavassa.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7160492, Y 3611256	Mittakaava:	1:10 000

Mikitänkoski savottakämppejäännös

MH-tunnus: 172773

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7154776, Y 3584325	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde on merkitty vanhalle peruskartalle 1960-luvun lopulta. Se tarkastettiin maanantaina 9. kesäkuuta 2014. Yön aikana oli satanut rankasti, mutta tarkastushetkellä vettä ei tullut. Havainnointiolosuhteet olivat verrattain hyvät.

Ympäristön kuvaus

Mikitänkosken savottakämppeä on sijainnut Mustajoessa sijaitsevan kosken rannalla kohdassa, jossa Pyhännänahon länsipuolella jokeen laskee puro. Alueella on useampia heinäisiä aukioita, jotka ovat kasvamassa umpeen. Rakennuksista on vain vähän jälkiä.

Jokivarren maastot ovat kosteat ja rehevät, Pyhännänahon rinteet joen pohjoispuolella kasvavat havupuuvältaista kosteahkoa metsää. Laaja metsätalouden hallinnassa oleva alue, jota joki halkoo, sijaitsee Ristijärven kunnan koillisosassa joitakin kilometrejä Kuhmo-Kajaani -tien pohjoispuolella.

Kohteen kuvaus

Mikitänkosken kämpästä on jäljellä kämppärakennuksen, saunan, kellarin sekä funktioltaan tunnistamattoman rakennuksen jäänteet.

Savottakämppeä: (172769). Savottakämpästä on vain hajanaisia jäänteitä heinäisellä aukiolla muiden rakennustenjäänteiden itäpuolella. Kämppeä on seissyt tasanteella parinkymmenen metrin päässä joesta. Minkäänlaista perustusta ei paikalla ole havaittavissa. Sammalen alta pilkistää betonista valettuja levyjä, tiiltä, kattohuopaa sekä lahonneita hirren pätkiä. Betoninen smirgelin kiekko on tiilikasan päällä. Sammalen alla tuntuu monin paikoin kiviä ja mahdollisesti betonivalujen kappaleita. Rakennus ei kuitenkaan millään tavoin enää hahmotu. Kasvillisuuden puutteesta päätellen rakennus on voinut olla suurikin, ehkä jopa kymmenmetrinen, mutta tämä on puhtaasti spekulatiota. Rannemmalla on peltin riekaleita. Kämppeärakennus on suurella todennäköisyydellä purettu ja viety pois.

Sauna: (172770). Saunan jäänteet ovat selvimmin maastossa erottuva jäännös entisestä savottakämppeäalueesta. Rakennuksen pohja erottuu koholla olevana 3 x 3 m laajuisena alana, jota peittää jäkälä ja varvut. Aluskasvillisuuden seasta pilkistää kiviä, modernin tiilen kappaleita sekä lahonnutta lautaa. Rakennuksen jokirannan puoleisella seinämällä on muutaman metrin mittainen hirs, joka lienee kuulunut saunan porrasrakennelmiin.

Saunan alapuolella, muutamien metrien päässä rannasta, on peltisen kiukaan ja piipun jäännöksiä hajan. Myös uunin pesää rikkonaisine luokkuineen on näköillä. Sauna on ilmeisesti purettu ja tarpeettomat osat on jätetty paikalle.

Kellari: (172772). Kellarin jäännös sijaitsee viitisen metriä jokirannasta. Se on parimetriseen törmään kaivettu. Kellari on 2.5 x 2.5 m laajuinen puolitoista metriä syvä kuoppa, joka alkaa olla sammalen peitossa. Oviaukko on suhteellisen hyvin säilynyt. Kuopan seinän yli kulkee muutama tukeva hirs, joiden päällä on maata. Oviaukko on laudoitettu, ovi on tehty niin ikään pystyloidoista. Naulat ovat tehdastekoisia. Ovesa on vielä rautaiset saranat jäljellä. Vaikka oven suu on romahtanut, erottuu siinä pieni porstuan tapainen. Oven suulta joelle alarinteeseen on kaivettu matala ja kapea kulkuväylä kellarille. Kattorakenteet ovat täysin hävinneet.

Rakennus: (172771). Rakennuksen jäännös on erittäin epämääräinen. Se erottuu lähes pyöreänä heinikkoisen aukion reunalla. Vallit ovat parimetriä leveät ja niiden päällä kasvaa nuoria mäntyjä ja koivuja. Rakennelman länsipuolitse on ajettu metsäkoneella, mikä hankaloittaa seinien hahmottamista. Rakennus on ollut mahdollisesti noin 7 x 5 m. Seiniä peittää aluskasvillisuus, vallin sisällä tuntuu kiviä, mutta muuten rakenteista ei saa selvää.

172769.076-077: Puretun kämppärakennuksen jälkeensä jättämä aukio.

172769.082: Minkähän laitteen akku on mahtanut unohtua Mikitäkosken kämpän raunioille?

172769.079: Savottakämpän muurin kohta.

172772.072-074. Mikitäkosken savottakämpän kellarin jäännökset kosken partaalla.

Kohteen rajaus

Savottakämpäalue on suhteellisen laaja. Se rajautuu alueelta dokumentoitujen rakennusten jäännösten ja aukoiden perusteella aluerajaukseksi, joka on tehty maastossa havaintojen pohjalta.

Tulkinta

Savottakämpäalue on suhteellisen laaja. Se rajautuu alueelta dokumentoitujen rakennusten jäännösten ja aukoiden perusteella aluerajaukseksi, joka on tehty maastossa havaintojen pohjalta.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 9.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

**Viranomais-
rekisterinro:**

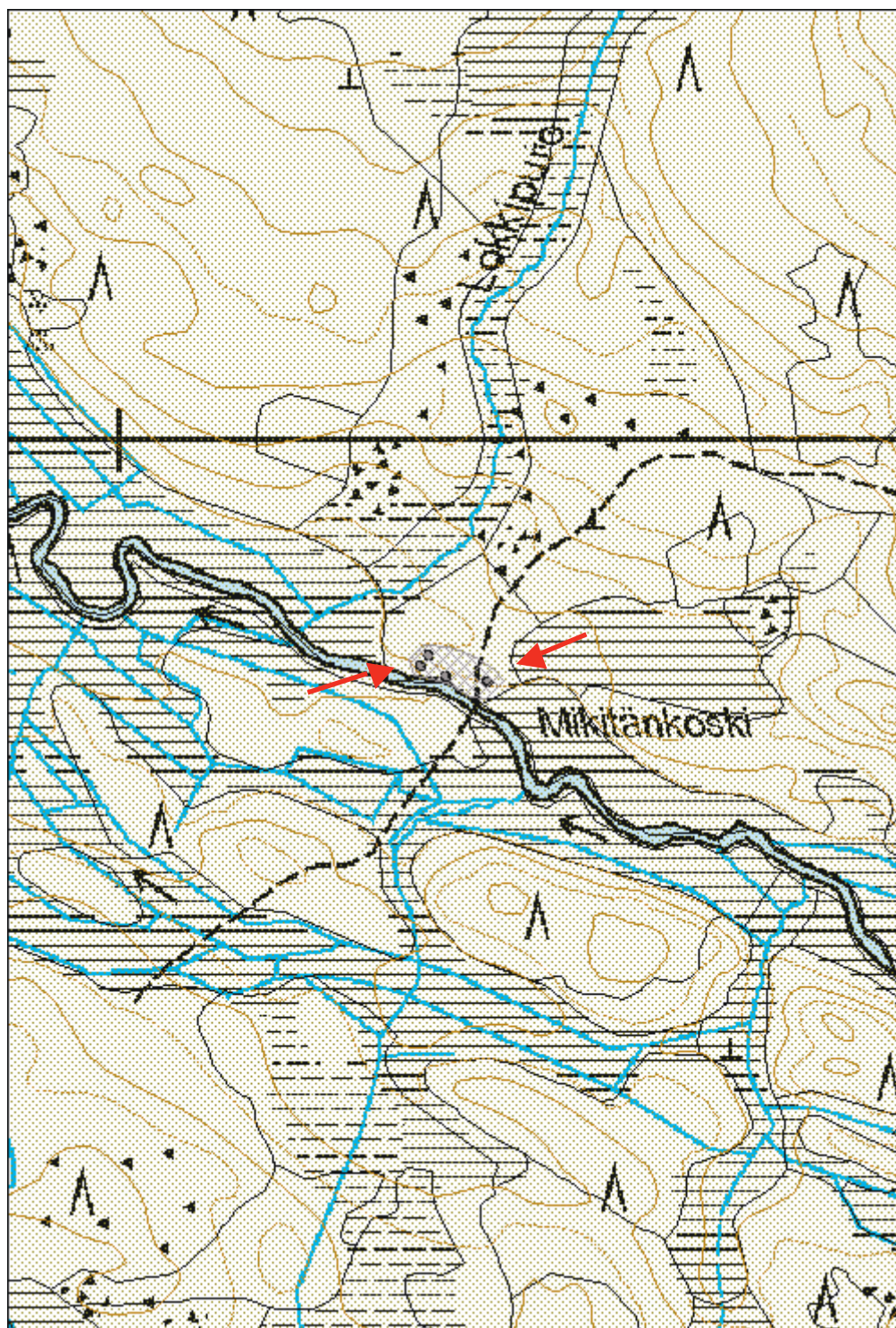
Kunto: 3 Huono

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä
**Kohteen
suojelu:** 0 Ei määritelty

**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7154776, Y 3584325	Mittakaava:	1:5000

Pääjärvi savottakämppejäännös (uusi)

MH-tunnus: 172432

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7142523, Y 3585695	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Savottakämppeä on merkitty 1960-luvun lopun peruskartalle, mutta ei Sutigisiin. Kohde tarkastettiin keskiviikkoamuna 25. kesäkuuta 2014 koleassa mutta poutaisessa säässä. Onnen kantamoisena sattui niin, että aivan kämpän jäänteiden vieressä, Pääjärven rannalla mökin omistava vastikään Metsähallituksesta eläköitynyt suunnittelumetsuri Matti Leinonen oli mökillään. Häneltä saatiin tietoja Pääjärven kämpästä sekä läheisestä vanhemmasta kämpästä.

Ympäristön kuvaus

Savottakämppeä on sijainnut Ristijärven kaakkoisosassa sijaitsevan pienen Pääjärven pohjoisrannalla. Metsätie tekee täällä jyrkän silmukan, jonka lounaisosan eteläpuolella, kymmenkunta metriä tiestä, kämppeä on sijainnut. Kämpän päärakennuksen kohta on jätetty luonnon tilaan. Tässä kohden kasvaa suuria kuusia ja koivuja. Kämpän ulkorakennusten kohdalla kasvaa lehtipuiden puskitama taimikko. Savottakämppeäalueen lounais- ja kaakkoispuolella on kesämökkejä rannan tuntumassa.

Kohteen kuvaus

Savottakämpän jäänteet (172427) ovat kokonaan nuorten koivujen ja kuusten alla. Mitään varsinaista muotoa tai mittoja ei paikalla voi hahmottaa, vaikka maa on tällä kohden hieman koholla. Kohteen pistetieto on otettu uunin pohjan päältä. Se on kokonaan sammalen peittämä matala kumpu, jota pengottaessa löytyi luonnonkiviä. Kumpareen vieressä on syvempi kuoppa. Matti Leinosen mukaan kämppeä on purettu 1970-luvulla ja hirret on viety jonnekin muualle. Mitään rakennusjätettä ei tällä kohden näy. Kämpperakennuksen vieressä on ollut hevostalli, mutta siitä ei ollut erotettavissa mitään.

Vessa: (172429). Vessaksi arveltu rakennus on romahtanut lautarakennus, jossa on ollut vihreä huopakatto. Sen alkuperäisestä koosta ei saa kovin tarkkaa kuvaa, mutta kovin suuri se ei ole ollut. Se on voinut olla jokin muukin ulkorakennus.

Ulkorakennus: (172431). Jäännös on kasa lautoja ja vihreää kattohuopaa. Rakennus on ollut jonkin verran vessaa isompi ja sekin on romahtanut paikalleen. Vajaan kymmenen metrin päässä on ruostuneen peltikaminan jäänteet.

Ulkorakennukset ovat taimikolla, joka kasvaa valtoimenaan horsmia ja vatukkoa. Tien leikkauksessa ulkorakennusten kohdalla on pitkä pätkä palanutta hirttä. Se on poltettu paikalla, koskapa maa sen ympärillä on punaiseksi palanut. Matti Leinosen mukaan tällä kohden tuskin on ollut rakennusta. Jonkin matkan päässä, kankaan puolella, on iso kasa kumisaappaan jäännöksiä.

Kohteen raja

Savottakämppeäalueelta on otettu erilliset sijaintitiedot rakennuksista pistetietona, millä perusteella kohteelle on tehty manuaalisesti aluerajaus.

Tulkinta

Savottakämppeä on seissyt paikalla 1960-luvulla, jolloin se on merkitty myös peruskartalle. Eläkkeelle jääneen suunnittelumetsuri Matti Leinosen mukaan kämppeä on purettu 1970-luvulla. Rakenteista päätellen - lautaa ja huopakatetta - kämppeä ei ole seissyt paikalla kovin pitkään, ehkä vain noin kymmenkunta vuotta. Tätä päätelmää tukee rakenteellisten seikkojen lisäksi myös se, että vajaan puolen kilometrin päässä, Pääjärven koilliskulmalla, on sijainnut savottakämppeä, joka on ollut käytössä ennen sotia.

Tarkastukset		
Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 25.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä		
Kuvaus: KMO 2014		

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
--------------------------------	-----------------

172427.3.035-037: Pääjärven uudemman kämpän pihapiiriä. Vasemmassa reunassa aukio, jolla kämpän päärakennus on sijainnut. Tienhaaran oikealla puolella on pöpelikkö, jossa on sijainnut ulkorakennuksia.

172429.3.041: Vessaksi arveltu rakennus on romahtanut lautarakennus, jossa on ollut vihreä huopakatto.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7142523, Y 3585695	Mittakaava:	1:5000

Pääjärven (vanha) savottakämppäjäänös

MH-tunnus: 172437

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7142629, Y 3585954	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Pääjärven vanha savottakämppä on uusi kohde, jota ei ole merkitty Sutigisiin tai vanhalle peruskartalle. Sen olemassa olosta saatiin tieto dokumentoitaessa Pääjärven 1960-luvun kämppää. Läheisellä kesämökillä touhusi Metsähallitukselta vasta eläkkeelle jäänyt suunnittelumetsuri Matti Leinonen, jolta tieto kohteesta saatiin. Savottakämppäjäänös tarkastettiin keskiviikkonaamuna 25. kesäkuuta 2014 poutaisessa säässä.

Ympäristön kuvaus

Savottakämppä on sijainnut Ristijärven kaakkoisosassa sijaitsevan pienen Pääjärven pohjoisrannan tuntumassa hieman toista sataa metriä rannasta. Metsäautotie tekee täällä jyrkän silmukan, kämppärauniolle vie tieltä umpeen kasvava vanha tienpohja, joka jatkuu kämpän ohi kohti rantaa. Tien pohja loppuu rannalla sijaitsevalle kesämökille. Kämppäalueella voi vieläkin erottaa jotenkin vanhan aukion, jossa kasvaa suuria koivuja ja havupuista pääasiassa kuusta. Maa on kosteahkoa ja rehevää, aluskasvillisuus on heinien lisäksi saniaisten ja kurjenpolvien valtaamaa. Paikalla on joskus kämppävaiheen jälkeen ajeltu raskailla koneilla, mikä on tuhonnut jonkin verran jäännöksiä. Syvät ajourat ovat täysin sammaloituneet, joten tuho on tapahtunut todennäköisesti pian kämpän purkamisen jälkeen.

Kohteen kuvaus

Savottakämpän jäänteet (172433) erottuvat ennen muuta kiukaan paikalla. Kiuas on luonnonkivistä ladottu, lähes kokonaan sammalen peitossa oleva kasa, jonka päällä kasvaa kaksi suurta koivua. Kiuas on soikea, mitoiltaan noin 3 x 2 m. Korkeutta sillä on noin metri. Kiukaan tuntumassa on havaittavissa useita jykeviä hirsii sammalen alla, mutta niiden pohjalta rakennuksen muoto tai mitat eivät hahmotu, sillä rakennuksen yli kulkee ajoura tai oja. Kaikki hirret tuskin ovat edes alkuperäisillä paikoillaan. Yksi mahdollinen nurkka on jäljellä. Se sijaitsee noin viiden metrin päässä kiukaasta, mikä viittaa suhteellisen suureen kokoon.

Rakennusjäänös: (172434). Reilut parikymmentä metriä kämpältä on toinen kiuas. Se on lähes neliön muotoinen, 2.5 x 2.5 m suuruinen ja noin metrin korkuinen. Sammalen alta pilkottaa laakeista kivistä huolellisesti ladottu uunin pohja. Kiuas on tuskin kuulunut samaan rakennukseen kuin toinen kiuas, sillä siinä tapauksessa rakennus olisi ollut lähes 30 metriä. Vaikka sammalen alla on siellä täällä hirsii, ei rakennuksen muoto tai koko mitenkään hahmotu ajourien ja ojien vuoksi. Vanha tieura kulkee muutaman metrin päässä kiukaasta.

Ulkorakennus - talli?: (172435). Talli on rakennuksista parhaiten säilynyt, sillä sitä ei ole purettu vaan hirsinen kehikko on saanut rauhassa maata paikalleen. Rakennus on ollut 6 x 6 m. Hirsikertoja on edelleen jäljellä parhaimmillaan toistakymmentä kertaa. Ovensuupuoli on romahtanut rakennuksen sisään. Ovi on tehty tukevista laudoista naulaamalla, naulat ovat tehdasvalmisteisia. Ovenpielessä on jäljellä rautainen sarana, lukko on nostettu oven päälle.

Rakennuksen hirret ovat jykeviä. Ilmeisesti ainakin osa niistä on ollut kuorimattomia. Salvokset on tehty huolellisesti kirveellä, hirret on sahattu. Parhaiten säilyneellä seinustalla on vielä hirsien välissä eristeenä tuohta. Ikkunoita ei rakennuksessa ole ollut, ei edes räppänän paikkaa näy missään. Myöskään uunia ei rakennuksessa ole. Näiden seikkojen perusteella rakennusta arvellaan talliksi.

Talli sijaitsee aivan tieuran reunassa, toisella puolen tietä kuin kiukaat, alarinteen päällä.

Kohteen raja

Savottakämppäalueelta on otettu erilliset sijaintitiedot rakennuksista pistetietona, millä perusteella kohteelle on tehty manuaalisesti alueraja.

172435.3.056: Talli on rakennuksista parhaiten säilynyt, sillä sitä ei ole purettu vaan hirsinen kehikko on saanut rauhassa maatua paikalleen.

172435.3.066: Rakennuksen nurkkasalvoksessa on edelleen nähtävillä hirsien väliin laitettua tuohtia.

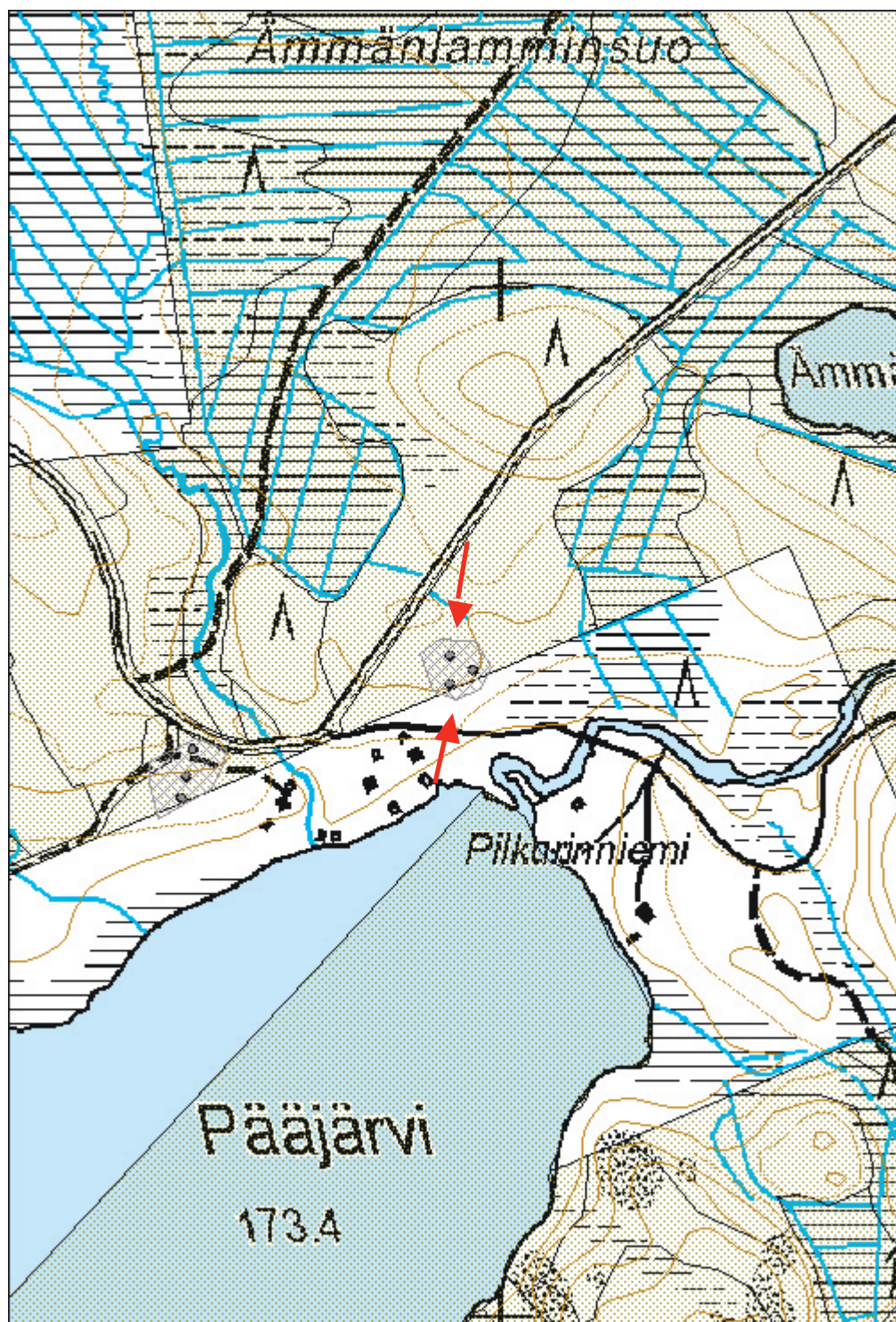
Tulkinta	
Pääjärven rannalta kesämökiltään tavattu informantti, Metsähallitukselta eläkkeelle jäänyt suunnittelumetsuri Matti Leinonen tiesi kertoa, että vanha kämpppä lienee rakennettu ennen sotia. Kaikki havainnot paikalla tukevat tätä ajoitusta. Kämpä lienee purettu ja jäänyt käytöstä viimeistään 1950-luvulla. Uusi kämpppä on pian tämän jälkeen pystytetty lähemmäs rantaa.	
Tarkastukset	
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 25.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä	
Kuvaus: KMO 2014	

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		

172434.3.052: Sammalen alta pilkottaa laakeista kivistä huolellisesti ladottu uunin pohja.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7142629, Y 3585954	Mittakaava:	1:5000

Pajupuro savottakämppejäännös

MH-tunnus: 172905

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava $\geq 1:10000$
Koordinaatit:	X 7150043, Y 3574325	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

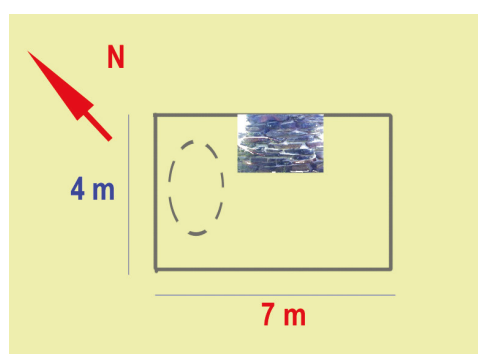
Pajupuron kämpän jäännökset on merkitty SutiGisiin kolmena erillisenä pisteenä. Kohde tarkastettiin keskiviikkona 16.7.2014 miellyttävässä kesäsäässä.

Ympäristön kuvaus

Pajupuron kämpä on sijainnut Ristijärven itäosassa 1.5 km Isolta Tuomaanjärveltä pohjoiseen. Vartiukseen vievä tie kulkee puoli kilometriä kämppäalueen eteläpuolella. Pajupuron ympäristö on matalien kankaiden ja kosteikkojen mosaiikkia. Kämpän rakennukset sijaitsevat kankaalla, jossa on vastikään tehty harvennushakkuuta. Kangas on mäntyvaltaista sekametsää. Aluskasvillisuus on suhteellisen rehevää. Pikkuinen Pajupuro kiertää kankaan reunaa kämppäalueen itä- ja pohjoispuolella.

172899.6.1010069-70: Saunarakennus parikymmentä metriä puroilta erottuu ennen muuta muhkean uunin pohjan ansiosta. Seinät erottuvat heikosti sammalen peittäminä maavalleina.

Kohteen kuvaus

Saunarakennus (172899) parikymmentä metriä puroilta erottuu ennen muuta muhkean uunin pohjan ansiosta. Seinät erottuvat heikosti sammalen peittäminä maavalleina. Hirttä on tuskin jäljellä ollenkaan. Sammal kasvaa luonnonkivisen kivijalan päällä. Rakennuksen kokoa on hieman vaikea arvioida. Se lieene ollut 7 x 4 m, mutta on mahdollisesti jatkunut puron suuntaan itään. Rakennuksessa on voinut tällä kohden olla jonkinlainen terassi. Puron rannassa on pari aluskasvillisuuden peittämää tukevaa hirttä, jotka johtavat purolle. Kiuas sijaitsee rakennuksen puron puoleisella pitkällä sivulla keskellä rakennusta. Kiuas on 1.7 x 1.4 m. Sillä on edelleen korkeutta noin metri. Se on liuskeisista luonnonkivistä sementillä muurattu. Saunan jäännösten tunteissa ei ole metalliromua. Kyseessä on voinut olla savusauna, vaikka kiukaan paikka ei olekaan tyypillinen. Saunan lyhyellä luoteisseinustalla on 0.5 m syvä kuoppa, jonka mitat ovat 2 x 0.8 m. Saunan ulkopuolella kasvaa muutamia vanhoja koivuja ja raitoja.

Varasto: (172904). Kämpärakennuksen länsipuolella, tasaisella kankaalla, on lautarakenteisen varaston jäännökset. Se on romahtanut paikalleen. Perustuksia rakennuksissa ei ole kaiki ollu. Rakennuksen jäännöksistä päätellen summittainen arvio rakennuksen koosta on 7 x 5 m. Autojen, parrujen ja naulojen lisäksi rakennuksen jäänteissä on mustan kattohuovan riekaleita ja seinäpahvia. Rakennuksessa on ollu ainakin kaksi ikkunaa, 70 x 40 cm.

Pääkämpä: (172898). Reilut parikymmentä metriä vajalta pohjoiseen on savottakämpän päärakennuksen jäännökset. Kämpä on purettu, mutta rakennuksen hahmo erottuu suhteellisen selvinä sammaleen peittämiä valleina. Rakennuksen mitat ovat 18 x 8 m. Valleissa on ilmeisesti luonnonkivinen kivijalka. Seinähirsiä niissä ei tunnu olevan. Huonejakoa ei rakennuksen pohjasta voi erottaa, mutta siinä on ollu ainakin kaksi jyrkää rautahellaa sekä suuri peltinen kamina. Kivillä täytetty kamina on kumollaan rakennuksen keskellä. Peltistä kaminan putkea on sikin sokin rakennuksen sisällä ja ulkoseinillä niin paljon, että rakennuksessa on saattanut olla useitakin kaminoja. Toinen helloista on rakennuksen ulkopuolella pitkän pohjoisseinän vieressä. Päällä on myös kasa liuskeisia kiviä. Uunin paikaksi kohta ei hahmotu - se on rakennuksen ulkopuolella - ja jätteet ovatkin ilmeisesti päätyneet rakennuksen purkamisen yhteydessä tähän. Toinen hella sitä vastoin lieene lähellä alkuperäistä paikkaansa. Rakennuksen itäpäässä on vajaan metrin korkuinen kasa liuskeisia kiviä. Hellan paikka on ilmeisesti ollu tässä. Säilynyt puutavara on peräisin lattiasta. Sitä on näkyvillä erityisesti rakennuksen itäpäässä. Rakennuksen sisällä on useita pieniä kuoppia. Rakennusjätteistä on pellin lisäksi näkösellä sementin kappaleita.

Kellari: (172900). Parikymmentä metriä kämpältä itään kosteikolle laskevassa rinteessä on hyvin säilynyt kellari. Sen sisäseinät on tuettu jyrkällä hirsillä. Kellarin mitat ovat 3.5 x 4 m. Hirsillä katettu käytävä alarinteeseen on reilun metrin mittainen. Oviaukon ulkopuolella jatkuu matala oja kosteikolle. Ylärinteen puoleisessa seinässä on tuuletusaukko 40 x 30 cm. Katto on romahtanut. Kellarikumpare on sammaleen ja puolukanvarpujen peitossa. Syvyyttä kellarilla on pari metriä.

Rakennusjäännös/teräväpää: (172901). 50 metriä pohjoiseen kämpän jäännöksiltä on pienempi asuinrakennus. Se erottuu tasanteella peitteisinä seinävalleina. Rakennuksen pitkällä eteläseinustalla vallista pilkottaa hirsiiä. Rakennus on ollu noin 7 x 4 m, ja siinä on selvästi ollu kaksi huonetta. Rakennuksen keskellä, eteläseinällä, on sementistä valettu 1 x 1 m kaminan pohja, joka on hieman lattiatasoa korkeammalla. Kaminan paikalta kulkee huoneen poikki selvä väliseinävali. Kummassakin huoneessa on selkeä, vähintään puolen metrin syvyinen kuoppa. Kuoppien päällä on ollu jyrkää hirsiristikko, joka on ollu tuettu kuopan pohjasta pystypaaluilla. Itäisemmässä huoneessa sammalpeitteinen rakenne on lähes ehjä, läntisemmässä huoneessa se on romahtanut. Rakennuksen ulkopuolella on kamina ja kaksi sinkkiämpäriä.

Kellari 2: (172902). Kymmenkunta metriä pienemmältä rakennusjäännökseltä itään kosteikolle laskevassa rinteessä on toisen kellarin jäännökset. Täälläkin seiiniä on tuettu hirsillä ja laudoilla sekä osittain kiveyksellä. Kellari on huonommin säilynyt kuin suurempi kellareista. Pienemmän mitat ovat noin 3 x 4 m. Oviaukko on alarinteessä pitkä ja syvä. Puurakenteita oviaukosta ei ole säilynyt. Kumpu kellarin ympärillä on sammalen ja puolukanvarpujen peitossa. Myös 1.5 m syvä kellarikuoppa on sammaloitumassa. Kellarikuopan yläreunalla sammalen alta pilkistaa pokasahan terä.

Vessa: (172903). Nelisenkymmentä metriä pohjoiseen pienemmältä rakennuksen pohjalta on romahtaneen lautarakennuksen jäännökset. Rakennus on ollu arviolta 2.5 x 3 m. Ovi on suunnattu etelään kohti muita kämpärakennuksia. Ovesa on jyrkät rautasaranat. Autojen ja naulojen lisäksi ei muuta rakennusjätettä ole. Rakennuksen pitkällä peräseinällä on matala kuoppa. Rakennuksen katto on hävinnyt.

Kohteen raja

Kohteen aluerajaus on tehty yksittäisten pistetietojen perusteella. Kämpän tallirakennusta ei kyetty paikallistamaan, mutta todennäköisesti se jää aluerajauksen sisään. Alueella on runsaasti erilaisia kuoppia, joista ainakin osa voi liittyä kämpän käyttöön.

Tulkinta

Kämpän rakennusmateriaaleista, rakennustavasta ja rakennusten koosta päätellen Pajupuron kämpppä käyttö ajoittuu Korean hakkuiden aikaan 1950-luvulle. Kämpä on todennäköisesti purettu ja siirretty muualle 1970-luvulla.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014

Tarkastuspvm: 16.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä

Kuvaus: KMO 2014

Viranomais-
rekisterinro:

Kunto: 2 Keskinkertainen

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

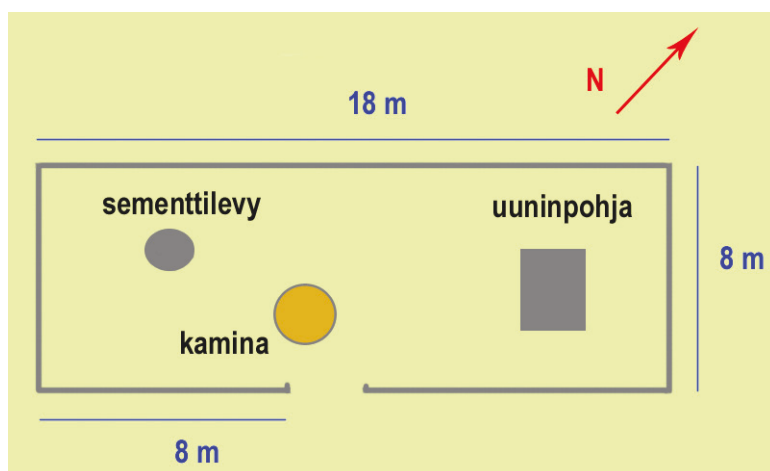
Kohteen
suoja: 0 Ei määritetty

Ympäristön
suoja:

0 Ei määritetty

172898.6.1010077: Kämpä on purettu, mutta rakennuksen hahmo erottuu maastossa suhteellisen selvinä sammuksen peittämiä valleina. Suuren koon ja puuston vuoksi rakennuksen pohjaa on hankala hahmottaa valokuvassa.

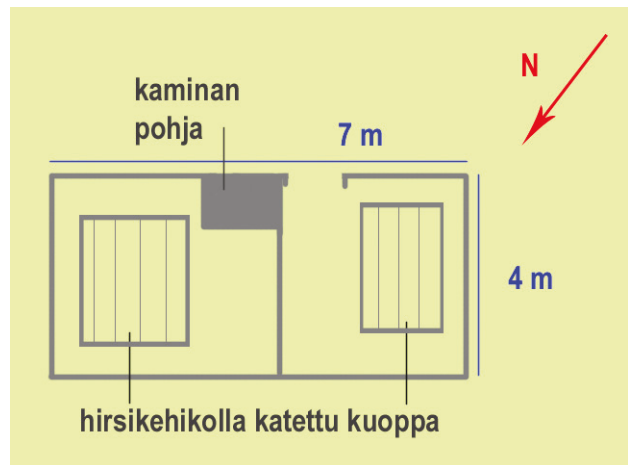

Piirros Pajupuron savottakämpän päärakennuksesta.

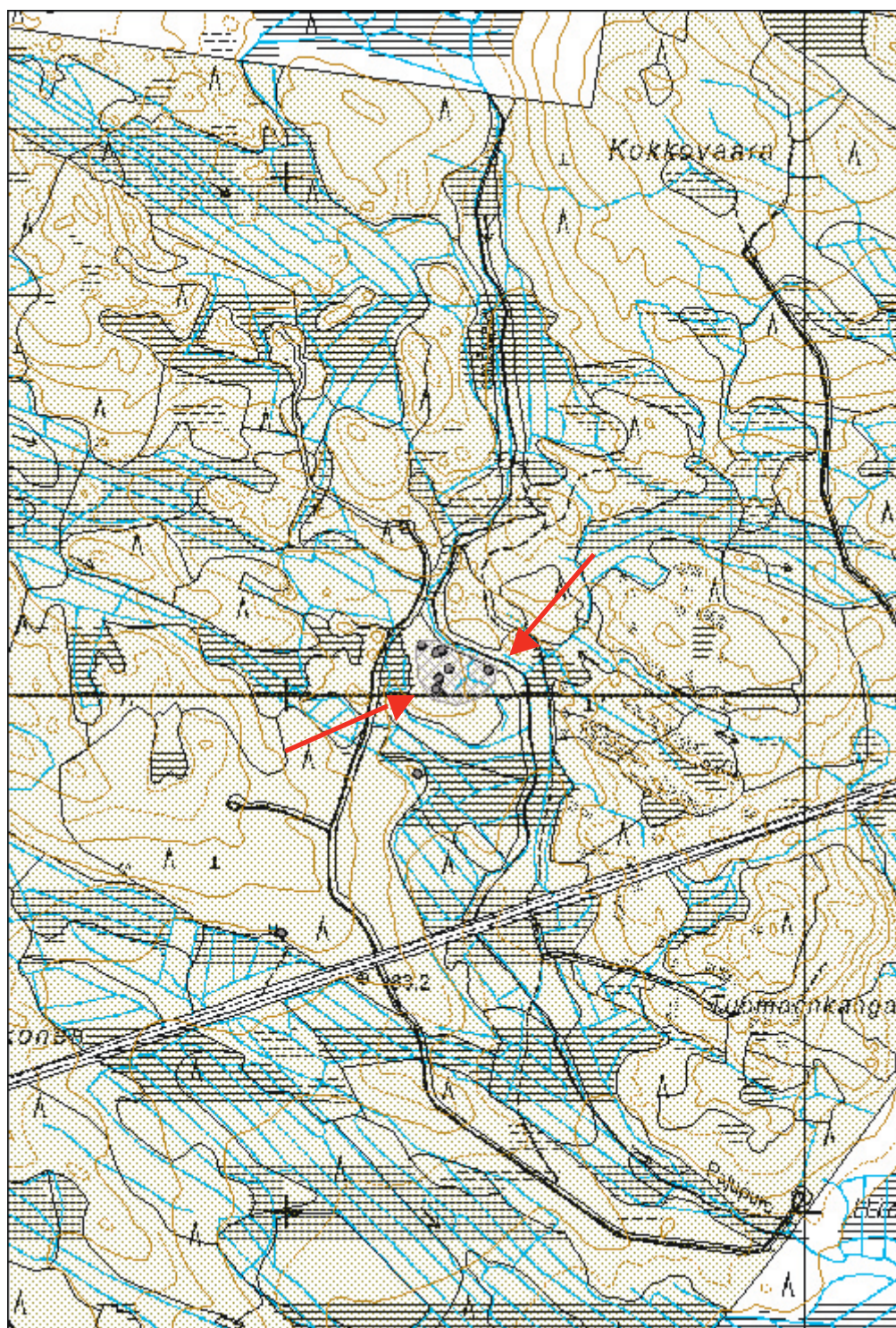
172901.6.1010105: Rakennus erottuu tasanteella peitteisinä seinävalleina. Siinä on selvästi ollut kaksi huonetta. Rakennuksen keskellä, eteläseinällä, on sementistä valettu kaminan pohja. Kummassakin huoneessa on selkeä, vähintään puolen metrin syvyinen kuoppa. Kuoppien päällä on ollut jyrkäv hirsiristikko, joka on ollut tuettu kuopan pohjasta pystypaaluilla. Rakennuksen ulkopuolella on kamina ja kaksi sinkkiämpäriä.

Alla piirros rakennuksen pohjasta.

172900.6.1010091: Parikymmentä metriä kämpältä itään kosteikolle laskevassa rinteessä on hyvin säilynyt kellari. Sen sisäseinät on tuettu jyrkävillä hirsillä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7150043, Y 3574325	Mittakaava:	1:10 000

Pieni Härkövaara savottakämppejäännös

MH-tunnus: 172415

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7137114, Y 3583865	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Pienen Härkövaaran pohjoisreunalle on 1960-luvun peruskartalle merkitty kaksi rakennusta. Kohde tarkastettiin 23.7.2014. Paikalla on sijainnut savottakämppeä. Rakennukset on pääosin purettu pois. Paikalta dokumentoitiin kämppeärakennuksen lisäksi kellari ja ulkovessa.

Ympäristön kuvaus

Härkövaarat sijaitsevat aivan Ristijärven kaakkoiskulmalla pari kilometriä kunnan rajalta. Seutu on asumatonta, ja sitä halkovat lukuisat metsäautotiet. Matalat vaarat ovat soiden ympäröimiä. Vajaa 2 km Härkövaarojen lounaispuolella on Petäjälampi. Savottakämppeä on sijainnut Härkövaaran ja Pienen Härkövaaran välisessä notkelmassa aluetta halkovan puron pohjoisrannalla. Maasto nousee loivasti puroilta kankaalle. Ympäristö on suhteellisen rehevää. Paikalla kasvaa havupuiden lisäksi runsaasti lehtipuita ja katajia. Maasto on muhkurista. Rakennusten ympärillä on erilaisia kuoppia ja palteita.

Kohteen kuvaus

Kämpän rauniot (172410) erottuvat selkeinä valleina. Rakennus on ollut noin 20 x 8 m. Vallien sisältä pilkottaa luonnonkiviperusta, mutta ilmeisesti valleissa on jäljellä myös hirsiiä. Selkeä oviaukko on rakennuksen pitkällä eteläseinällä hieman lähempänä länsipäätä. Rakennuksen länsipääty, 8 x 8 m, erottuu muusta rakennuksesta selvien väliseinien perusteella. Näitä seiniä erottuu kolmessa kohdassa. Seinien väliin ja kaksi selvää kuoppaa. Seinämissä on luonnonkiviä ja hirsiiä. Vaikka muuta rakennusjätettä ei olekaan näkyvillä, on todennäköistä, että kämpän keittiöpääty on sijainnut täällä. Rakennuksen keskellä oviaukkoa vastapäätä on noin 5 m leveä tila, jonka pohjoisreunalla on kuoppa. Rakennuksen itäpää noin 7 m leveydeltä poikkeaa rakennuksen keskiosasta siten, että sammalen ja muun aluskasvillisuuden alta erottuu pitkien huoneen poikki kulkevien hirsien muodostama lattia. Hirret ovat noin metrin päässä toisistaan ja ne lienevät muodostaneet kämpän lattian tukirangan tässä päässä. Samanlaista rakennetta ei länsipäädyssä ole. Rakennuksessa ei ole jäljellä minkäänlaista uunia. Savottakämpän alueelle johtavan tien kupeessa on peltin riekaleita, jotka lienevät kaminan jäännöksiä. Rakennus vaikuttaa perusteellisesti puretulta.

Kellari: (172411). Viitisentoista metriä kämpältä alarinteeseen on hyvin säilyneet kellarin jäännökset. Kellari on ollut hirsistä ja laudoista tehty, ja siinä on ollut katteena turve. Kulku kellariin on käynyt alarinteen puolelta. Lautaseinäinen käytävä on 1.5 m. Oviaukko on litistynyt, ja ovi on hävinnyt. Itse kellaritila on ollut 3.5 x 2 m. Lautaseinät on tuettu parruilla. Kuoppaan on romahtanut tukeva kattohirsi sekä edelleen lähes ehjä tuuletushormi, jonka yläosassa on mustalla kattuhuovalla katettu viistokatto. Kellarikuopan pohjalla on rakennusjätettä. Kuoppa on edelleen toista metriä syvä. Kellarikuopan peräosan turvekatetta on hieman jäljellä.

Vessa: (172414). Ulkovessa sijaitsee joitakin kymmeniä metrejä koilliseen kämpältä. Rakennelma on hyvin säilynyt. Vessa on lautarakenteinen ja mitoiltaan 2.5 x 1.5 m. Tukiosat on tehty parruista. Laudoituksen lisäksi jäljellä on mustaa kattuhuoppaa. Jopa vessan istuinrinki on lähes ehjä. Rakennus on jossain vaiheessa romahtanut.

Kämpän luoteispuolella alueelle johtavan tienpohjan vieressä on iso maakasa, josta pengottaessa löytyi jonkin suuren nisäkkään luita.

Kohteen rajaus

Savottakämpän aluerajaus on tehty pistetietojen perusteella.

Tulkinta

Päätellen savottakämpän koosta, jäljellä olevien rakennusten materiaaleista ja rakennustavasta kämppeä liittyyneen sotien jälkeisiin suuriin savotoihin. Paikalla on ollut rakennuksia vielä 1960-luvulla, minkä jälkeen hirsirakennukset on purettu. Saunaa tai erillistä tallia ei maastossa kyetty hahmottamaan. Kymmenisen metriä kämppeärakennukselta itään pilkistää mustikanvarpujen seasta lautoja. Niiden vieressä sammalen alla on pitkä hirrenpätkä. Edellisten vieressä on 4 x 4 m maakuoppa. Hieman loitompana on peltipurkkien riekaleita. Tämä on mahdollinen tallin paikka, mutta rakennus ei varsinaisesti hahmotu.

Tarkastukset		
Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 23.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä		
Kuvaus: KMO 2014		

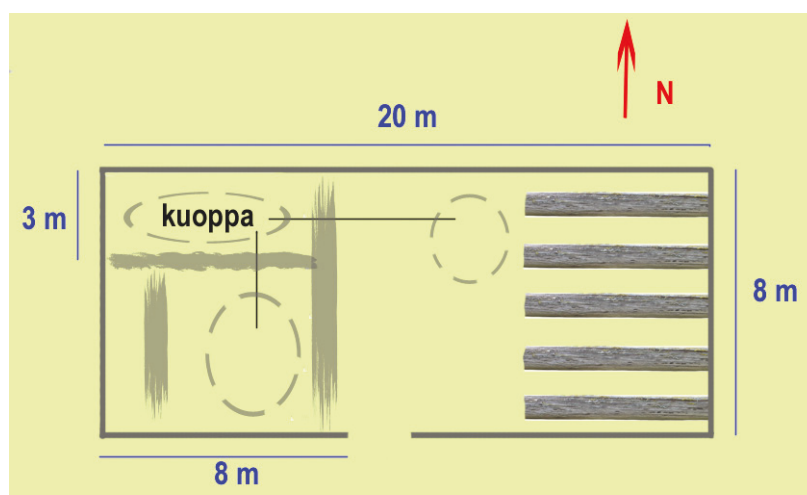
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olutila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

172410.7.1010078: Kämpän rauniot erottuvat selkeinä valleina.

Alla piirros kämpän pohjasta.

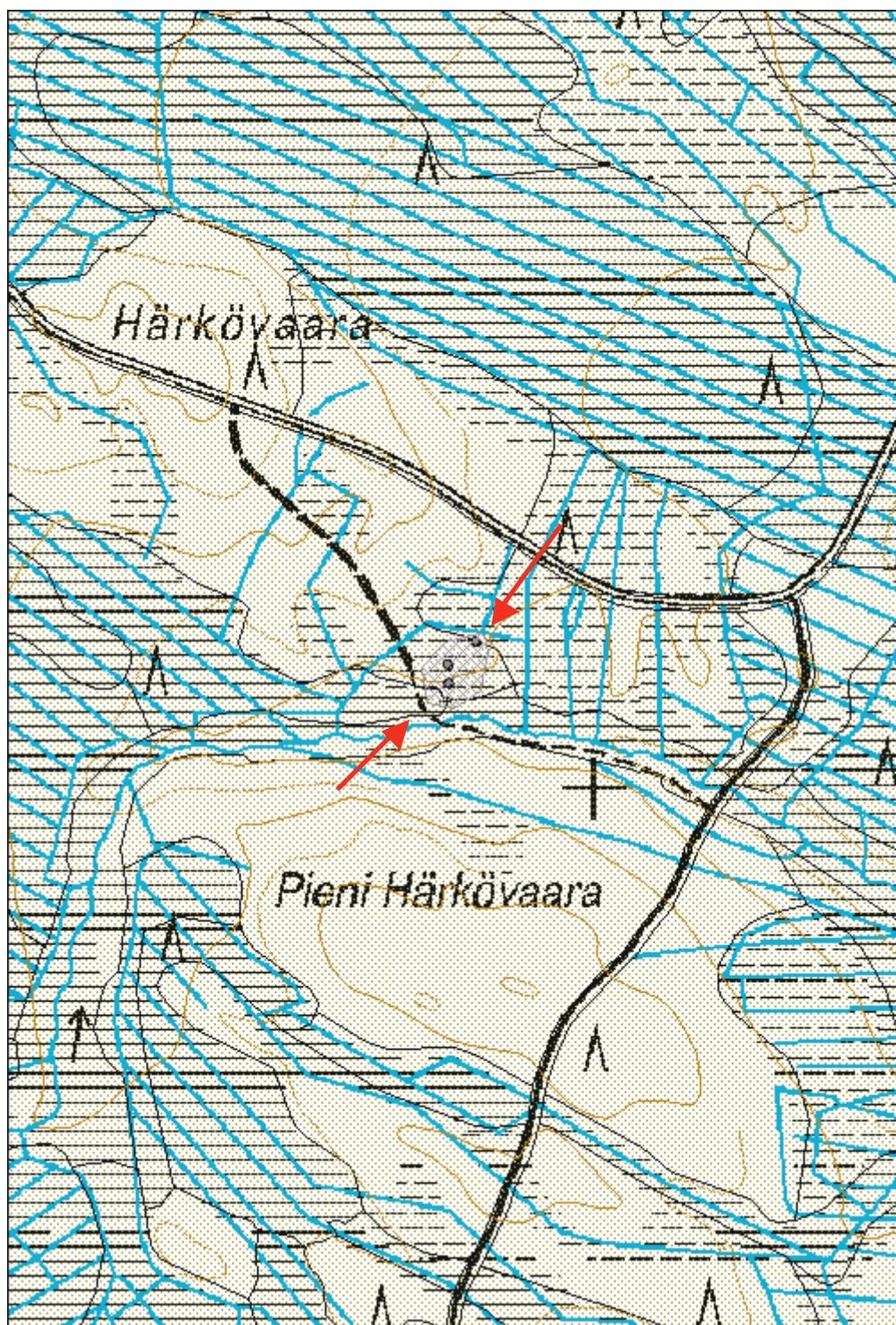

Yllä: 172411.7.1010087. Viitisentoista metriä kämpältä alarinteeseen on hyvin säilyneet kellarin jäännökset. Kellari on ollut hirsistä ja laudoista tehty, ja siinä on ollut katteena turve.

Alla: 172414.7.1010095. Rakennelma on hyvin säilynyt. Vessa on lautarakenteinen, tukiosat on tehty parruista. Rakennus on jossain vaiheessa romahtanut.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7137114, Y 3583865	Mittakaava:	1:5000

Haarasalmi sauna

MH-tunnus: 172192

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7193499, Y 3564516	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Tieto Haarasalmen saunasta saatiin suunnittelumetsuri Simo Keräselältä. Sauna dokumentoitiin perjantaina 11. heinäkuuta 2014 aurinkoisessa ja leppeässä kesäsäässä.

172192.5.244: Sauna Haarasalmen rannalla on kuorimattomista hirsistä tehty rakennus.

Ympäristön kuvaus

Haarajärvi, jonka keskivaiheille pienen salmen itärannalle sauna on pystytetty, sijaitsee Hyryn pohjoisosassa, Puolangan tien pohjoispuolella. Matkaa tielle on reilut pari kilometriä. Haarasalmen kankaalle tuo metsäautotie, jonka käänköpaikka on kankaalla, kolmisen sataa metriä rannan ja saunan koillispuolella. Kangas laskee loivasti järven rantaan. Saunan eteläpuolella maasto rannassa on kosteaa, mutta saunan kohdalla on järven suuntainen kumpare, jolle sauna on pystytetty. Matkaa saunalta järveen on vajaa 10 m. Puusto kankaalla on nuorta kasvatusmännikköä, saunan kohdalla maaperä on kuiva ja hiekkainen. Viitisentoista metriä saunalta pohjoiseen on kivetty nuotiopaikka.

Kohteen kuvaus

Saunarakennus on lähes ehjä ulkoisesti, vain katto on hieman romahtanut ja ovenpieli vinksallaan. Rakennuksesta saa kuitenkin selkeän kuvan.

Sauna on kuorimattomista hirsistä tehty rakennus, jonka mitat ovat 4.5 x 4.5 m. Korkeutta saunalla on katon harjalle noin 3.5 m. Välikatto rakennuksen sisällä on 1.8 m korkeudessa. Oven mitat ovat olleet 1.5 x 1.3 m. Itse ovi on pohjoisseinustalta hävinnyt, mutta rautaiset saranat ovat jäljellä. Niistä töröttää yksi sepän naula. Katto on tehty ohuista halkaistuista hirsistä siten, että puut ovat lomittain parina kerroksena. Katon päällä kasvaa vankka jäkäläkerros. Katossa on käytetty nauvoja.

Kuorimattomissa seinähirsissä on jonkin verran parkkia jäljellä. Hirsien välejä on tiivistetty jokin verran kuntalla. Hirret ohenevat välikaton yläpuolisessa osassa, jossa rakennus näyttäisi myös hieman kapenevan. Rakennuksessa on kaksi huomattavan suurta ikkuna-aukkoa. Järvenpuolinen ikkuna on 0.5 x 0.5 m, eteläseinän ikkuna puolestaan 0.9 x 0.6 m. Tämän aukon yläreunassa on hiiltynyt lovi, jonka paikalla lienee ollut alun pitäen 0.2 m leveä savuräppänä. Myös pienemmän ikkunan kupeella on seinähirsiin porattu 5 cm suuruisia aukkoja. Oven yläpuolella on vielä yksi aukko, 0.6 x 0.4 m, joka on ylälaipion kohdalla.

Rakennuksessa näyttää olleen kaksikin kiuasta. Toinen niistä on aivan oviaukon oikealla puolella. Sen päälle on romahtanut välikatosta puuta ja maata, joten sen hahmottaminen on hieman vaikeaa. Oven vasemmalla puolella on ollut isompi kiuas, joten lähes koko oviseinämä on ollut kiuaskiveystä. Kivet ovat suurehkoja luonnonkiviä, jotka ovat tullessa rapautuneet. Saunan ulkopuolella oven vieressä on peltisen saavin riekaleita. Muuria tai savupiippua ei luonnollisestikaan savusaunassa ole ollut.

Saunan keskiosassa on ollut lautalattia tukevista lankuista. Peräseinällä, ilmeisesti lauteiden alla, on ollut toista metriä leveästi maalattua. Erityisesti kattohirret ovat lämmityksessä mustuneet. Saunan sisällä on jäänteitä ainakin kahdesta porosta: pitkiä kappaleita selkärankaa sekä kaksi kokonaista koipea sorkkineen. Lisäksi siellä on yksittäinen suuri sääriluu.

Ovenpieleen on vuoltu kirjaimia ja numeroita sekä joitakin ikeiäisiä naiselävän vartaloon ja genitaaleihin viittaavia piirroksia. Uurteista päätellen niitä on vuoltu eriaikoina eikä epäselvistä merkeistä heru lisätietoja saunan rakentamisesta tai käytöstä.

Kohteen rajaus

Kohteen sijainti on mitattu pistetietona oven pielestä.

Tulkinta

Sauna on ollut perinteinen savusauna. Ilmeisesti sitä on käytetty kalasaunana, sillä muita rakennuksia ei paikalla ole. Vaikuttaa myös ilmeiseltä, että rakennus on ollut pitkään käytössä ja että siihen on tehty aikojen kuluessa muutoksia. Suuret ikkuna-aukot eivät kaikeksi ole alkuperäisiä, vaan savuräppänöiden tilalle on tehty ikkunat. Rakennusta on myös mahdollisesti korotettu myöhemmin, sillä välikaton yläpuoliset osat eivät ole täysin identtiset alahirsien kanssa. Myös kattorakenteiden suhteellisen hyvä kunto panee arvelemaan, että kattoa on korjailtu vielä suhteellisen myöhään. Itse alkuperäinen rakennus voi hyvinkin olla sotia edeltävältä ajalta. Käytössä se on ollut todennäköisesti pitkään. Edelleenkin pedot näyttävät hyödyntävän rakennuksen jäännöistä kestiensä pitämiseen.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 11.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

**Viranomais-
rekisterinro:**

Kunto: 1 Hyvä

Olotila: 2 Ei käytössä

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

**Kohteen
suojelu:** 0 Ei määritelty

**Ympäristön
suojelu:** 0 Ei määritelty

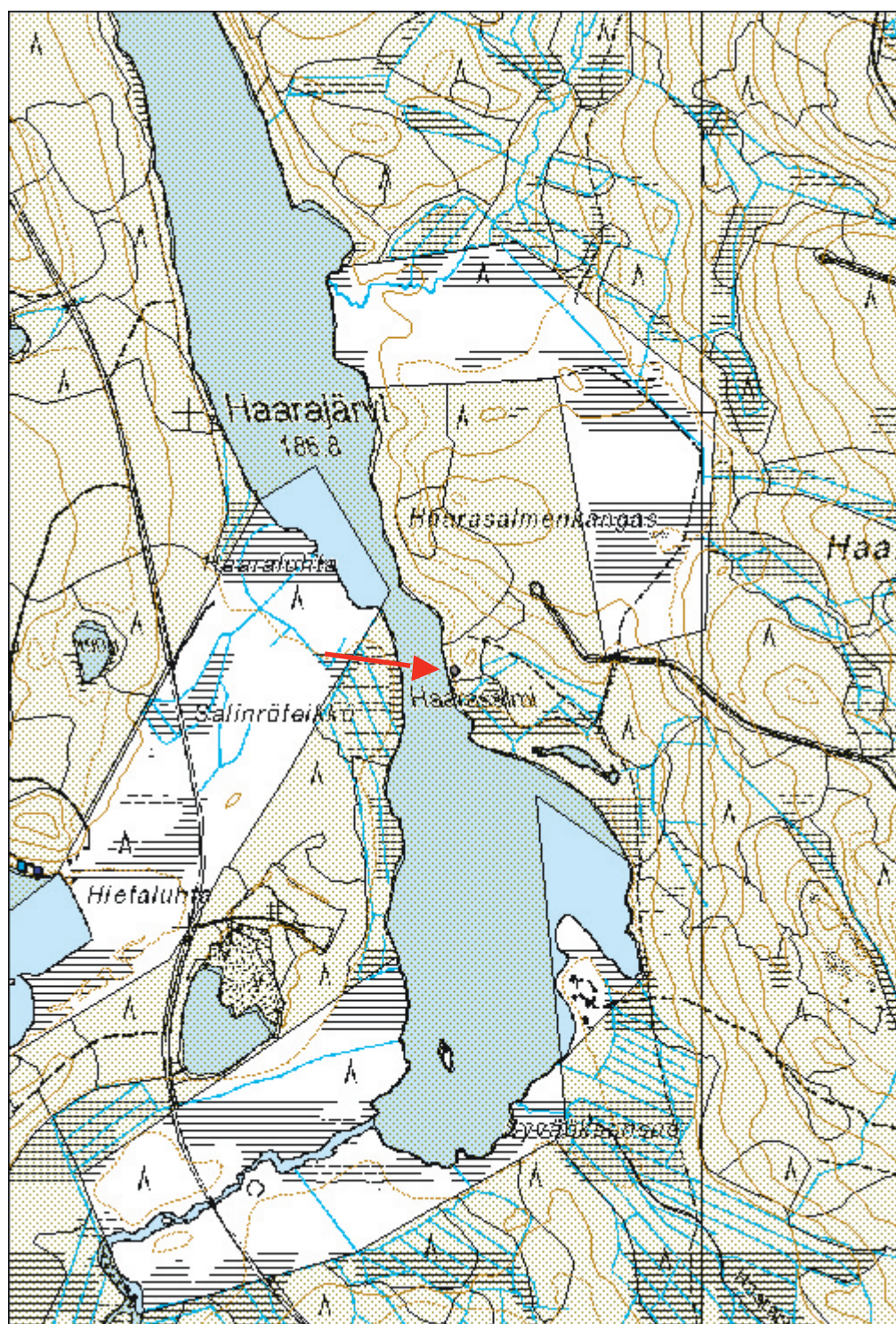
172192.5.254-256: Panoraamakuva saunan sisätiloista oviaukolta katsottuna. Molemmissa ovi-nurkissa on ollut kiukaat. Välikatosta on sisään romahtanut pari hirttä. Suurempi ikkuna-aukko on peräseinällä. Toinen, pienempi ikkuna, on ollut ovelta katsottuna oikealla. Vasemman peränurkan äärellä on poron luita.

172192.5.260: Rakennuksessa on kaksi huomattavan suurta ikkuna-aukkoa. Järven puolinen ikkuna sivuseinällä on 0.5 x 0.5 m, peräseinän ikkuna puolestaan 0.9 x 0.6 m. Tämän aukon yläreunassa on hiiltynyt lovi, joka lienee peräisin alkuperäisestä savuräppänän paikasta.

172192.5.261: Saunan katto on tehty ohuista halkaistuista hirsistä siten, että puut ovat lomittain parina kerroksena. Katon päällä kasvaa vankka jäkäläkerros. Katossa on käytetty nauloja.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7193499, Y 3564516	Mittakaava:	1:10 000

Löytöjoki niittylato	MH-tunnus: 172183
-----------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7190611, Y 3569537	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot
Niittylato on merkitty 1960-luvun peruskartalle. Sen jäänteet dokumentoitiin 3.7.2014 hyvissä olosuhteissa.
Ympäristön kuvaus
Niittylato on sijainnut Löytöjoen pohjoisrannalla Nuoliharjun eteläpuolella kolmisensataa metriä Matalalta Löytöjärveltä itään. Niittyladon ja joen väliin jää usean kymmenen metrin kaistale heinäistä niittyä. Ladon jäänteet sijaitsevat harjun alapuolisella kitukasvuisella kosteikolla. Matkaa Suomussalmen rajalle koilliseen on 4 km linnuntietä.
Kohteen kuvaus
Niittylato on ollut 4 x 4 m. Se on purettu pois. Kehikko erottuu edelleen kauttaaltaan, mutta hirret ovat jo täysin lahonneet ja osin aluskasvillisuuden peitossa. Paikalla on myös tukevaa rautalankaa.
Kohteen raja
Niittyladon sijainti on ilmoitettu pistetietona.
Tulkinta
Lato ja läheinen konttipuu liittynevät 1900-luvun alun niittyalouteen.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 3.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

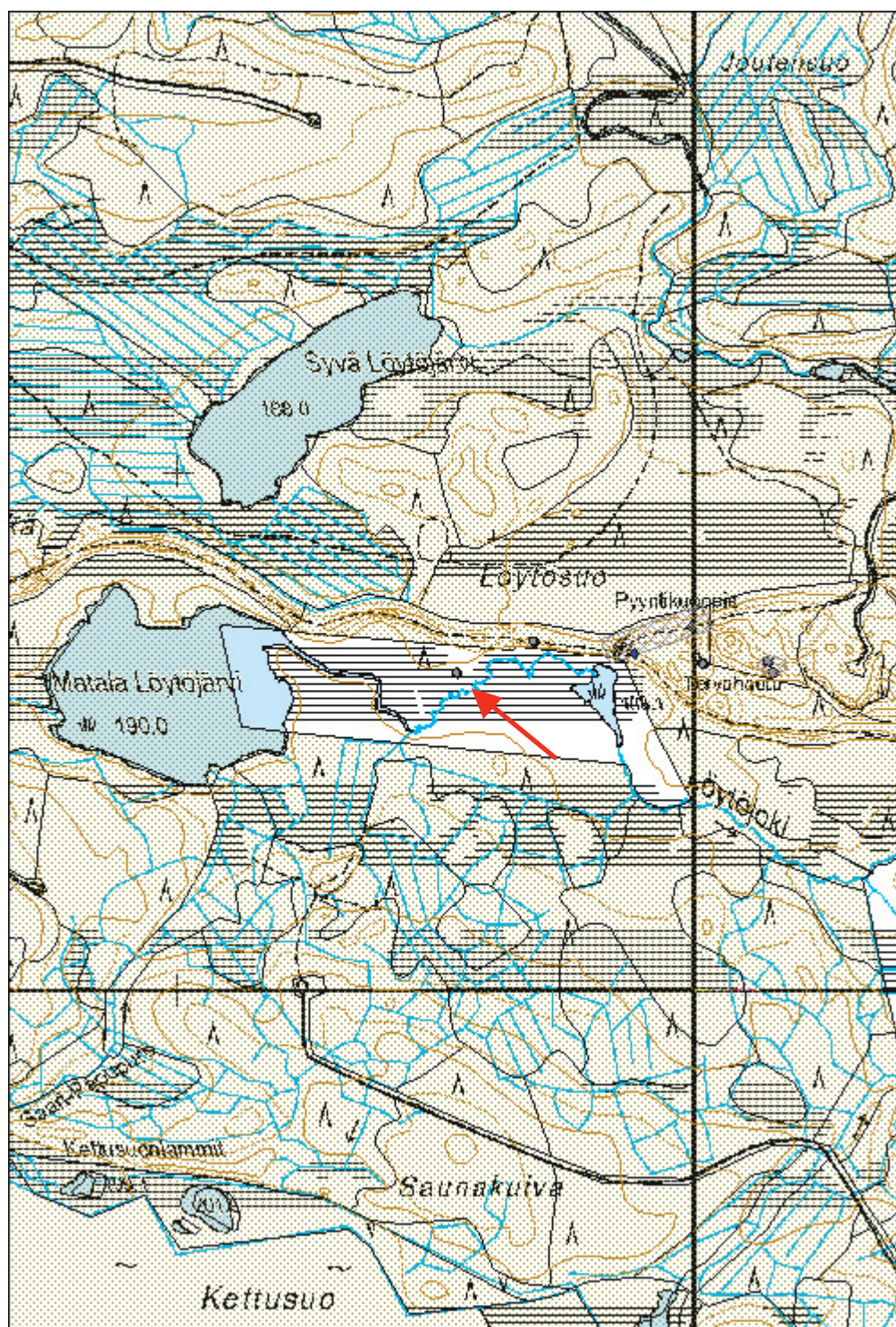
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

172183.P1010115: Niittylato on purettu pois. Kehikko erottuu edelleen kauttaaltaan, mutta hirret ovat jo täysin lahonneet ja osin aluskasvillisuuden peitossa.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7190611, Y 3569537	Mittakaava:	1:10 000

Iso-Rutju niittylato	MH-tunnus: 172792
-----------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7177899, Y 3562079	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

SutiGisiin on merkitty Ison-Rutjun alueelle kaksi niittylatoa. Lisäksi 1960-luvun peruskartalla näkyy kolmaskin lato. Iso-Rutjun alue tarkastettiin 15.7.2014.

Ympäristön kuvaus

Ison-Rutjun kosteikkoalue sijaitsee Hyrynsalmen länsiosassa nelisen kilometriä Lietekylältä koilliseen. Soistuma on pari kilometriä pitkä kapeahko luode-kaakko-suuntainen alue vaarojen välissä. Iso-Rutju ei ole erityisen kostea, vaan paremminkin pöpelikköinen, heinäinen ja rehevä. Sillä on kuvioita, joihin on istutettu kuusen taimia. Iso-Rutju on ojitettu. Alue on vaikeakulkuista.

Kohteen kuvaus

Niittylato on 5 x 5 m. Siitä on jäljellä lähes kymmenkunta hirsikertaa. Se on tehty käsittelemättömästä hirrestä. Vaikka lato on kallistunut, oviaukko on lähes ehjä. Se on salvottu kahden pystypaalun varaan ilman nauloja. Ladossa ei muutenkaan näy nauloja. Kattohirsiiä on romahtaneena ladon sisällä.

Kohteen rajaus

Ladon sijainti on ilmoitettu pistetietona.

Tulkinta

Rakennustavasta ja ladon säilyneisyydestä päätellen se on pystytetty 1900-luvun alkupuolella.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspm: 15.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

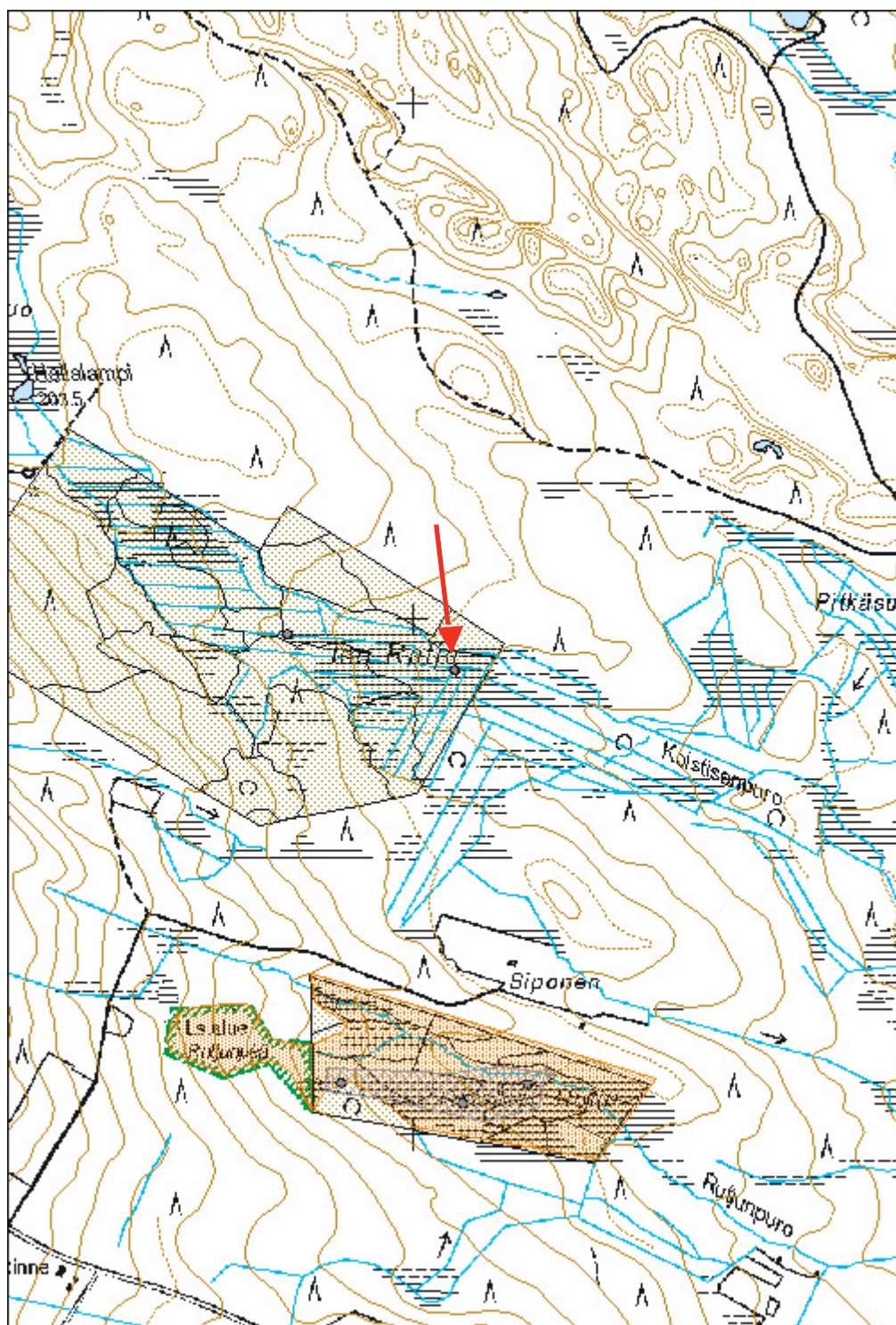
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

172792.6.1010054: Niittyladosta on jäljellä lähes kymmenkunta hirsikertaa. Lato on tehty käsittelemättömästä hirrestä. Oviaukko on lähes ehjä. Se on salvottu kahden pystypaalun varaan ilman nauloja. Kattohirsiiä on romahtaneena ladon sisällä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7177899, Y 3562079	Mittakaava:	1:10 000

Iso-Rutju niittylato	MH-tunnus: 172794
-----------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7177969, Y 3561755	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

SutiGisiin on merkitty Ison-Rutjun alueelle kaksi niittylatoa. Lisäksi 1960-luvun peruskartalla näkyy kolmaskin lato. Iso-Rutjun alue tarkastettiin 15.7.2014.

Ympäristön kuvaus

Ison-Rutjun kosteikkoalue sijaitsee Hyrynsalmen länsiosassa nelisen kilometriä Lietekylältä koilliseen. Soistuma on pari kilometriä pitkä kapeahko luode-kaakko-suuntainen alue vaarojen välissä. Iso-Rutju ei ole erityisen kostea, vaan paremminkin pöpelikköinen, heinäinen ja rehevä. Sillä on kuviota, joihin on istutettu kuusen taimia. Iso-Rutju on ojitettu. Alue on vaikeakulkuista.

Kohteen kuvaus

Niittylato on 5 x 5 m. Siitä on jäljellä lähes kymmenkunta hirsikertaa. Oviaukon kohta on romahtanut, mutta siinä on edelleen nähtävissä, että aukko on salvottu pystypuiden varaan ilman nauvoja. Nurkat on salvottu koirankaulalle. Hirsien välissä on edelleen eristeenä käytettyä tuohtia. Seinää vasten nojaa heinäseipäitä. Katto on romahtanut ladon sisään.

Kohteen rajaus

Ladon sijainti on ilmoitettu pistetietona.

Tulkinta

Rakennustavasta ja ladon säilyneisyydestä päätellen se on pystytetty 1900-luvun alkupuolella.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 15.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

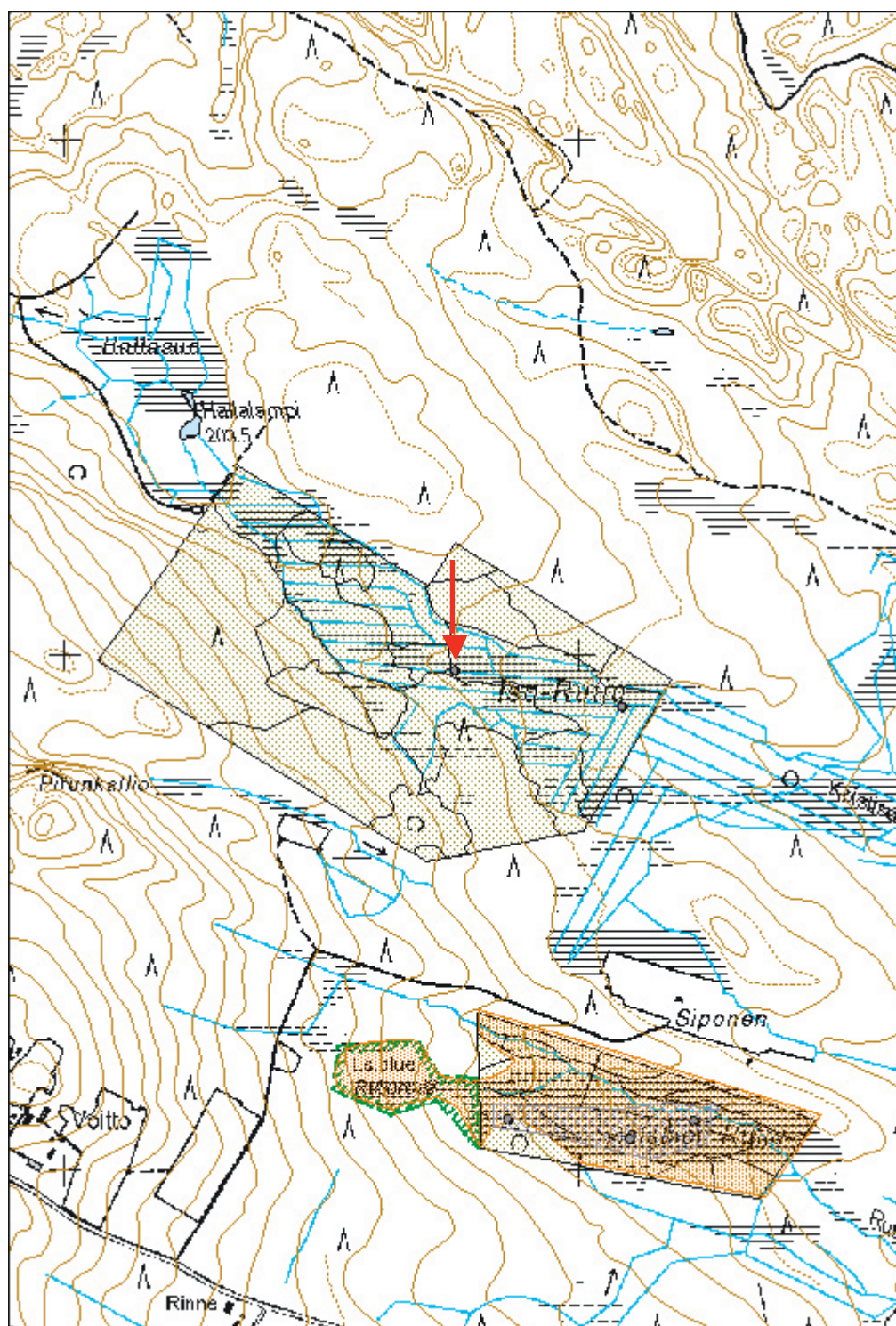
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

172794.6.1010056: Ladon nurkat on salvottu koirankaulalle. Hirsien välissä on edelleen eristeenä käytettyä tuohtia. Seinää vasten nojaa heinäseipäitä. Katto on romahtanut ladon sisään.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7177969, Y 3561755	Mittakaava:	1:10 000

Raiskion Rutju kolme niittylatoa	MH-tunnus: 172784
---	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	660 Pohjanmaan luontopalvelut
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	660 Pohjanmaan luontopalvelut
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
selitys:		tuotettu:	
Koordinaatit:	X 7177077, Y 3562050	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde on dokumentoitu syksyllä 2007, joten siellä ei käyty kesän 2014 inventoinnissa.

Lietekylän asutus näyttää vakiintuneen viimeistään isonjaon aikoihin 1860-luvulla, jolloin näille seuduille perustettiin useita uudistiloja. Todennäköisesti asutus on vanhempaa, uudistusten yhteydessä virallistettiin jo vallinneita olosuhteita. Varsinaisten tilojen lisäksi oli myös sekalainen joukko torppia ja mäkitupia, joista Lietekylällä sijaitsi Mattilan tilan alaisuudessa oleva Raiskio. (Turpeinen, Oiva 1988.) Nimestä päätellen voisi Raision Rutju olla juuri Raiskion torpan niittypalsta.

Ympäristön kuvaus

Raiskion Rutjun alue sijaitsee Hyrynsalmen keskustan länsipuolella, Lietekylässä, Lietekylän tien pohjoispuolella. Matkaa tielle on linnuntietä noin puoli kilometriä. Alue on vanhaa niittyä, joka on ilmeisesti kuulunut vajaa pari kilometriä niittyalueelta etelä-kaakkoon sijaitsevalle Raiskion torpalle. Torppa on ollut olemassa ainakin 1880-luvulta saakka.

Raiskion Rutju on rehevä, itään viettävä suo, jonka halki virtaa Rutjunpuro. Se yhtyy idässä Lietejokeen, jonka rannat ovat kuuluneet Hyrynsalmen parhaisiin niittyalueisiin. Alueen luoteispäässä on Rutjunsuon luonnonsuojelualue. Metsähallituksen hallinnassa oleva suoalue on noin parinkymmenen hehtaarin suuruinen kaistale suojelualueen kaakkoispuolella.

Kohteen kuvaus

Inventoinnissa 2007 tarkastettiin Metsähallituksen hallinnassa oleva suoalue, yksityisomistuksessa olevaa niittyaluetta ei inventoitu. On hyvin mahdollista, että latoja alueella on säilynyt enemmänkin yksityisten omistamilla alueilla.

Niittyalueella on kolme suhteellisen säilynyttä niittylatoa. Ne ovat suhteellisen kookkaita, noin 5 x 5 metrin suuruisia. Kaksi ladoista sijaitsee niittyalueen reunassa, kolmas keskellä niittyä. Tämä on myös parhaiten säilynyt. Hirsikertoja rakennelmissa on suhteellisen runsaasti jäljellä, kahdessa niistä on viitisentoista hirsikertaa, kolmannessa kahdeksan. Hirret on veistetty ja salvottu, nauvoja ei rakennelmissa ole. Kahden läntisimmän ladon oviaukot on suunnattu niityn reunan suuntaisiksi, kolmannen kohden pohjoista.

Kohteen rajaus

Kohteen aluerajaus on tehty 2014 yksittäisten pistetietojen perusteella.

Lisätietoja

Lähteet:

Turpeinen Oiva 1988. Väestö ja talous 1720 luvulta 1980 luvulle. Hyrynsalmen historia. Jyväskylä.

Tarkastukset

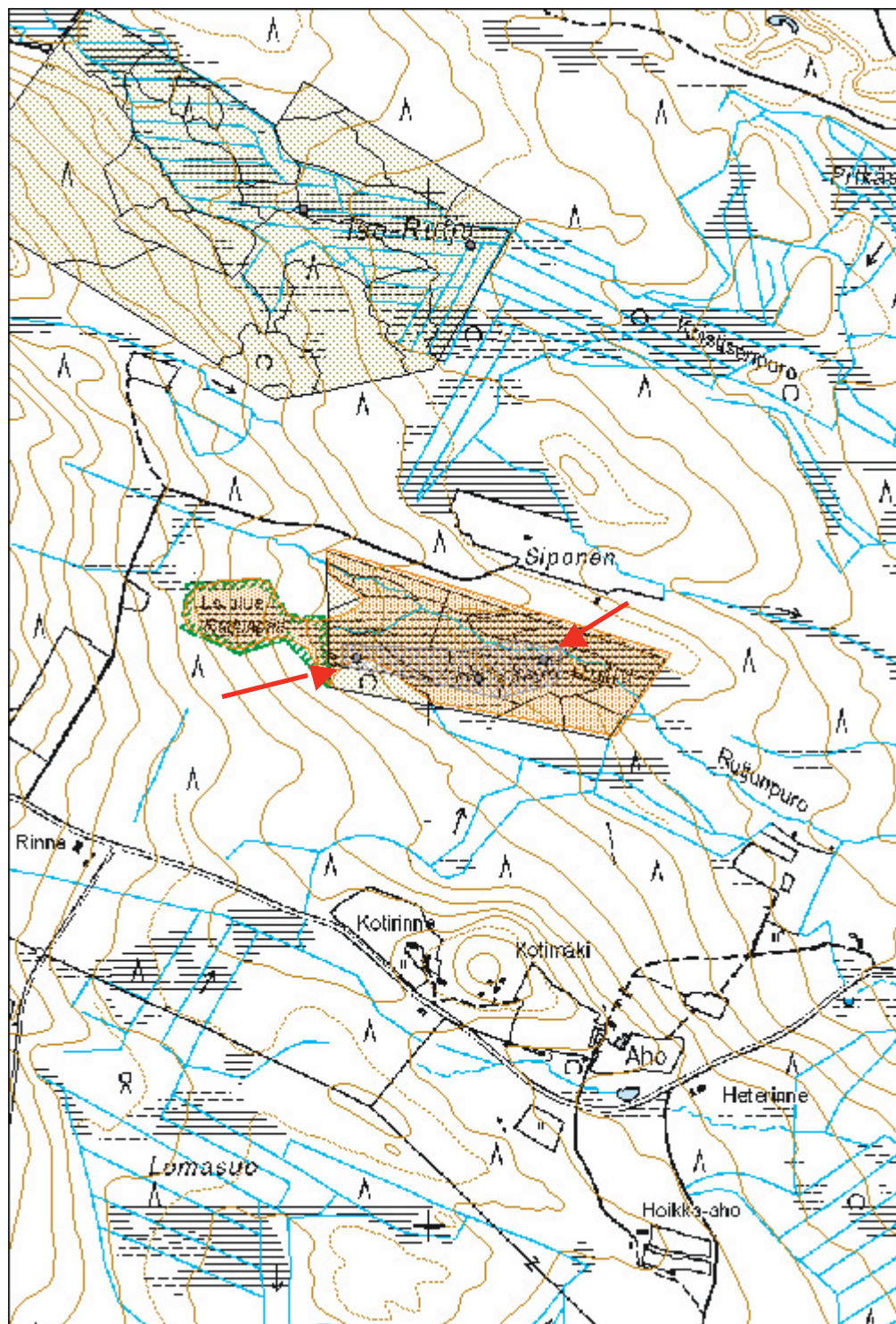
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2007
Tarkastuspm: 10.10.2007 Tarkastaja: O.Forsberg
Kuvaus:

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		

Ylinä: 172784.10.101. Raiskion Rutju. Niittylato 1.
Keskellä: 172784.10.102. Raiskion Rutju. Huonommin säilynyt niittylato 2.
Alinna: 172784.10.103. Raiskion Rutju. Niittylato 3.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7177077, Y 3562050	Mittakaava:	1:10 000

Pyöreäpuro niittylato	MH-tunnus: 172907
------------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7158266, Y 3583929	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde on merkitty peruskartalle rakennuksena, vaikka se ei ole ollut käytössä enää aikoihin. Kohde dokumentoitiin maanantaina 9. kesäkuuta 2014 koleassa ja kosteassa säässä. Havainnointiolot toki olivat vallan mainiot.

Ympäristön kuvaus

Niittylato sijaitsee Ristijärven kunnan koillisnurkassa sijaitsevan Pyöreäsuon soidensuojelualueen länsipuolella, Pyöreänpuron selkosen länsireunalla. Alue on kosteiden alueiden ja kumparemäkien täplittämää. Niittylato on rakennettu kostean heinäisen alueen reunalle. Tästä maasto kohoaa pohjoiseen hieman kuivemmaksi sekametsäksi, joka sekin toki on reheväkasvuista. Niitty on pensastunut ja siellä kasvaa runsaasti kitukasvuisia koivuja. Havupuut kasvavat välittömästi ladon pohjoispuolella. Maasto ladon ympärillä on erittäin kosteaa, ja inventointia edeltäneitten päivien sade oli vielä lisännyt märkyyttä.

Kohteen kuvaus

Niittylato on romahtanut, mutta kaikkia seiniä on jäljellä vielä 5 - 6 hirsikertaa. Oviaukko on normaaliin tapaan niitylle päin, eikä sitä päästy niityn kosteuden vuoksi aivan vierestä tarkastelemaan. Hirret ovat kuorittuja pyöröhirsiiä, joita ei ole sen kummemmin veistetty. Hirret on katkottu osin sahalla, osin kirveellä. Pyöreät salvokset on tehty kirveellä. Hirsien lisäksi ei rakennelmassa näy muita materiaaleja.

Kohteen rajaus

Kohteen koordinaattipiste on otettu ladon koillisreunalta. Erotus peruskartan sijaintitietoon on vain muutamia metrejä.

Tulkinta

Lato lienee rakennettu 1900-luvun alkupuoliskolla. Se on varmaankin jäänyt käytöstä viimeistään 1960-luvulla.

Lisätietoja

Joitakin kilometrejä kohteelta kaakkoon on toinen soidensuojelualue Tappilammen ympäristössä. Täällä vanhassa 1960-luvun peruskartassa näkyy rakennus aivan suojelualueen lounaisreunalla. Rakennelmaa arveltiin ladoksi, mutta sitä ei enää kyetty paikallistamaan etsiskelyistä huolimatta.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 25.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

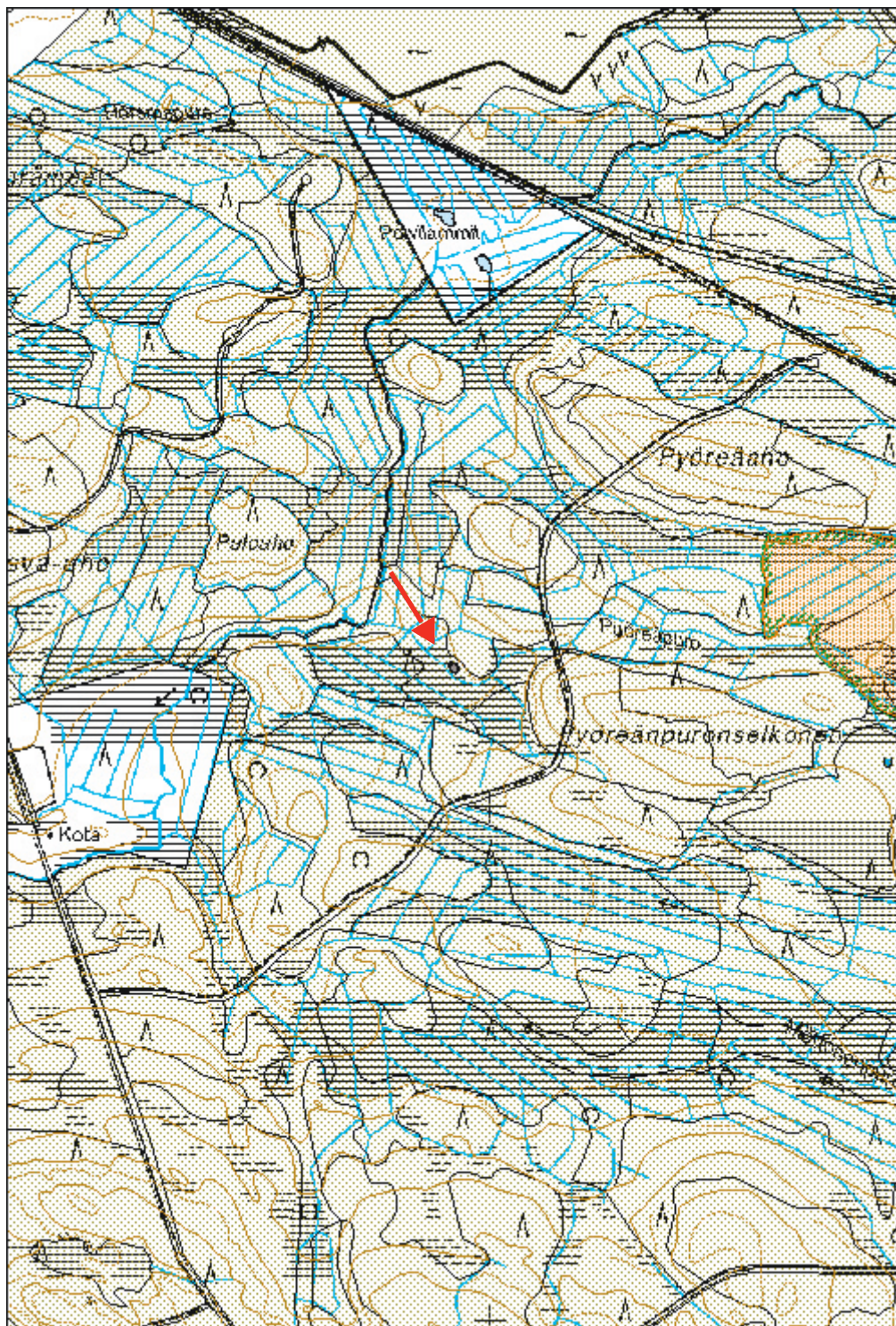

172907.084: Niittylato Pyöreäpurolla Ristinjärven ja Hyryn rajamailla.

172907.086: Niittylato Pyöreäpurolla Ristinjärven ja Hyryn rajamailla.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7158266, Y 3583929	Mittakaava:	1:10 000

Ämmänlamminsuo niittylato	MH-tunnus: 172908
----------------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:	SutiGis	Geometria tuotettu:	5 Mml maastotietokanta
Koordinaatit:	X 7143634, Y 3585444	Löydöt:	

Taustatiedot

Heinälamminsuolle tultiin tarkastamaan Sutigisiin merkittyä rakennusjäännöstä koillisen suunnalta Lamminvaarasta pitkin vanhaa talvitien pohjaa. Tien pohja erottuu hyvin heikosti, paikoin ei lainkaan. Kohdassa, missä se kartan mukaan kulkee puron yli, on käyttökelvoton silta. Niittylato sijaitsee puron vastarannalla, mistä syystä sitä ei päästy tarkastelemaan läheltä. Lato dokumentoitiin siinä määrin kuin se oli mahdollista aurinkoisena iltapäivänä 25.6.2014.

Ympäristön kuvaus

Pieni Härkälamminpuro virtaa pohjoisesta etelään kohti Ristijärven kaakkoiskulmalla sijaitsevaa pientä Pääjärveä. Sen rannalla on ollut kaksikin savottakämppeä 1900-luvun aikana. Ilmeisesti puuta on myös uitettu alueen pikkujärvien ja jokien kautta. Talvitie on kulkenut Lamminvaarasta kohti Härmänahoa yli Heinälamminsuon. Suo on nykyisellään ojitettu. Sillan ja tien pohjan tienoilla maasto on heinikkoista. Alueella kasvaa katajia, vaivaiskoivuja sekä kitukasvuisia mäntyjä ja koivuja. Puro on leveydeltään metristä kahteen. Niittyladon ympäristö on kosteampaa, eikä kulku aivan puron rantaan onnistu. Puro mutkittelee iloisesti ladon kohdalla, ja vaikka niitty onkin kasvamassa umpeen, on se kohdalla edelleen heinikkoinen.

Kohteen kuvaus

Niittylato puron länsirannalla sijaitsee pari kymmentä metriä rannasta, oviaukko on purolle päin. Ladon kehikko näyttää vastarannalle lähes ehjältä, vain katto on rakennuksesta romahtanut.

Kohteen rajaus

Kohteen sijainti on ilmoitettu pistetietona, joka on otettu Sutigisistä.

Lisätietoja

Pääjärvellä tavattu eläkkeelle jäänyt suunnittelumetsuri muisteli, että ladosta olisi otettu hirsii puron itäpuolelle siltaan. Jos tämä pitää paikkansa, on puuta otettu ladon katosta, sillä hirsikehikko näyttää vastarannalle, noin 50 m päähän, ehjältä.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 25.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

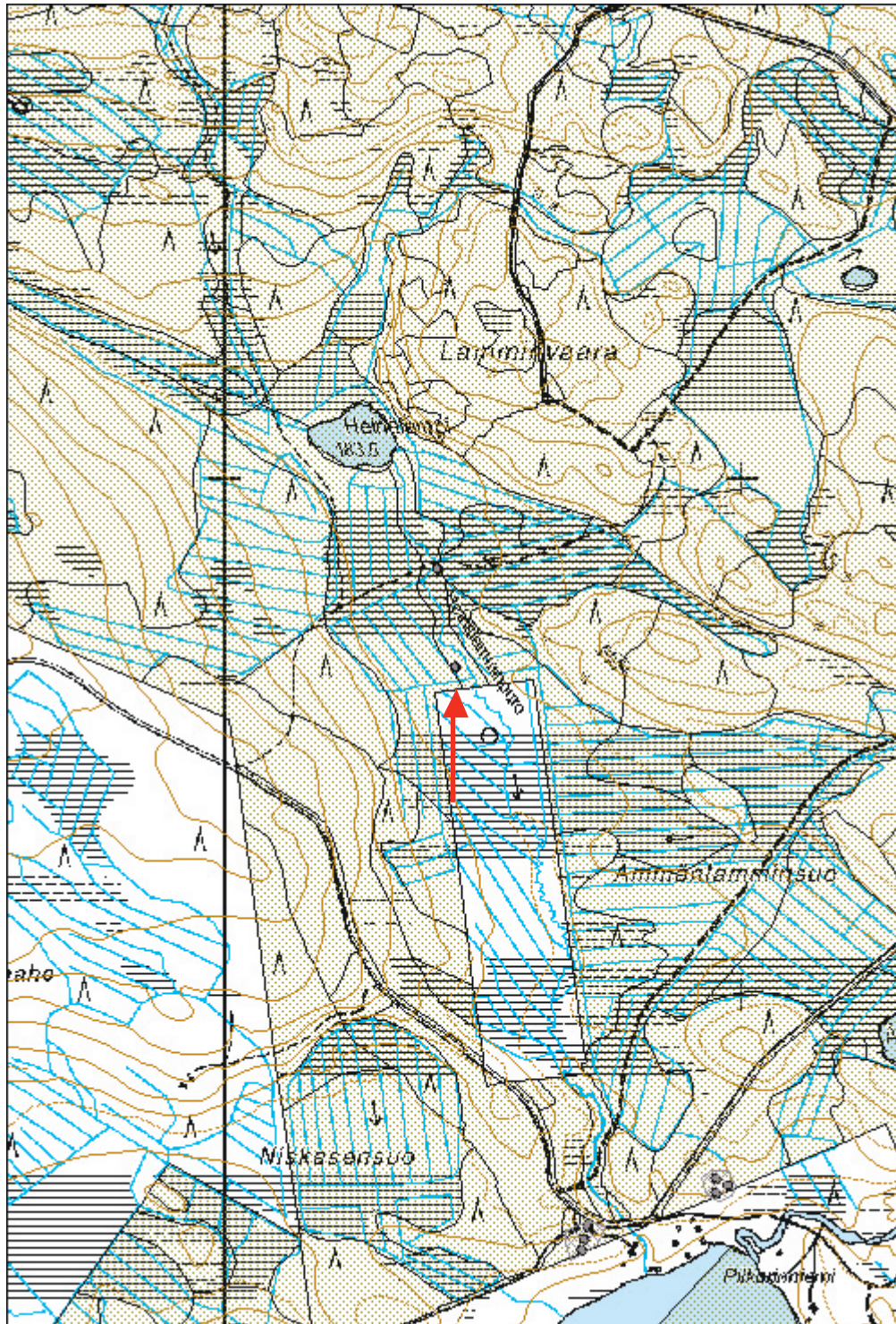

172908.3.076: Niittylato puron länsirannalla sijaitsee pari kymmentä metriä rannasta, oviaukko on purolle päin. Kuvattu puron vastarannalta.

172908.3.077: Niittylato puron länsirannalla sijaitsee pari kymmentä metriä rannasta, oviaukko on purolle päin. Kuvattu puron vastarannalta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7143634, Y 3585444	Mittakaava:	1:10 000

Hirvilamminsuo niittylato	MH-tunnus: 172779
----------------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7148261, Y 3581008	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Hirvilamminsuon niittylato on Sutigisiin merkitty. Kohde tarkastettiin torstaina, 26. kesäkuuta 2014 pilvisessä säässä. Havainnointiolosuhteet olivat erinomaiset.

Ympäristön kuvaus

Hirvilamminsuosijaitsee Ristijärvenkaakkoisosassalähellä Kuhmon rajaa. Suojää Kuhmontien eteläpuolelle. Matkaa niittyladolta junaradalle on vain muutamia satoja metrejä. Metsäkuviolla ladon pohjoispuolella kasvaa varttuneita havupuita, enemmistönä mänty. Kumpareen lounais- ja kaakkoispuolella alkaa suo. Niittylato sijaitsee suon kaakkoisnurkassa, aivan kosteikon ja kankaan vaihtumiskohdassa. Vaikka suolla kasvaa tällä kohden koivuja ja joitakin mäntyjä, on se edelleen heinäinen. Lakka on tarkastushetkellä terhakkaasti supulla.

Kohteen kuvaus

Niittyladosta on jäljellä kehikkoa, jossa on parhaimmillaan kahdeksan hirsikertaa. Kolme kattolautaa nojaa edelleen seinähirsiiä vasten. Rakennus on ollut 3.5 x 3.5 m laaja. Ovensuu osoittaa kohti niittyä. Toista ovenpieltä on vielä hieman jäljellä tyypillisine salvoksineen, ovensuu on ladon takaosaa maatuneempi.

Kohteen rajaus

Niittyladon sijainti on mitattu pistetietona ladon sisältä.

Lisätietoja

Niittyladolta on matkaa tervahaudalle vain pari kymmentä metriä. Ne eivät kuitenkaan muodosta mitään toiminnallista kokonaisuutta, sillä tervaa on paikalla poltettu huomattavasti aiemmin kuin lato on ollut käytössä. Ladon kunnosta päätellen sitä on käytetty vielä sotien jälkeen.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 26.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

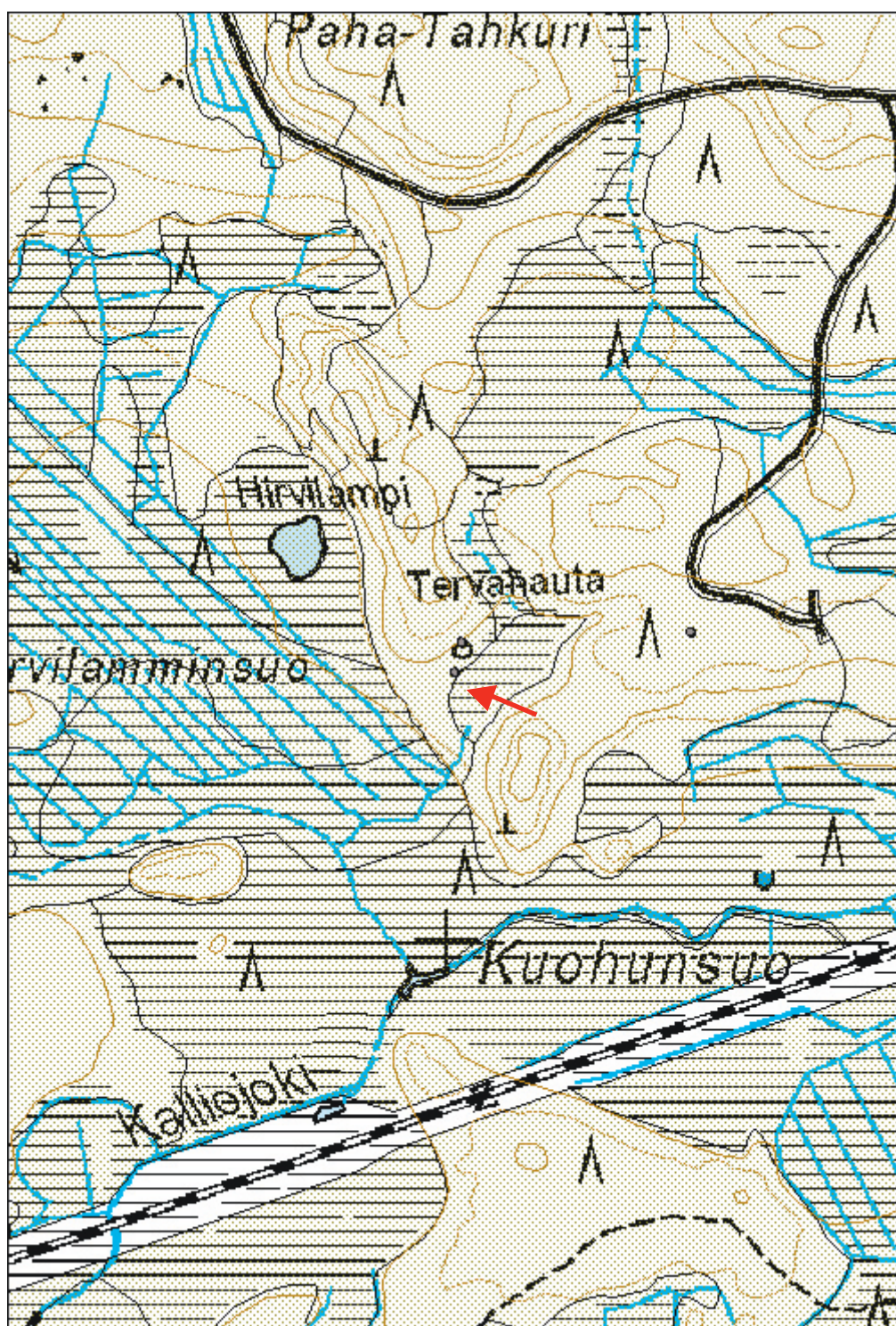
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen	0 Ei määriteltä
		suojaus:	

Ympäristön suojaus:	0 Ei määriteltä
--------------------------------------	-----------------

172779.3.096: Niittyladosta on jäljellä kehikkoa, jossa on parhaimmillaan kahdeksan hirsikertaa. Kolme kattolautaa nojaa edelleen seinähirsiä vasten.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7148261, Y 3581008	Mittakaava:	1:5000

Kotapuro niittylato	MH-tunnus: 172783
----------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7148139, Y 3582605	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot
Kotapuron niittylato on merkitty 1960-luvun peruskartalle. Kohde dokumentoitiin torstaina, 26. kesäkuuta 2014 pilvisessä säässä. Havainnointiolosuhteet olivat erinomaiset.

Ympäristön kuvaus
Pikkuinen Kotapuro virtaa Ristijärven kaakkoisosassa lähellä Kuhmon rajaa, Tuomaanvaaran itäpuolella. Puro jää Kuhmon tien ja rautatien eteläpuolelle. Mäntyselkämän kangas on paikalta noin kilometrin luoteeseen. Kalliojärven pohjoispää on suunnilleen saman matkan päässä etelässä. Ympäröiviä kankaita hakataan parasta aikaa, mutta niittylato jää kitumaan puolelle, puron varren heinäiselle soistumalle. Niitty on paikalla kapea ja se mutkittelee kumpuilevan kankaan välissä.

Kohteen kuvaus
Niittylato on ollut erittäin jyrkeistä hirsistä rakennettu, 3.5 x 3.5 m laajuinen rakennus. Se lahoaa paikalleen, hirsikertoja on enimmillään jäljellä 6-7. Kattorakenteita ei ole jäljellä. Oviaukko on ollut suolle päin, mutta siitä ei ole mitään jäljellä. Hirsien välissä on ollut eristeenä tuohta.

Kohteen rajaus
Niittyladon sijainti on mitattu pistetietona ladon sisältä.

Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspm: 26.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määriteltä

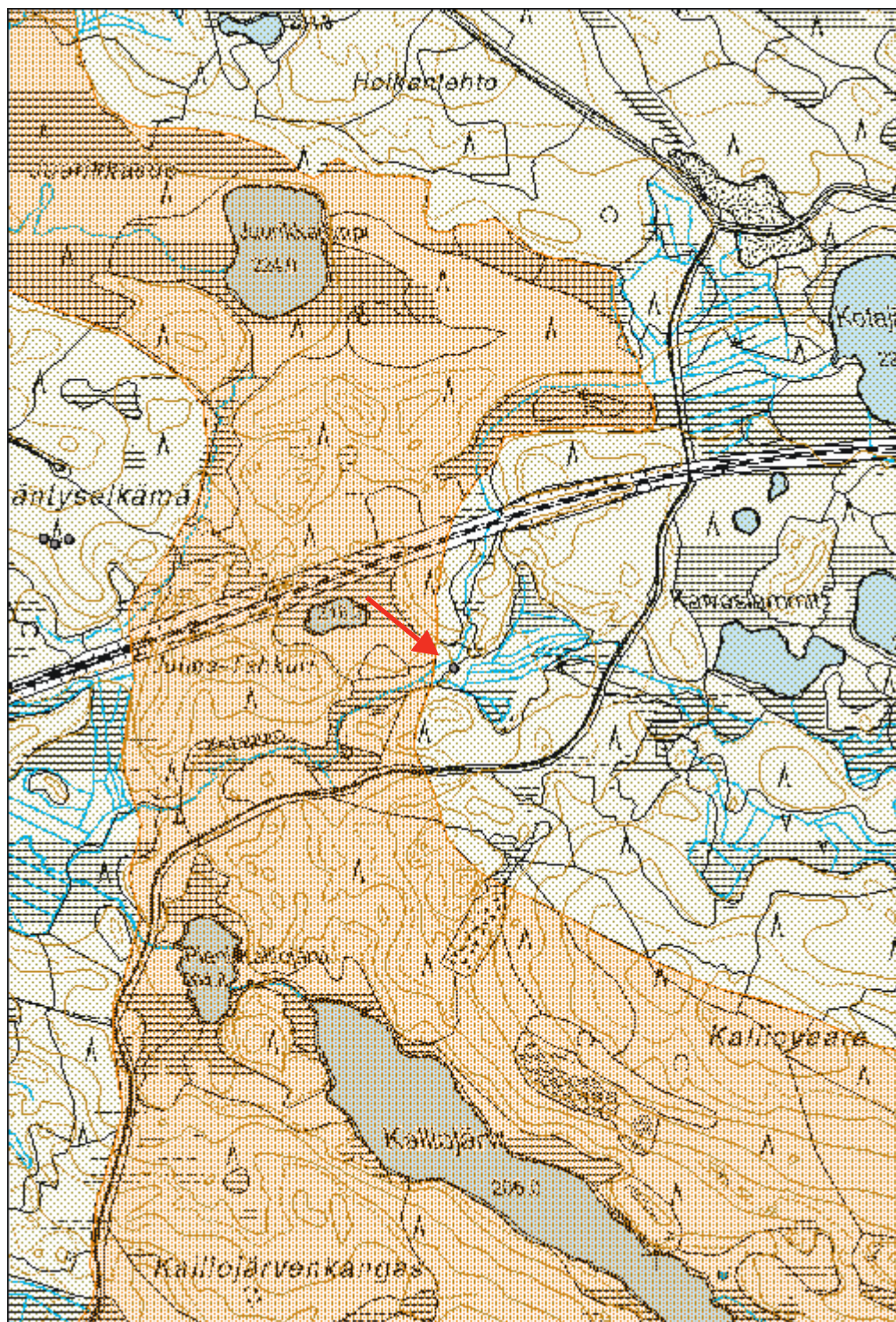
Ympäristön
suojaus:

0 Ei määriteltä

172783.3.105: Niittylato on ollut erittäin jyrkeistä hirsistä rakennettu, 3.5 x 3.5 m laajuinen rakennus.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7148139, Y 3582605	Mittakaava:	1:10 000

Tuomaankoski rakennuksen jäännös	MH-tunnus: 172889
---	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7147092, Y 3574344	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot
Tuomaankosken etelärannalle on vuoden 1960 peruskartalle merkitty rakennus, minkä vuoksi kohde tarkastettiin 17.7.2014 kosteassa säässä. Paikalla on uittorakenteita.
Ympäristön kuvaus
Iso Tuomaanjärvisijaitsee Ristijärven kaakkoisosassa. Rautatielinjakulkee järven eteläpuolella. Tuomaanjoki saa alkunsa koskena järven lounaisnurkalla. Koskenniskalla on ollut uittopato. Joen etelärannalla, jossa on sijainnut uiton rakennus, kasvaa varttunutta mäntyvaltaista metsää. Aluskasvillisuus on rehevää. Joen pohjoisranta on kapeaa rantakaistaletta lukuun ottamatta kosteikko.
Kohteen kuvaus
Uittopadon eteläpuolisen kankaan reunassa on ollut hirsirakennus noin 30 m rannasta. Rakennus on romahtanut. Hirsikertoja on parhaimmillaan jäljellä viisi. Rakennuksen seinustalla on sillalta tai laiturilta vaikuttava tukeva puukehikko, jolla on pituutta noin 12 m ja leveyttä hieman toista metriä. Se on romahtanut osittain rakennuksen päälle, mikä vaikeuttaa rakennuksen tarkastelua. Rakennelma voi olla uittopadon yli kulkenut silta. Rakennus on ollut noin 7 x 4 m eikä siinä ilmeisesti ole ollut uunia. Rakennuksen lyhyt sivu on joen suuntainen. Pitkällä itäseinällä on oviaukko. Rakennuksen salvos vaikuttaa harvalta. Rakennus on todennäköisesti ollut uiton varasto.
Kohteen rajaus
Rakennuksen sijainti on ilmoitettu pistetietona.
Tulkinta
Varastorakennuksen rakennustavasta päätellen uittopadon jäännökset liittyvät jokiuiton loppuvaiheisiin. Rakennelmat lienevät peräisin 1950-luvulta, ja niiden käyttö on jäänyt lyhytaikaiseksi. Paikalla on kuitenkin voinut olla pato jo aiemmin, sillä joessa töröttävät pystypaalut viittaavat mahdollisesti vanhempaan patorakennelmaan.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 17.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

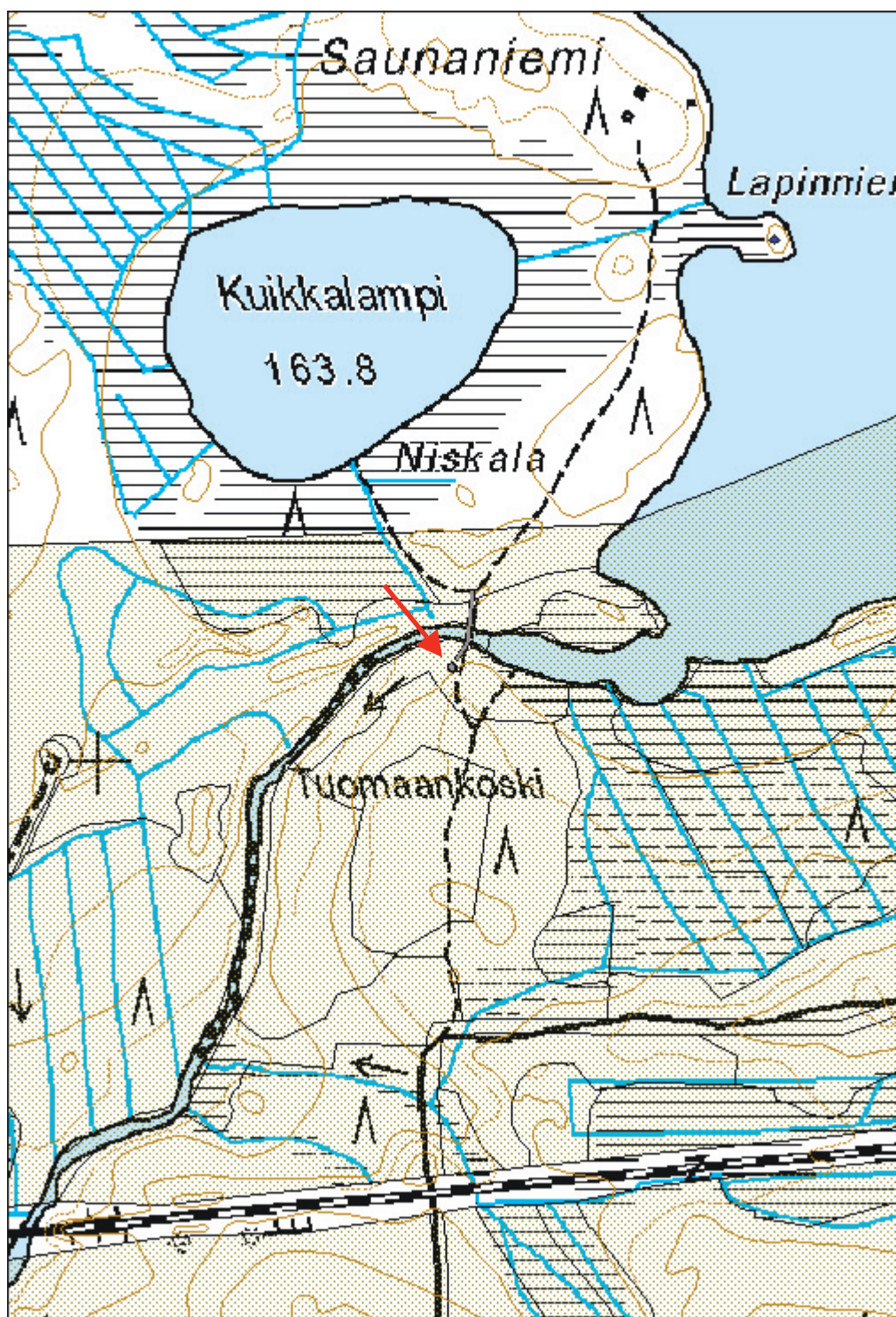

Yllä: 172889.6.101041: Uittopadon eteläpuolisen kankaan reunassa on ollut hirsirakennus. Rakennuksen seinustalla on sillalta tai laiturilta vaikuttava tukeva puukehikko. Rakennelma voi olla uittopadon yli kulkenut silta. Rakennus on todennäköisesti ollut uiton varasto.

Alla: 172889.6.1010144.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7147092, Y 3574344	Mittakaava:	1:5000

Tuomaankoski uittopato	MH-tunnus: 172890
-------------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7147116, Y 3574358	tuotettu: Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Tuomaankosken etelärannalle on vuoden 1960 peruskartalle merkitty rakennus, minkä vuoksi kohde tarkastettiin 17.7.2014 kosteassa säässä. Paikalla on uittorakenteita.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Iso Tuomaanjärvisijaitsee Ristijärven kaakkoisosassa. Rautatielinja kulkee järven eteläpuolella. Tuomaanjoki saa alkunsa koskena järven lounaisnurkalla. Koskenniskalla on ollut uittopato. Joen etelärannalla, jossa on sijainnut uiton rakennus, kasvaa varttunutta mäntyvaltaista metsää. Aluskasvillisuus on rehevää. Joen pohjoisranta on kapeaa rantakaistaletta lukuun ottamatta kosteikkoa.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Tuomaankosken niskalla on ollut uittopato. Joen yli kulkee uudehko silta, joka on rakennettu vanhan padon päälle. Molemmilla rannoilla on noin 10 m leveän joen poikki kulkeneen padon tukikiveyksiä. Sillan kohdalla on matalassa koskessa muutamia pitkittäishirsiä. Muutama metri padolta länteen törröttää rantavedestä joen etelärannalla kolme pystyssä olevaa hirttä. Nykyinen silta lepää vanhojen hirsien päällä. Nämä hirret ovat todennäköisesti peräisin entisestä padosta.
Padon molemmilla rannoilla on noin 30 m matkalla selvästi erottuva pengerrys padon suuntaisesti. Se on säännöllinen, yli kolme metriä leveä ja sen korkeus vaihtelee hieman. Maat pengerrykseen on otettu molemmilta sivuilta. Lisäksi varastorakennuksen itäpuolella on isolta alueelta otettu maata, mahdollisesti juuri pengerrystä varten.
<i>Kohteen raja</i>
Kohteen raja on tehty pistetietojen perusteella siten, että alue kattaa padon pengerryksineen.
<i>Tulkinta</i>
Rakennelmat lienevät peräisin 1950-luvulta ja niiden käyttö on jäänyt lyhytaikaiseksi. Paikalla on kuitenkin voinut olla pato jo aiemmin, sillä joessa törröttävät pystypaalut viittaavat mahdollisesti vanhempaan patorakennelmaan.
<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 17.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

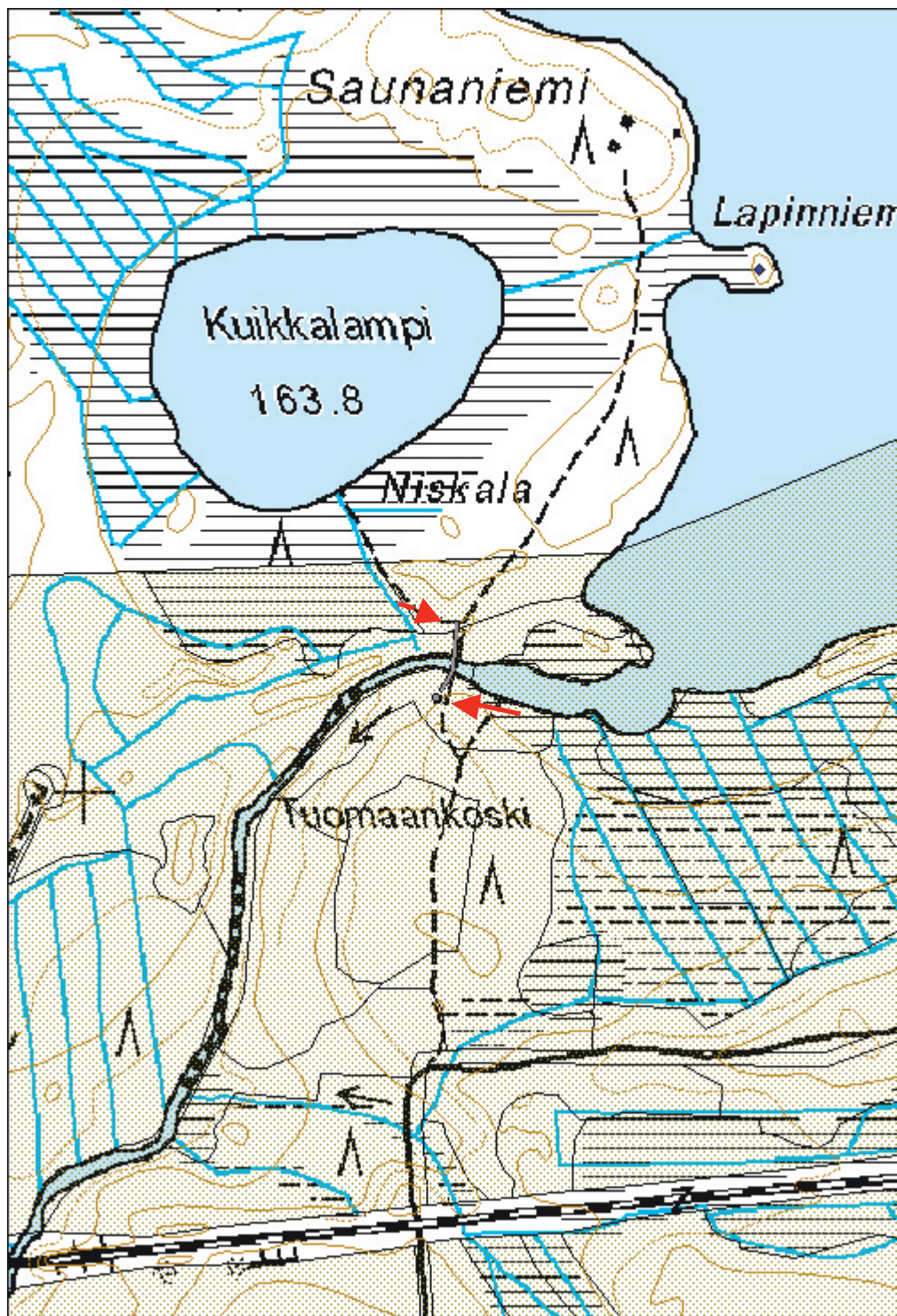

Yllä: 172890.6.1010152-153. Tuomaankoski uittopadon jäänteitten kohdalla.

Alla: 172890.6.1010147. Padon molemmilla rannoilla on noin 30 m matkalla selvästi erottuva pengerrys padon suuntaisesti.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7147116, Y 3574358	Mittakaava:	1:5000

1999 Kivijärvi, Kivijärvi laavu	MH-tunnus: 172471
--	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7145924, Y 3588275	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi Kivijärven kierroksella ja se dokumentoitiin tiistaina 10. kesäkuuta 2014. Aurinko oli aamun aikana tullut esiin. Havainnointiolosuhteet olivat hyvät lukuun ottamatta sitä, että kuhmolaisten sotatoimialueella Kivijärven itäpuolella oli alkamassa täysimittainen sota tarkastuksen aikana. Tarkastuksessa mukana ollut koirapolo hermostui lopulta paukkeesta niin, että se pakeni Kivijärven eteläpäässä uiton majan alle, josta se kaivettiin useita tunteja myöhemmin ulos ja kannettiin neljä kilometriä autolle Putkipäähän.

Ympäristön kuvaus

Kivijärvi on nelisen kilometriä pitkä ja kapea jyrkkärinteinen erämaajärvi Ristijärven kunnan itäosassa lähellä Kuhmon rajaa. Järveä kiertää merkitty ulkoilureitti, jota ylläpitää Metsähallitus. Polun varrella on kaksi laavua sekä autiotupa. Rinteet kasvavat havupuuvältaista metsää, paikka paikoin rannat ovat soiset.

Laavun jäänteet sijaitsevat kymmenkunta metriä rannasta järven koillispuolella, nelisen sataa metriä pohjoiseen nykyisin käytössä olevalla laavulla. Kohta on kivikkoista rinnettä, joka kasvaa suuria havupuita sekä pienempiä lehtipuita.

Kohteen kuvaus

Aivan polun alapuolella erottuvat laavun jäänteet osin sammalen alta. Rakennelma on ollut mitoiltaan noin 4 x 1.5 m, pitkä sivu luonnollisesti rannan myötäisesti. Rakennelmaa on jäljellä kolme hirsikertaa. Hirret on osin kirveellä katkottu, osin sahattu ja salvokset ovat kirveellä tehdyt. Katteena on ollut osin pienempiä puita, osin halkaistuja puita. Niitä lepää edelleen seinärakenteiden päällä lähes koko laavun mitalta.

Rakennelma - vaikkakin pitkälle tuhoutunut - vaikuttaa huolellisesti tehdyttä. Minkäänlaista nuotion paikkaa ei erotu sen edustalla, joka on sammalen ja suopursujen peitossa.

Kohteen raja

Laavun sijainti on ilmoitettu pistetietona.

Tulkinta

Laavun käyttö voi liittyä alueella harjoitettuun uittoon. Rakennelma tekee aika vanhan vaikutelman, eikä se kaiketi liity retkeilyreittiin vaan hieman vanhempaan toimintaan alueella. Rakennelman tuhoutuneisuus ja peitteisyys voisivat hyvinkin viitata 1940–1950 -luvulle.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 10.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Kesinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty
Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty		

Yllä: 172471.103. Hirsirakenteisen laavun jäännöksiä Kivijärven itärannan tuntumassa. Kuvassa mukana Sonja-koira.

Vasemmalla: 172471.112. Armeijan ampuma-alue Kivijärven kaakkoispäässä rajautuu luontopolkuun. Inventointihetkellä alueella oli menossa täysi sota, josta Sonja-koira sai posttraumaattisen stressin.

Petäjälahti erotusaita	MH-tunnus: 173108
-------------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7184419, Y 3574995	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot
Erotusaita on merkitty vuoden 1967 peruskartalle. Se on sittemmin purettu ja romahtanut. Kohde tarkastettiin 7.7.2014 auringonpaisteessa.
Ympäristön kuvaus
Erotusaita on sijainnut Pikku-Hyryn Petäjälahdessa, Petäjälahden talolta puoli kilometriä pohjoiseen. Aita on valtion maalla, karsina jää yksityismaan puolelle. Paikalle tulee Petäjälahden taloon viedä tieltä pieni hiekkatie. Karsinan vieressä yksityismaan puolella on pari vajaa, jotka lienevät edelleen käytössä. Erotusaita on usean hehtaarin suuruinen. Maasto on pääasiassa täysikasvuista männikköä. Aidan pohjoispää käy myös kitukasvuisen kosteikon puolella.
Kohteen kuvaus
Näkyvissä olevat aidan riekaleet kattavat noin 3 ha suuruisen alueen. Aita ei vaikuta erityisen tukevatekoiselta. Siinä on käytetty pääasiassa 10 - 15 cm paksuisia puita. Pystyput ovat olleet vain hieman tukevampia. Aidan teossa on käytetty rautanauvoja ja rautalankaa, joka on purkamisen yhteydessä kerätty pois. Kankaalla on useita rautalankakeriä. Karsina on aidan eteläpäässä ja sisääntulokäytävä on ilmeisesti ollut luoteisnurkassa.
Kohteen raja
Aluerajaus on otettu maastolaitteen kulkulokista. Yksityismaan puolelle jäävä karsina sijaitsee pisteessä 7181309, 574829.
Tulkinta
Erotusaidan rakennustavasta päätellen aita on tehty aikaisintaan 1950-luvulla. 1960-luvun peruskartoituksen aikaan tämä erotusaita on todennäköisesti ollut aika uusi. On kuitenkin mahdollista, että paikalla on ollut vanhempikin aita. Hallan paliskunnan perustajan Johan Heikkisen talolle on matkaa viitisen kilometriä.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014 Tarkastuspm: 7.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

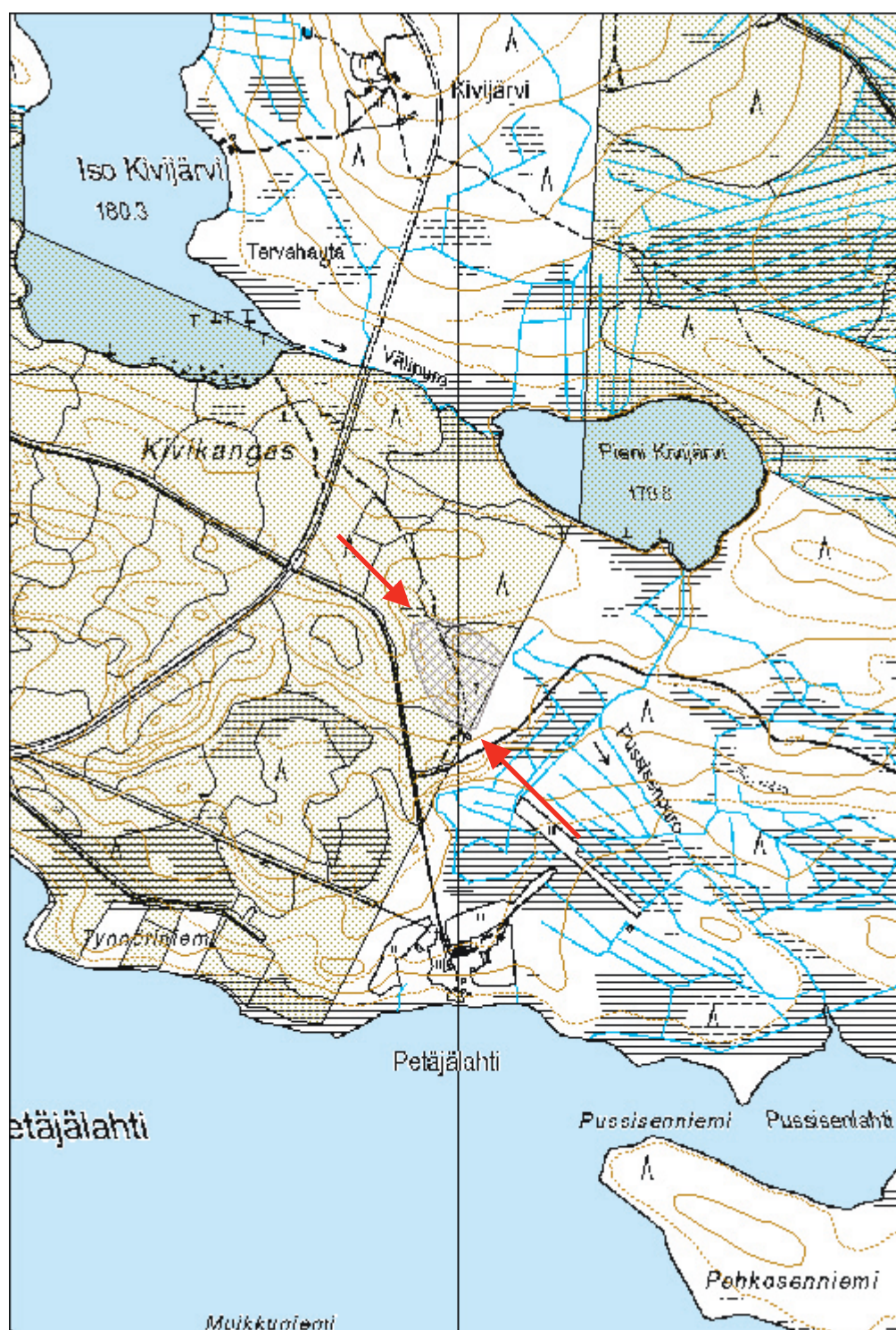

Yllä: 173108.5.031-032. Karsina on aidan eteläpäässä ja sisääntulokäytävä on ilmeisesti ollut luoteisnurkassa. Se jää kokonaan täpärästi yksityismaan puolelle. Kuvassa mukana metsäharjoittelija Katri Martikainen.

Alla: 173108.5.025. Näkyvissä olevat aidan riekaleet kattavat noin 3 ha suuruisen alueen. Aita ei vaikuta erityisen tukevatekoiselta. Siinä on käytetty pääasiassa 10-15 cm paksuisia puita. Pysty-puut ovat olleet vain hieman tukevampia. Aidan teossa on käytetty rautanauvoja ja rautalankaa, joka on purkamisen yhteydessä kerätty pois.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7184419, Y 3574995	Mittakaava:	1:10 000

Löytöjoki konttipuu	MH-tunnus: 172191
----------------------------	--------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7190673, Y 3569686	Löydöt:	

Taustatiedot

Löytöjoen niittylato on merkitty 1960-luvun peruskarttaan. Ladonpohjan dokumentoinnin yhteydessä Löytöjoen pohjoispuoliselta Nuolisärkältä, polun vierestä, löytyi konttipuu. Se dokumentoitiin 3.7.2014 hyvissä olosuhteissa.

Ympäristön kuvaus

Löytöjoen pohjoisrannalla, Nuoliharjun eteläpuolella kolmisensataa metriä Matalalta Löytöjärveltä itään, on sijainnut Niittylato. Niittyladon ja joen väliin jää usean kymmenen metrin kaistale heinäistä niittyä. Lato sijaitsee harjun alapuolisella kitukasvuisella kosteikolla. Harjulla, noin 160 m ladolta koilliseen, on polun vieressä konttipuu. Matkaa kohteelta Suomussalmen rajalle koilliseen on 4 km linnuntietä.

Kohteen kuvaus

Noin 160 m ladolta koilliseen, harjulla polun vieressä, kasvaa iäkäs mänty, jonka kylkeen, noin 1.5 m korkeuteen, on laitettu tukeva rimanpätkä kontille naulaksi. Puunkappale on suorakulmainen 5 x 3 cm ja 15 cm pitkä. Sen pää on tasainen.

Kohteen raja

Konttipuun sijainti on ilmoitettu pistetietona.

Tulkinta

Lato ja konttipuu liittynevät 1900-luvun alun niittytalouteen.

Tarkastukset

Tila: 2 Suunniteltu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 3.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
----------------------------	-----------------

Kuva: 172191.P1010118.

1999 Kivijärvi, Putkiperä leimapuu

MH-tunnus: 138962

Kohdetyyppi:	11 Taide/muistomerkit	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:	1		
Koordinaatti-selitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7146760, Y 3587949, Z 195	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohteen on löytänyt Riikka Mustonen 2011. Se tarkastettiin tiistaina 10. kesäkuuta 2014 koleassa ja pilvisessä säässä. Havainnointiolosuhteet olivat hyvät.

Ympäristön kuvaus

Kivijärvi on nelisen kilometriä pitkä ja kapea jyrkkärinteinen erämaajärvi Ristijärven kunnan itäosassa lähellä Kuhmon rajaa. Järveä kiertää merkitty ulkoilureitti, jota ylläpitää Metsähallitus. Polun varrella on kaksi laavua sekä autiotupa. Rinteet kasvavat havupuuvältaista metsää, paikka paikoin rannat ovat soiset.

Leimapuu sijaitsee aivan järven pohjoispäässä lähellä pysäköintipaikkaa ja laavua. Se seisoo viitisen metriä rannasta polun alapuolella, vain metrin merran polusta. Leimasivu on järvelle päin.

Kohteen kuvaus

Leimapuu on elävä mänty, jonka rannan puoleiseen kylkeen on pilkottu kirveellä epämääräisiä hakkauksia. Puun kylki on halki maanpinnasta noin 1.2 m korkeuteen. Viilloksesta, jossa hakkaukset ovat, näkee, että puun runko on laho

Kohteen rajaus

Kohteen rajaus on pistemäinen.

Tulkinta

Leima puun kyljessä voi liittyä alueella harjoitettuun uittoon.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 10.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

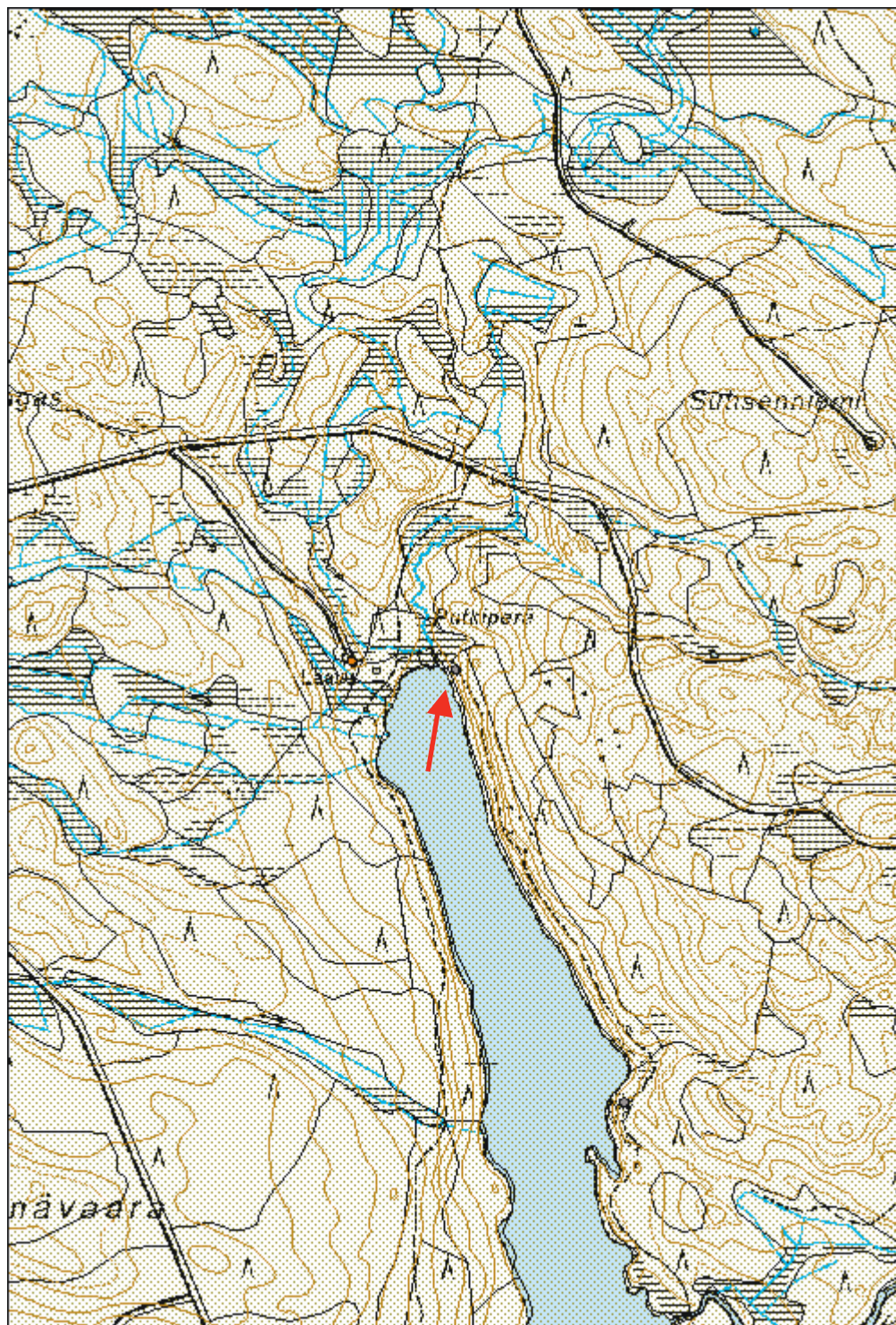
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspvm: 11.8.2011 Tarkastaja: R. Mustonen
Kuvaus: KMO kulttuuriperintöinventointi Kainuu

138962.089: Vaatimaton leimapuu Kivijärven Putkiperän rantajyrkänkeellä.

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		

Kohdetyyppi:	11 Taide/muistomerkit	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7146760, Y 3587949, Z 195	Mittakaava:	1:10000

1999 Kivijärvi, Kivijärvi W leimapuu

MH-tunnus: 172469

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7144728, Y 3588185	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Kaksi leimapuuta kasvaa muutaman metrin päässä luontopolusta, toinen sen länsipuolella, toinen rannan puolella. Kohde havaittiin maanantaina 23. kesäkuuta 2014 Kivijärven tervahautojen dokumentoinnin yhteydessä. Sää oli pilvipouta, havainnointiolot hyvät.

Ympäristön kuvaus

Kivijärvi sijaitsee Ristijärven kunnan kaakkoisosassa, lähellä Kuhmon kunnan rajaa. Järvi on neljä km pitkä ja aika kapea. Kohteelta on matkaa järvelle vajaa sata metriä. Metsäkuvio, jolla kohde sijaitsee on erirakenteista havupuuvaltaista sekametsää. Kohdalla rinne laskee kohti järveä. Puolukka kukkii komeasti puiden juurella.

Kohteen kuvaus

Leimapuu on suuri kakkyräinen mänty rantaan viettävässä rinteessä. Metrin päässä siitä kasvaa toinen samanlainen, mutta vain yhtä niistä on leimattu. Runon ylärinteen puoleisessa osassa on kolme kruunun leimaa kyljellään kolmessa erillisessä pilkassa. Yhden alla näkyy kirveen iskun jäljet. Pilkat ovat hieman kylettyneitä.

Kohteen raja

Kohteen sijainti on mitattu pistetietoina.

Tulkinta

Leimat on tehty todennäköisesti sotien jälkeen.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 23.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

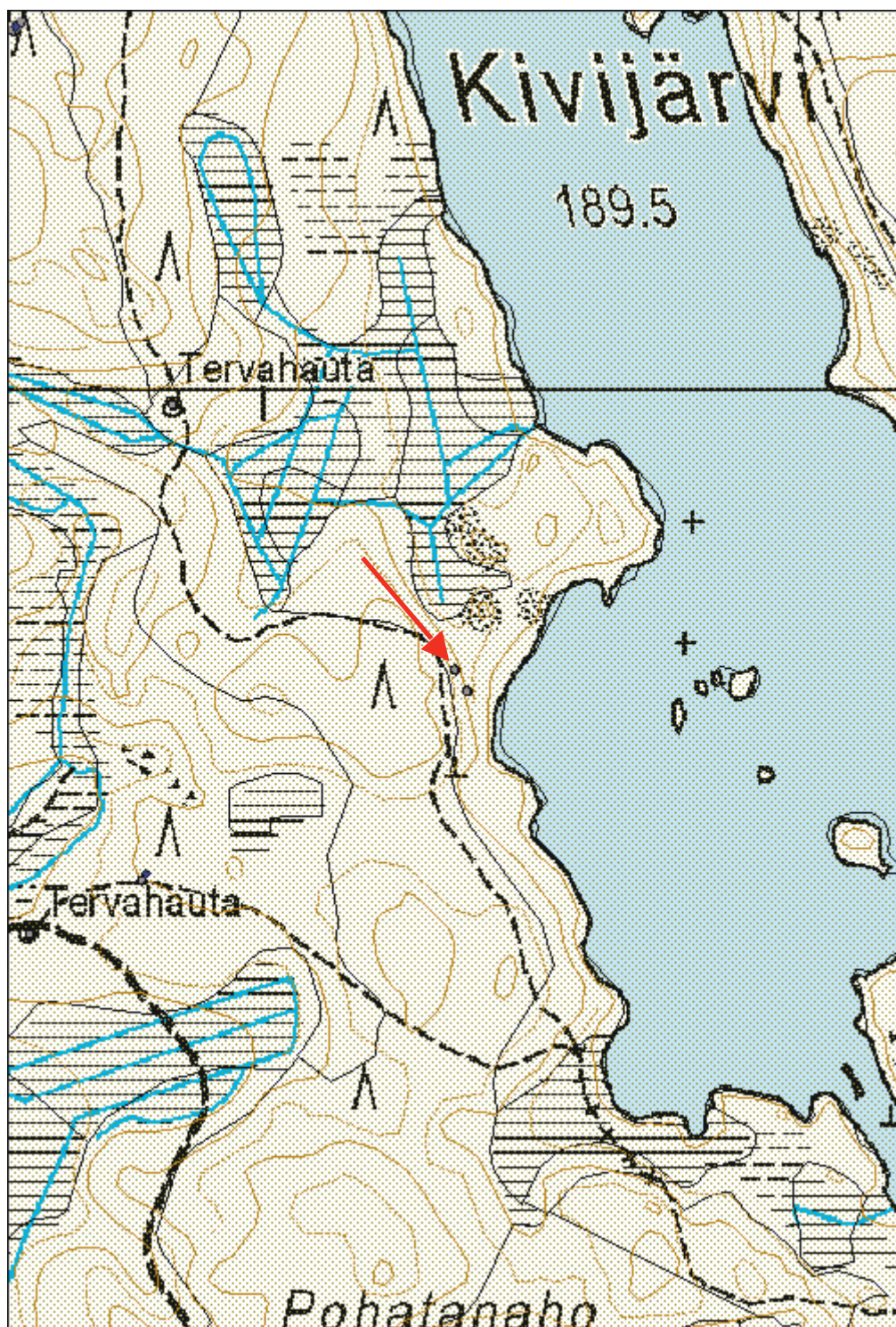
172469.3.011: Leimapuun rungon ylärinteen puoleisessa osassa on kolme kruunun leimaa kyljellään kolmessa erillisessä pilkassa. Taustalla häämöttää Kivijärvi.

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7144728, Y 3588185	Mittakaava:	1:5000

1999 Kivijärvi, Kivijärvi W leimapuu

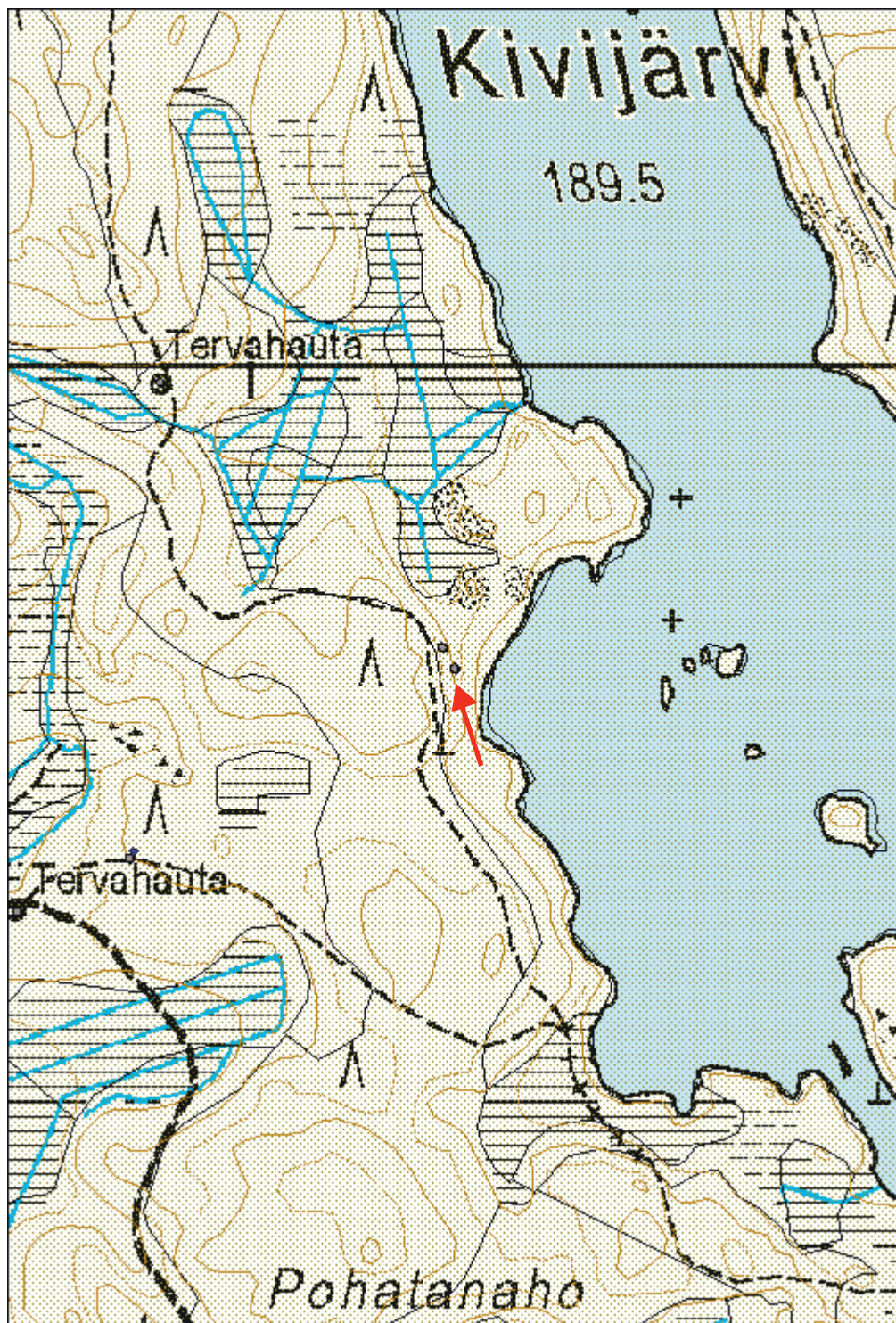
MH-tunnus: 172470

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			
Koordinaatti-selitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7144707, Y 3588197	Löydöt:	
Taustatiedot			
Kaksi leimapuuta kasvaa muutaman metrin päässä luontopolusta, toinen sen länsipuolella, toinen rannan puolella. Kohde havaittiin maanantaina 23. kesäkuuta Kivijärven tervahautojen dokumentoinnin yhteydessä. Sää oli pilvipouta, havainnointiolot hyvät.			
Ympäristön kuvaus			
Kivijärvi sijaitsee Ristijärven kunnan kaakkoisosassa, lähellä Kuhmon kunnan rajaa. Järvi on neljä km pitkä ja aika kapea. Kohteelta on matkaa järvelle vajaa sata metriä. Metsäkuvio, jolla kohde sijaitsee on erirakenteista havupuultaista sekametsää. Kohdalla rinne laskee kohti järveä. Puolukka kukkii komeasti puiden juurella.			
Kohteen kuvaus			
Kelottuneen männyn polun puoleisessa kyljessä on kaksi valtion kruunun leimaa. Matkaa ensimmäiselle leimapuulle on parikymmentä metriä.			
Kohteen rajaus			
Kohteen sijainti on mitattu pistetietoina.			
Tulkinta			
Leimat on tehty todennäköisesti sotien jälkeen.			
Tarkastukset			
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014			
Tarkastuspvm: 23.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä			
Kuvaus: KMO 2014			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		

172470.3.014: Kelottuneen männyn polun puoleisessa kyljessä on kaksi valtion kruunun leimaa.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7144707, Y 3588197	Mittakaava:	1:5000

Nimettömän läskitie silta	MH-tunnus: 172398
----------------------------------	--------------------------

Kohdetyyppi:	13 Liikennekohteet	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7158365, Y 3587560	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Nimettömän kämpän dokumentoinnin jälkeen istuttiin metsäautotien reunalla Nimettömän kankaalla lounastauolla. Tällöin kuin taivaan lahjana sattui paikalle suunnittelumetsuri Simo Keränen, jonka kanssa kämpän vaiheista tarinoitiin. Tässä yhteydessä Keränen muisteli, että vielä 1970-luvulla maastossa erottui pitkiä pätkiä kämpän huoltotien pohjaa. Ruokahuolto tapahtui pohjoisesta Lehtosärkän talolta, josta tuli soiden yli kapulatie Nimettömän lammen rannalle. Tien pohjaa on merkitty peruskartalle Lehtosärkän eteläpuolella, mutta kämpän läheisyydessä sitä ei enää ole. Tällä perusteella tien alkupäätä etsiskeltiin Nimettömänkankaan pohjoispuoliselta suolta 29.7. aurinkoisessa säässä. Suon reunassa oli lakkoja poimittavaksi asti.

Ympäristön kuvaus

Nimettömän kämpä ja huoltotie sijaitsevat Hyrynsalmen kunnan eteläreunalla aivan Kuhmon rajan tuntumassa. Syvä-Kinnunen jää Nimettömänkankaan itäpuolelle. Järvestä lähtee pieni Kinnusenjoki, joka virtaa länttä kohti soiden halki Nimettömänkankaan pohjoispuolella. Kangas on varttunutta kasvatusmetsää. Kangas vaihtuu ensin rämeeksi ja sitten avoimemmaksi suoksi, jolla kasvaa pienikasvuisia puita.

Kohteen kuvaus

Nimettömän Läskitie, kämpän huoltotie, on ollut nelisen kilometriä pitkä kapulatie, joka on alkanut luoteesta Lehtosärkän talolta ja kulkenut yli soiden ja kankaiden Nimettömän kämpälle. Pohjoisin kilometri on edelleen peruskartalle merkitty ura. Se on todennäköisesti jatkunut Soidinlehdon yli nykyistä metsäautotien linjausta pitkin, mistä se on kääntynyt Kinnusensuolle joen pohjoisrannalla.

Kohdassa, jossa kapulatie on ylittänyt joen, on edelleen sillan jäännöksiä.

Silta on ollut noin 10 m leveä. Joen yli on ollut kymmenkunta poikkihirttä, joiden päälle poikittain joen suuntaisesti on pyöröhiristä tehty sillan kansi. Voi olla, että kansi on ollut useammassa kerroksessa, sillä sillan jäänteiden päällä rakennelman länsiosassa on kannen päällä poikkihirsiä. Silta on ollut tukevatekoinen ja sitä pitkin pääsee joen yli edelleen jalan. Joki on kohdalla noin kolme metriä leveä.

Sillalta jatkuu selvä tieura suon poikki kankaalle. Tieuralla ei kasva puustoa, mutta varsinaisia rakenteita ei ole säilynyt. Tieuran pohja erottuu edelleen kankaalla. Se jatkuu Nimettömän lammen rantaan.

Kohteen raja

Sillan sijainti on ilmoitettu pistetietona. Tieuran paikkaa ei ole mitattu.

Tulkinta

Kinnusenjoen ylittävä silta kuuluu Nimettömän Läskitiekse kutsutun savottakämpän huoltotien rakenteisiin.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014

Tarkastuspvm: 29.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä

Kuvaus: KMO 2014

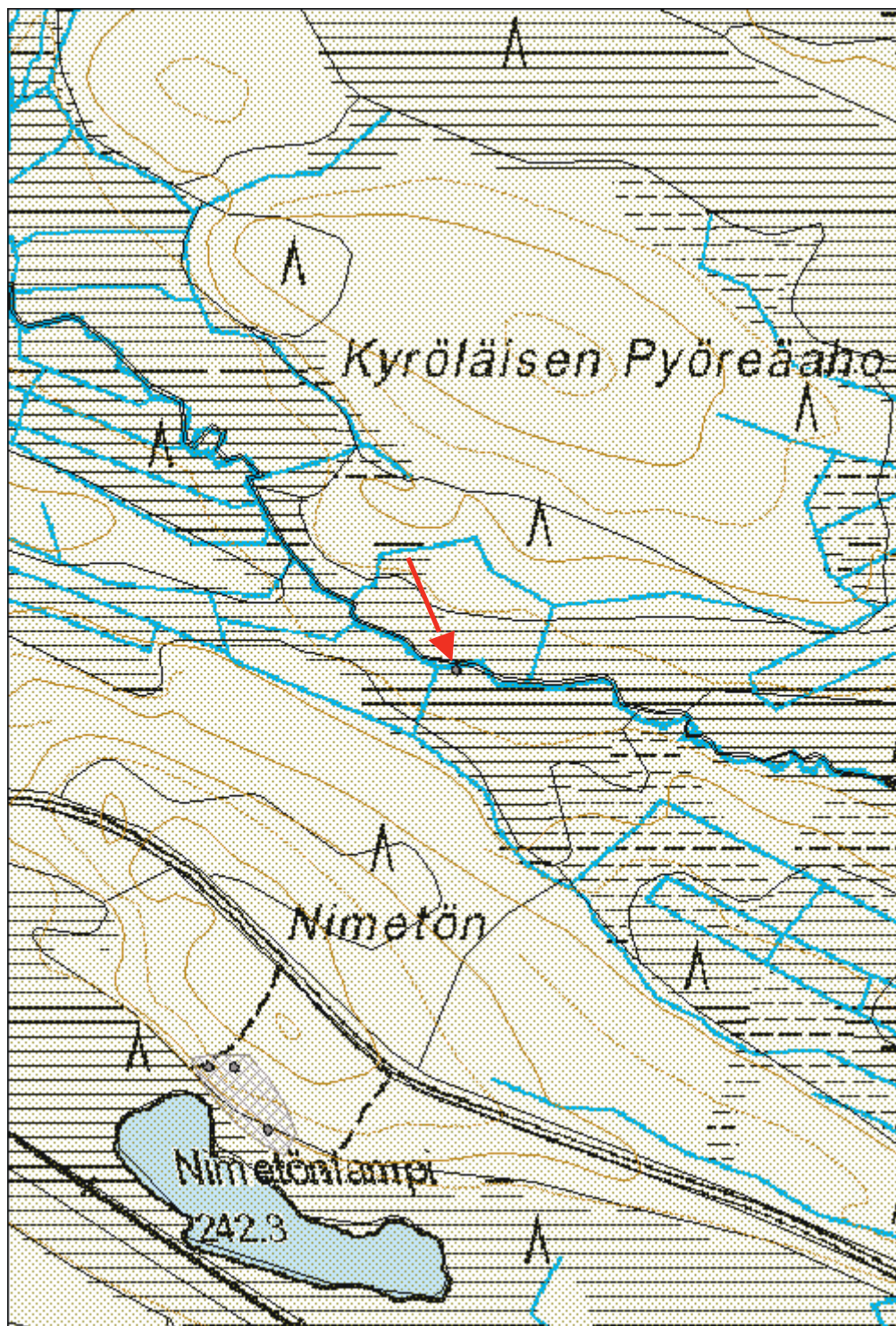
Viranomais-		Kunto:	2 Kesinkertainen
rekisterinro:		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Kohteen	0 Ei määritelty
		suoja-	

Ympäristön	0 Ei määritelty
suoja-	

172398.8.1010030: *Nimettömän Läskitie, kämpän huoltotie, on ollut nelisen kilometriä pitkä kapulatie, joka on alkanut luoteesta Lehtosärkän talolta ja kulkenut yli soiden ja kankaiden Nimettömän kämpälle. Kohdassa, jossa kapulatie on ylittänyt joen, on edelleen sillan jäännöksiä.*

Kohdetyyppi:	13 Liikennekohteet	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7158365, Y 3587560	Mittakaava:	1:5000

Heinälamminpuro silta	MH-tunnus: 172424
------------------------------	--------------------------

Kohdetyyppi:	13 Liikennekohteet	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	697 Ristijärvi
Lukumäärä:			

Koordinaatti-selitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7143825, Y 3585409	Löydöt:	

Taustatiedot

Heinälamminsuolle tultiin tarkastamaan Sutigisiin merkittyä rakennusjäännöstä koillisen suunnalta Lamminvaarasta pitkin vanhaa talvitien pohjaa. Tien pohja erottuu hyvin heikosti, paikoin ei lainkaan. Kohdassa, missä se kartan mukaan kulkee puron yli, on sillan jäännökset. Itse tie ei juurikaan kohdalla erotu. Silta dokumentoitiin aurinkoisena iltapäivänä 25.6.

Ympäristön kuvaus

Pieni Härkälamminputo virtaa pohjoisesta etelään kohti Ristijärven kaakkoiskulmalla sijaitsevaa pientä Pääjärveä. Sen rannalla on ollut kaksikin savottakämppeä 1900-luvun aikana. Ilmeisesti puuta on myös uitettu alueen pikkujärvien ja jokien kautta. Talvitie on kulkenut Lamminvaarasta kohti Härmänahoa yli Heinälamminsuon. Suo on nykyisellään ojitettu. Sillan ja tien pohjan tienoilla maasto on heinikkoista. Alueella kasvaa katajia, vaivaiskoivuja sekä kitukasvuisia mäntyjä ja koivuja. Puro on leveydeltään metristä kahteen.

Kohteen kuvaus

Silta on tehty jyrkeistä hirsistä, joita on puolen tusinaa niin pitkittäin kuin poikittainkin purossa. Silta ei enää ole käyttökelpoinen.

Kohteen rajaus

Kohteen sijainti on ilmoitettu pistetietona.

Tulkinta

Heinälamminsuon sillan riekaleet liittyvät suon yli kulkevaan talvitien pohjaan, jota on todennäköisesti käytetty metsätoissa 1900-luvun puolen välin molemmin puolin.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 25.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

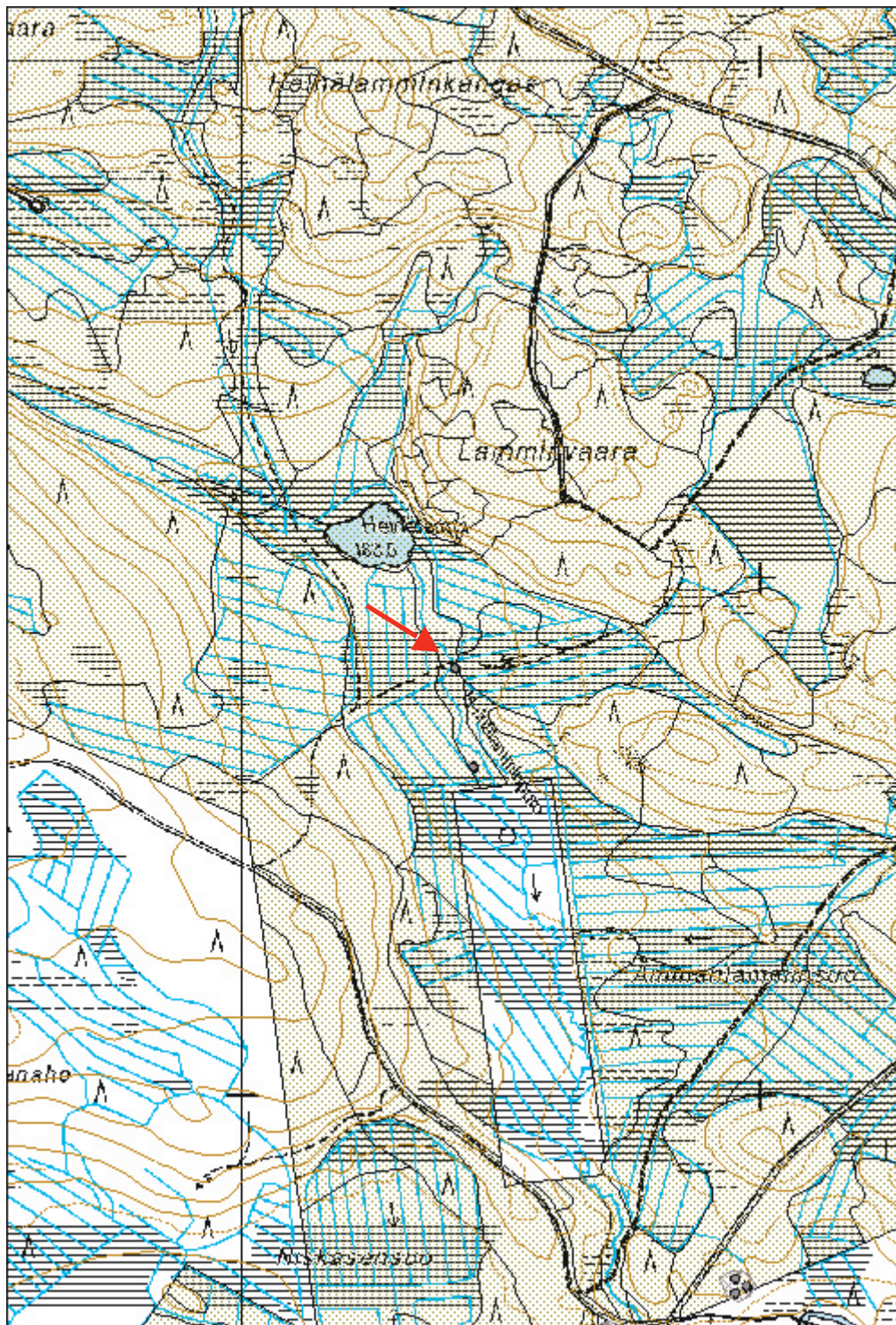
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
----------------------------	-----------------

172424.3.073: Silta on tehty jyrkeistä hirsistä, joita on puolen tusinaa niin pitkittäin kuin poikittainkin purossa.

Kohdetyyppi:	13 Liikennekohteet	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7143825, Y 3585409	Mittakaava:	1:10000

5.3 Sotahistorialliset kohteet

Leskisenkangas korsu		MH-tunnus: 171973	
Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamivuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7184167, Y 3578361	Löydöt:	
Taustatiedot			
Kohde tarkastettiin 5. kesäkuuta 2014 aurinkoisessa kesäsäässä Leskisenkankaan tarkastuksen yhteydessä. Se on merkitty SutiGisiin rakennuksen jäännöksenä.			
Ympäristön kuvaus			
Korsun jäännökset sijaitsevat Leskisenkankaan eteläreunalla, jokimutkassa. Rakennelma rajautuu rantaveteen. Rannalla on kuiva kaistale maata, parin kymmenen metrin päässä alkaa kosteampi alue, joka on hakattu ja laikutettu vastikään. Rantakaistale, jolla rakennelma sijaitsee, kasvaa kypsää männikköä, joka on luultavasti jätetty pystyyn rantakaistaleeksi. Jokiranta kohdalla on parimetrinen törmä, joka laskee suoraan Emäjokeen. Korsu on kaivettu rantatörmään.			
Kohteen kuvaus			
Rantatörmällä on korsun jäänteet, joiden oviaukko rajautuu jokeen. Rakennelmassa erottuu ulkovalleja kaivamisen seurauksena. Vallit ovat pyöreähköt ja niiden halkaisija on kymmenkunta metriä. Itse korsu on ollut noin 3 x 4 m, lyhyt sivu rannan suuntaisesti. Oviaukko on kohti rantaa, jossa on jäljellä noin 3 m pitkä loiva kaivanto veteen.			
Korsu on ollut sisältä puurakenteinen. Seinää on jonkin verran jäljellä erityisesti rakennuksen luoteisnurkassa. Oven suussa seinärakennetta on jäljellä enemmänkin. Täällä on pystyhirteen naulattu moderneilla nauloilla halkaistuja lautoja ja ohuempia puita. Hirsi on kirveellä veistetty. Oven suussa on naulattu kengänpohja ovipieleen.			
Rakennuksen sisäseinät ovat valuneet. Sisällä on männyn kanto. Puu on kaadettu lähes täysi-ikäisenä. Toinen samanlainen on seinävallin päällä. Jonkin verran puurakenteita lepää rakennuksen reunoilla ja sisällä sikin sokin. Ne voivat olla peräisin romahtaneista kattorakenteista.			
Kohteen rajaus			
Kohde sijaitsee koordinaattipisteessä. Se on myös merkitty nauhalla maastoon.			
Tulkinta			
Kohde voi olla sota-aikainen rakennelma. Modernien naulojen käyttö viittaisi 1900-luvun jälkipuoliskolle, samoin kengän pohja. Toisaalta männyn kantojen perusteella rakennelma ei voi olla kovin paljoa sota-aikaa nuorempikaan. Korsun sijainti sopisi tähytyspaikaksi. Toki muutkin tulkinnat ovat mahdollisia.			
Tarkastukset			
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014			
Tarkastuspvm: 5.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä			
Kuvaus: KMO 2014			
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	0 Ei määritelty
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		

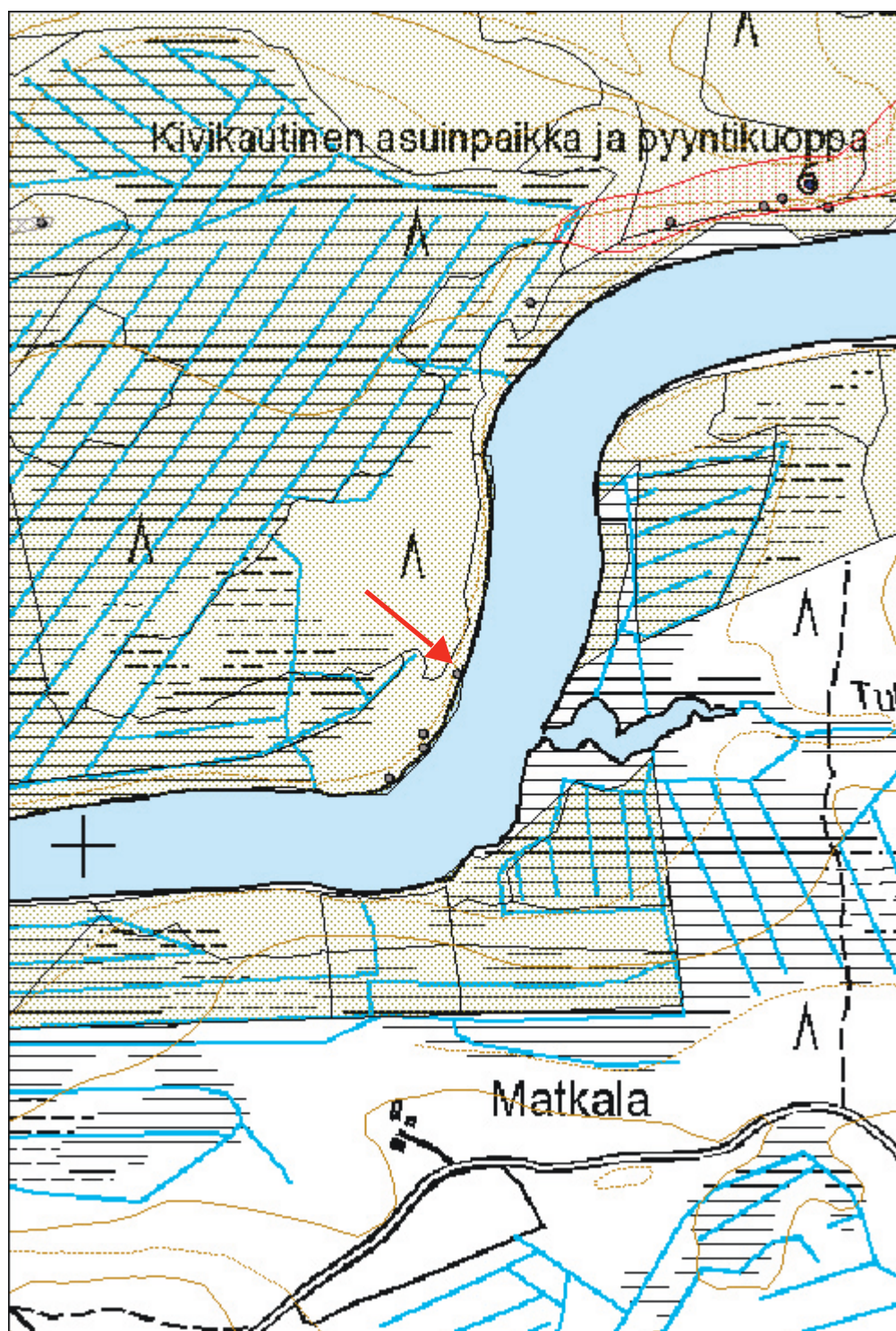

Yllä: 171973.025. Leskisenkankaan korsu Emäjoen rannalla.

Alla: 171973.028. Yksityiskohta Leskisenkankaan korsusta.

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7184167, Y 3578361	Mittakaava:	1:5000

Leskisenkangas korsu	MH-tunnus: 171974
-----------------------------	------------------------------------

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7184109, Y 3578328	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot
Kohde tarkastettiin 5. kesäkuuta 2014 aurinkoisessa kesäsäässä Leskisenkankaan tarkastuksen yhteydessä. Se on merkitty SutiGisiin rakennuksen jäännöksenä.
Ympäristön kuvaus
Korsun jäännökset sijaitsevat Leskisenkankaan eteläreunalla, jokimutkassa. Rakennelma rajautuu rantaveteen. Rannalla on kuiva kaistale maata, parin kymmenen metrin päässä alkaa kosteampi alue. Alue kasvaa kypsää männikköä. Jokiranta kohdalla on parimetrinen törmä, joka laskee suoraan Emäjokeen. Korsu on kaivettu rantatörmään.
Kohteen kuvaus
Rantatörmällä on korsun jäänteet, joiden oviaukko suuntautuu jokeen. Rakennelmassa erottuu ulkovalleja kaivamisen seurauksena. Vallit ovat soikeat ja niiden halkaisija on kahdeksisen metriä. Itse korsu on ollut noin 3 x 4 m, lyhyt sivu rannan suuntaisesti. Oviaukko on kohti rantaa, jossa on jäljellä noin 3 m pitkä loiva kaivanto veteen.
Korsu on ollut sisältä puurakenteinen. Korsun seinä rakenteita näkyy edelleen monin paikoin sammalen alla. Seinät ovat olleet pystyhirsillä tuetut, välit on vuorattu laudoilla. Oven suussa seinärakennetta on tuettu kivillä. Laidoista tehty ovi on ehjä, seinässä näkyy rautainen sarana.
Rakennuksen päällä on aivan sen keskiosaa lukuun ottamatta sammalpeite. Kattorakenteet ovat romahtaneet.
Kohteen rajaus
Kohde sijaitsee koordinaattipisteessä. Vajaan 10 m päässä on epämääräinen rakennuksen pohja, 3 x 4 m.
Tulkinta
Kohde voi olla sota-aikainen rakennelma.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014
Tarkastuspvm: 5.6.2014 Tarkastaja: O.Räihälä
Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määriteltä

Ympäristön suojaus:	0 Ei määriteltä
--------------------------------------	-----------------

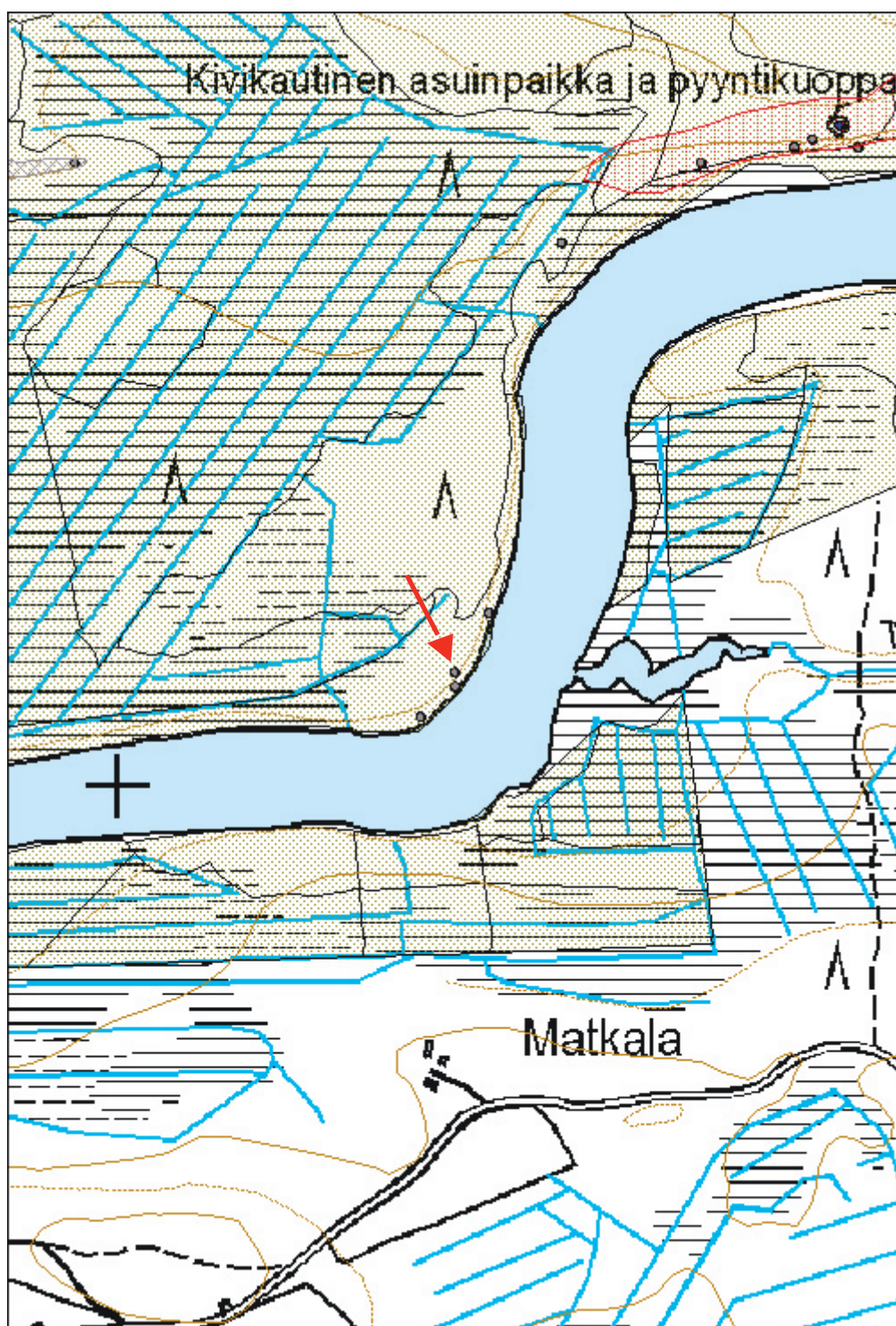

Yllä: 171974.039. Romahtanut korsu Emäjoen mutkassa Leskisenkankaan eteläreunassa, aivan kahden tervahaudan vieressä.

Alla: 171974.040. Yksityiskohta korsun ovisuulta.

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7184109, Y 3578328	Mittakaava:	1:5000

Tuomivirta E sotaharjoitusalue	MH-tunnus: 172516
---------------------------------------	-----------------------------

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7180372, Y 3570620	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot
Hyrynjärven ja Tuomivirran väliin jäävälle kankaalle on merkitty SutiGisiin kahdeksan erillistä kuoppajäännöstä. Näistä viisi muodostaa ryhmän reilun parinsadan metrin päässä Tuomivirran itärannan soistumasta. Alue tarkastettiin 8.7.2014. Kuopat liittyvät noin puolen kilometrin päässä sijainneeseen toisen maailmansodan aikaisen koulutuskeskuksen toimintaan.
Ympäristön kuvaus
Sotaharjoitusalue on sijainnut Tuomivirran itä- ja kaakkoispuolella, vajaa kilometri Hyrynjärven rannasta länteen. Paikalla on loivasti kohoava kangas, jonka laen tuntumassa on SutiGisin mukaan viisi kuoppaa. Kankaan alarinteeseen on merkitty kolme kuoppaa lisää. Kangas kuoppien kohdalla on vastikään hakattu. Kannot on jätetty korkeiksi, mutta ilmeisesti osa kuopista on peittynyt risuihin.
Kohteen kuvaus
Epämääräisiä laakeita kuoppia on kohdalla useita. Niiden halkaisija vaihtelee 1.5 metristä 3 metriin. Osa kuopista on epämääräisen muotoisia. Niillä on syvyyttä useimmiten vain parikymmentä senttiä. Joidenkin kuoppien reunat ovat jyrkät eivätkä täysin sammaloituneet. Podsoli kuopissa vaikuttaa häiriintyneeltä.
Kohteen rajaus
Kuoppia alueella voi tulkita useampiakin, mutta ne ovat hyvin tulkinnanvaraisia. Koordinaattitieto on yhden selkeän kuopan pistetieto.
Tulkinta
Kuoppien muoto ja rakenne viittaa siihen, että kuopat eivät ole kovin vanhoja. Myös alueen topografia on soveltumaton kuoppapyyntiin. Tämän vuoksi onkin luultavaa, että kuopat liittyvät armeijan koulutuskeskuksen toimintaan toisen maailmasodan aikana.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014 Tarkastuspvm: 1.8.6478 Tarkastaja: O.Räihälä Kuvaus: KMO 2014

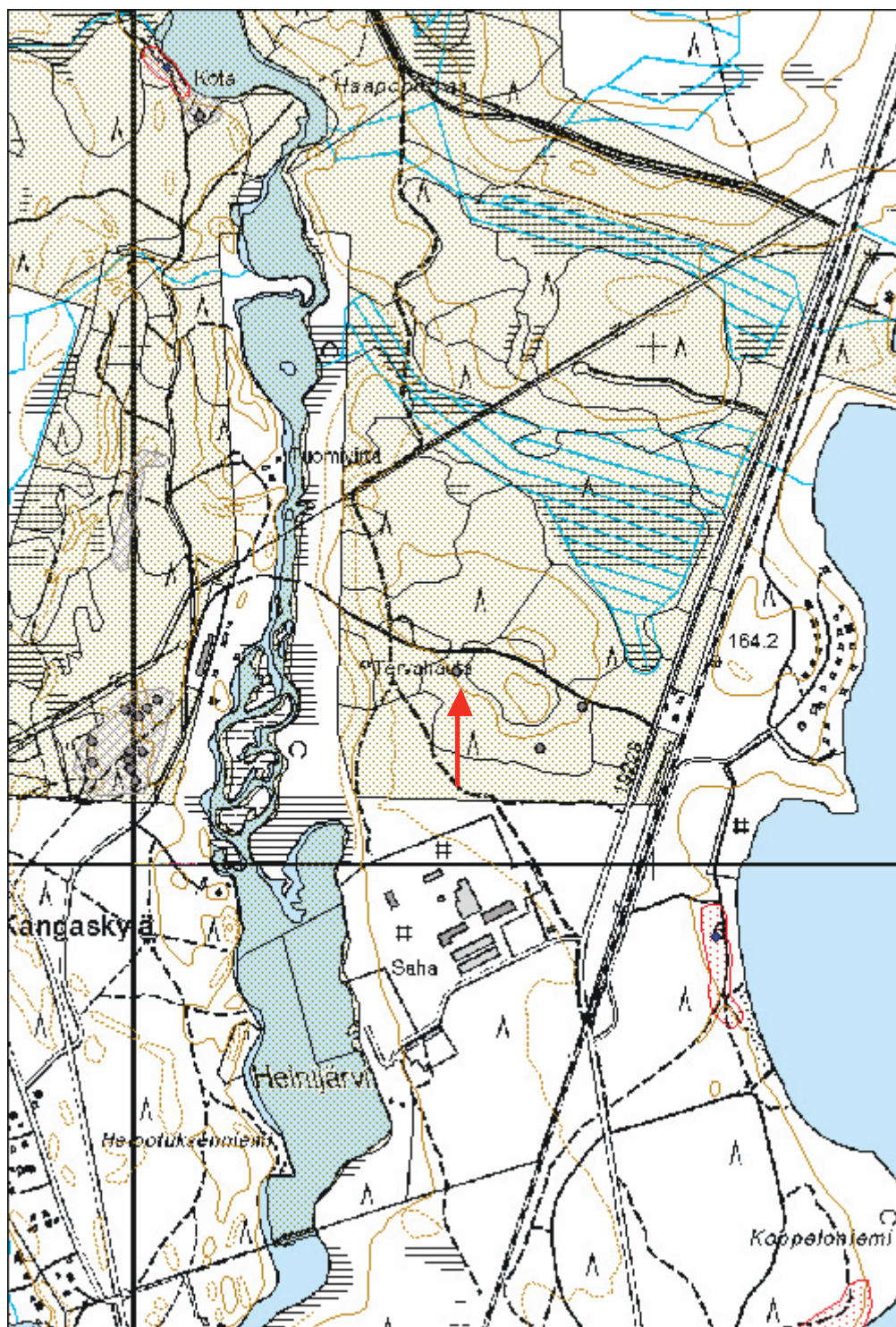
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinkertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojaus:	0 Ei määritelty

Ympäristön suojaus:	0 Ei määritelty
--------------------------------------	-----------------

172516.5.123: Sotaharjoitusalue on sijainnut Tuomivirran itä- ja kaakkoispuolella, vajaa kilometri Hyrynjärven rannasta länteen. Paikalla on loivasti kohoava kangas, jonka laen tuntumassa on SutiGisin mukaan viisi kuoppaa. Osa kuopista on epämääräisen muotoisia. Niillä on syvyyttä useimmiten vain parikymmentä senttiä. Joidenkin kuoppien reunat ovat jyrkät eivätkä täysin sammaloituneet.

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7180372, Y 3570620	Mittakaava:	1:10 000

Tuomivirta SE sotaharjoitusalue	MH-tunnus: 172517
--	------------------------------------

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7180304, Y 3570862	Löydöt:	

Taustatiedot
Hyrynjärven ja Tuomivirran väliin jäävälle kankaalle on merkitty SutiGisiin kahdeksan erillistä kuoppajäännöstä. Kolmen kuopan ryhmä sijaitsee 400 m länteen Hyrynjärvestä. Alue tarkastettiin 8.7.2014. Kuopat liittyvät noin puolen kilometrin päässä sijainneeseen toisen maailmansodan aikaisen koulutuskeskuksen toimintaan.
Ympäristön kuvaus
Sotaharjoitusalue on sijainnut Tuomivirran itäpuolella, vajaa kilometri Hyrynjärven rannasta länteen. Kankaan alarinteessä on SutiGisin mukaan kolme kuoppaa. Kangas kuoppien kohdalla on vastikään hakattu. Kannot on jätetty korkeiksi.
Kohteen kuvaus
Epämääräisiä laakeita kuoppia on kohdalla useita. Niiden halkaisija vaihtelee 1,5 metristä 3 metriin. Osa kuopista on epämääräisen muotoisia. Niillä on syvyyttä useimmiten vain parikymmentä senttiä. Joidenkin kuoppien reunat ovat jyrkät eivätkä täysin sammaloituneet. Podsolit kuopissa vaikuttaa häiriintyneeltä.
Kohteen raja
Kohteen koordinaattitieto on yhden suhteellisen selkeän pommikuopan pistetieto. Kuoppia alueella voi olla enemmänkin kuin mainitut kolme, mutta ne ovat hyvin tulkinnanvaraisia.
Tulkinta
Kuoppien muoto ja rakenne viittaa siihen, että kuopat eivät ole kovin vanhoja. Myös alueen topografia on soveltumaton kuoppapyyntiin. Tämän vuoksi onkin luultavaa, että kuopat liittyvät armeijan koulutuskeskuksen toimintaan toisen maailmasodan aikana.
Tarkastukset
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014 Tarkastuspvm: 8.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä Kuvaus: KMO 2014

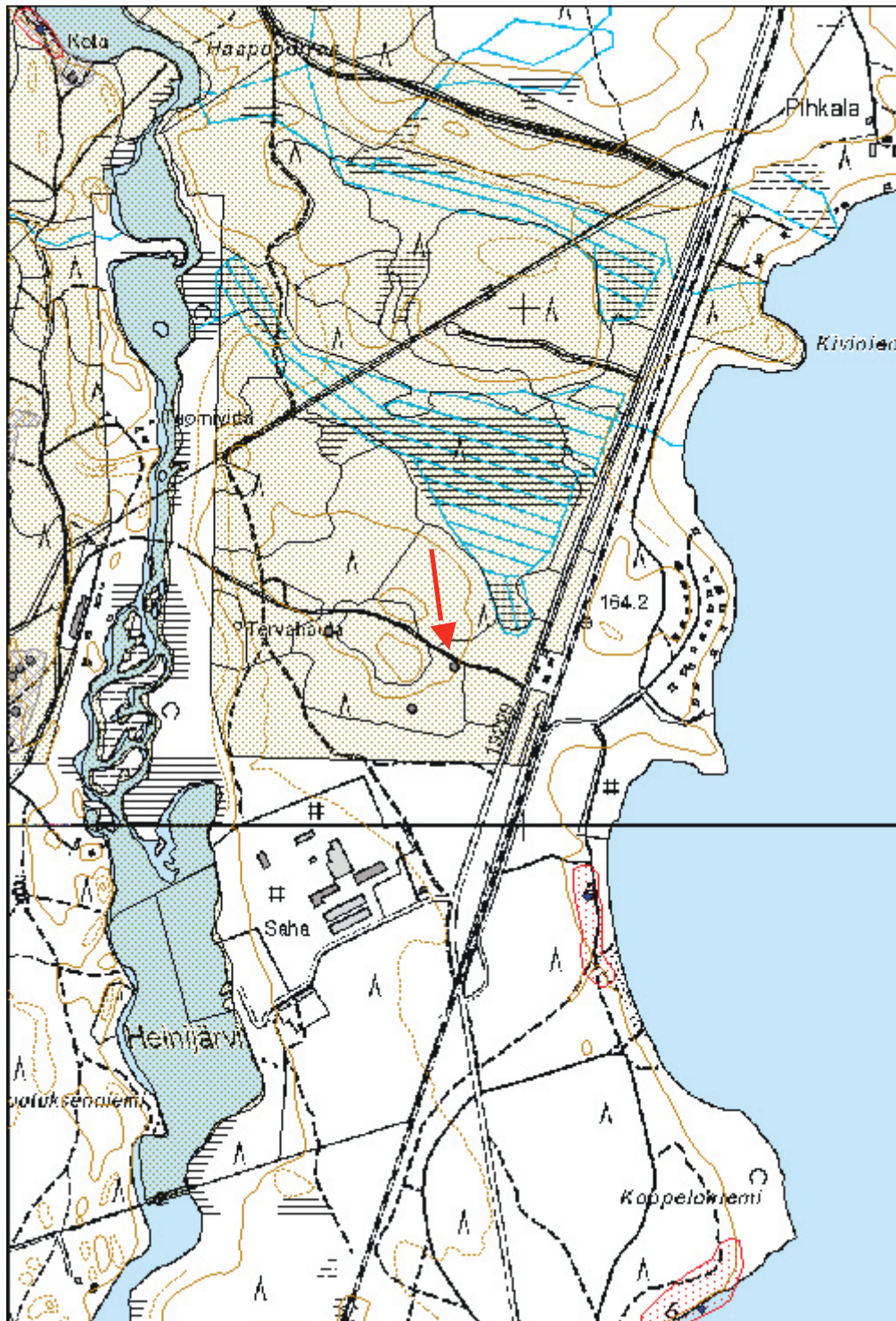
Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
Arvotus:	8 Muu suojeluarvo	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suoje	0 Ei määritelty

Ympäristön suoje	0 Ei määritelty
-------------------------	-----------------

172517.5.125: Sotaharjoitusalue on sijainnut Tuomivirran itä- ja kaakkoispuolella, vajaa kilometri Hyrynjärven rannasta länteen. Paikalla on loivasti kohoava kangas, jonka laen tuntu-massa on SutiGisin mukaan viisi kuoppaa. Osa kuopista on epämääräisen muotoisia. Niillä on syvyyttä useimmiten vain parikymmentä senttiä. Joidenkin kuoppien reunat ovat jyrkät eivätkä täysin sammaloituneet.

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7180304, Y 3570862	Mittakaava:	1:10 000

Heinikangas sotaharjoitusalue

MH-tunnus:
172550

Kohdetyyppi:	5 Puolustusvarustukset	Haltija:	161 Metsätalous Kainuu
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	161 Metsätalous Kainuu
Rakentamisvuosi:		Kunta:	105 Hyrynsalmi
Lukumäärä:			

Koordinaatti- selitys:		Geometria	6 Digitointi, mittakaava $\geq 1:10000$
Koordinaatit:	X 7180237, Y 3569975	tuotettu:	
		Löydöt:	

Taustatiedot

Suunnittelumetsuri Simo Keränen Hyrynsalmelta kertoi Heinikankaan sota-aikaisesta koulutuskeskuksesta inventoinnin yhteydessä. Hän oli myös laatinut kohteesta kartan, jolle hän oli merkinnyt tunnistamia rakennusjäännöksiä. Kohde dokumentoitiin 9.7.2014 aurinkoisessa säässä.

Ympäristön kuvaus

Joitakin kilometrejä Hyrynsalmen kirkonkylän pohjoispuolella, Kangaskylän pohjoispuolella, on Tuomivirran länsirannalla laaja Heinikangas. Kankaalla, valtion metsän etelärajalla, on sijainnut sota-aikana suomalaisten koulutuskeskus. Kankaalla on rakennusjäännöksiä usean hehtaarin alueella. Kangas on varttunutta männikköä, jossa kasvaa jonkin verran nuoria koivuja ja jokunen kuusi siellä täällä. Maaperä on hiekkainen ja kuiva. Koulutuskeskuksen länsipuolella on laaja niitty.

172521.5.129: Mahdollinen rakennusjäänös erottuu ainoastaan aluskasvillisuuden perusteella. Tasaisella kankaalla on noin 8 x 6 m laajuinen alue, jossa ei kasva juuri-kaan varpuja. Muutaman metrin päässä mahdollisesta rakennuksen pohjasta on muutamia pieniä palasia sementtiä.

Kohteen kuvaus

Mahdollinen rakennusjäännös (172521) on Simo Keräsen merkitsemistä kaikista epäselvin. Se erottuu ainoastaan aluskasvillisuuden perusteella. Tasaisella kankaalla on noin 8 x 6 m laajuinen alue, jossa ei kasva juurikaan varpuja. Muutaman metrin päässä mahdollisesta rakennuksen pohjasta on muutamia pieniä palasia sementtiä. Ne ovat irtoneisia ja lienevät peräisin rakennuksesta. Rakennuksen pohjalla on täysin normaali podsolimaannos.

Teltanpohja: (172524). Mahdollinen puolijoukkueteltanpohja ei ole mukana Simo Keräsen kartalla, mutta se muistuttaa niin paljon Keräsen merkitsemiä telttanpaikkoja, että sen voi olettaa olleen sellainen. Teltanpohja erottuu maastossa halkaisijaltaan noin kuusimetrisenä tasaisena pyöreänä alueena, jossa on ympäristöä selvästi vähemmän aluskasvillisuutta. Kehän itäreunalla erottuu selvä valli, jolla on korkeutta viitisentoista senttiä. Kehän länsireunalla aluskasvillisuudessa erottuu kaksi suorakulmaista aluetta 1,8 x 3 m, jotka saattavat olla kulkuaukkoja. Telttakehän eteläpuolella muutaman metrin päässä on kaksi kuoppaa. Ne ovat epämääräisen soikeita. Toinen on kokonaan sammaleen peitossa, toista on kaiveltu myöhemmin. Ehjä kuoppa on noin 70 cm syvä.

Jätekuoppa: (172530). Mahdollisen telttanpohjan ja rakennusjäännöksen välissä on kaksi jätekuoppaa, joita on kaiveltu viimeisten vuosien aikana. Kuopissa on metalliromua, hiiltä, hiilenkappaleita, polkupyörän kumia, rautalankaa, asbestilevyä, puhelin- tai sähköjohtojen keraamisia tulppia sekä lusikka.

Rakennusjäännös 2: (172531). Rakennusjäännös erottuu pienen harjanteen päällä matalana kaivantona. Rakennuksen mitat ovat noin 12 x 8 m. Rakennuksen perusta on kaivettu hiekkamaahan. Seinien kohdat näkyvät 10 - 20 cm syvinä leikkauksina. Jäännöksen eteläpäässä on rakennuksen halki kulkeva syvämpi kaivanto. Se on noin metrin levyinen ja puoli metriä syvä. Rakennuksesta ei erotu kaivannon lisäksi muita rakenteita.

Rakennusjäännös 3: (172532). Keräsen kartalle merkitsemä rakennuksen pohja on heinikkoinen kohta, jota on mahdollisesti tasoitettu. Rakenteita paikalla ei erotu, mutta sammaleen päälle on nostettu kappale peltiä, joka lienee peräisin kaminasta.

Rakennusjäännös 4: (172533). Rakennuksen pohja erottuu leikkauksena loivassa rinteessä. Sen mitat ovat noin 8 x 6 m. Ylärinteen puolelta leikkaus on syvimmillään 80 cm. Leikkaus loivenee alarinteeseen. Rakennuksen mittojen määrittelyä vaikeuttaa hieman se, että rakennuksen pohjan yli on ajettu traktorilla. Paikalla ei ole muita jäännöksiä rakennuksesta.

Sauna: (172534). Saunaksi nimitetty rakennusjäännös on merkillinen kaivanto pitkänmallisen kumpareen itäreunalla. Kumpareen alla tasanteella on kannon alla suurista luonnonlohkareista ladottu kiuas. 1 - 2 m kiukaalta on maassa runsaasti punatiilen kappaleita ja hiiltynyttä puuta. Näiden vieressä on peltisen kaminan kappaleita, muuta peltirojua ja emalikattila. Vähän kauemmas on heitetty sinkkiämpäri. Kiukaan länsipuolelle hahmottuu rinteeseen kaivettu hieman epämääräisen muotoinen tasanne, joka lienee saunan pohja. Merkilliseksi rakenteen tekee se, että saunan länsiseinustalta jatkuu syvä 6-7 m

pitkä kaivanto suoraan rinteeseen. Se on rinteiden harjalla lähes 2,5 m syvä. Kaivannon merkitys saunan seinustalla ei paikalla hahmotu. Toinen, hieman lyhyempi ja matalampi kaivanto rinteessä johtaa sekin saunan länsiseinustalle. Kaivantojen etäisyys toisistaan on pari metriä.

Teltanpohja: (172538). Teltanpohja tasaisella kankaalla erottuu hyvin heikosti, lähinnä kulkuaukon leikkaus erottuu maastossa. Vaikuttaa siltä, että kaminan jäännökset on viskottu teltan ulkopuolelle. Pelti- ja raudankappaleiden lisäksi sammaleen alta pilkottaa punatiiltä ja sementistä valettuja tiiliä. Telttanpohjan muodosta ei saa selvää.

Teltanpohja 3: (172540). Teltanpohja erottuu tasaisella kankaalla säännöllisen muotoisena kehänä, jonka halkaisija on 6 m. Kuopan palteet ovat 10 - 20 cm kehikon keskustaa korkeammat. Kehikon aluskasvillisuus ei poikkea ympäristöstä. 1.5 m kehikon pohjoispuolella on yli metrin syvyinen kuoppa, jonka halkaisija on noin metrin. Sitä on myöhemmin kaiveltu.

172524.5.131: Teltanpohja erottuu maastossa halkaisijaltaan noin kuusimetrisenä tasaisena pyöreänä alueena, jossa on ympäristöä selvästi vähemmän aluskasvillisuutta. Kehän itäreunalla erottuu selvä valli, jolla on korkeutta viitisentoista senttiä.

172530.5.134: Mahdollisen teltanpohjan ja rakennusjäännöksen välissä on kaksi jätekuoppaa, joita on kaiveltu viimeisten vuosien aikana. Kuopissa on metalliromua, hiiltä, hiilenkappaleita, polkupyörän kumia, rautalankaa, asbestilevyä, puhelin- tai sähköjohtojen keraamisia tulppia sekä lusikka.

Teltanpohja 4: (172542). Teltan tai rakennuksen pohja erottuu kankaalla hieman neliön muotoisina palteina tasaisen alueen ympärillä. Palteet ovat 30 cm korkeat. Oviaukko näyttää suunnatun koilliseen. Aluskasvillisuus ei poikkea ympäristöstä.

Teltanpohja 5: (172545). Aivan aluetta halkovan hiekkatien reunassa on hyvin selvä teltan paikka. Se on suorakaiteen muotoinen, 4 x 5 m, ja se on kaivettu tasaiselle kankaalle. Syvyyttä kaivannolla on puoli metriä. Kuopan pohjoisreunalle on kerätty romua; polkupyörän kappaleita, peltiä ja tiiltä.

Teltanpohja 6: (172548). Kymmenkunta metriä aluetta halkovan hiekkatien kaakkoispuolella on hyvin säilynyt teltanpohja. Se on rakennettu siten, että tasaiselle kankaalle lapioituun kehikkoon on nostettu maata kehän ulkopuolelta. Niinpä telttakehän ulkoreunaa kiertää pieni oja. Kehävalli on 20–30 cm korkea lattiatasosta katsottuna. Telttakehän keskellä on ollut kaminan pohja. Se on sementistä valettu kehikko 40 x 40 cm. Pohja on hajotettu ja sammaleen alta pilkistää punatiilen kappaleita, sementistä tehtyjä tiiliä, luonnonkiviä ja hiiltä. Metalliosia ei telttakehässä ole. Kehän ulkopuolella on kaminan kansipalanen sekä muuta peltirojua, josta suurin lienee kärrynlavan peräluukku. Peltiromun lisäksi paikalla on pari naisten kenkiä, ilmeisesti hieman juhlavampaa mallia kokoa 37. Kymmenkunta metriä teltan pohjalta koilliseen on pieni kuoppa.

Kankaalla on dokumentoitujen pisteiden lisäksi runsaasti erilaisia pienempiä kuoppia ja kaivantoja, jotka selvästi liittyvät leirin toimintaan. Useimpien teltan paikkojen lähellä olevat kuopat lienevät jätekuoppia. Muiden kuoppien ja kaivantojen merkitystä on vaikeampi hahmottaa.

Kohteen raja

Jäännösten sijainti on ilmoitettu pistetietona, millä perusteella armeijaharjoitusleirin aluerajaus on tehty.

Tulkinta

Heinikankaalla on ollut jatkosodan aikana suomalaisten harjoitusleiri (Turpeinen 1988:562–563). Hyrynsalmen historiassa Oiva Turpeinen kertoo, että Hyrynkankaan kasarmialue oli sangen suuri, sillä henkilövahvuus oli noin 120 henkeä. Kasarmilla asuivat myös vaimot ja lapset, mikä selittää pienen naisen kengän löytymisen inventoinnissa. Mielenkiintoisen lisän Hyrynkankaan koulutuskeskuksen historiaan tuo oululainen Niilo Koskelan sotamuistelu (<<http://personal.inet.fi/koti/kkoskela/niikos.htm#Usein+iltasella+k%E4vimme>>, luettu 1.9.2014). Koskela oli 1943 koulutuskeskuksessa viestimekkaa nikkokurssilla. Oppitunnit pidettiin parakeissa, majoitus oli teltoissa. Koskelan mukaan kaikki oli hyvin vapaamuotoista ja kesähelteillä kurssitettavat kävivät uimassa Hyrynjärven hiekkarannalla, joka oli vain muutaman sadan metrin päässä. Väliin jäi myös kenttäradan asema, jolla Koskela muistelee tapahtuneen monenlaista mekkalaa lomalaiskuljetusten yhteydessä.

Nykyään Hyrynkankaalla erottuvat rakennusten jäänteet monin paikoin heikosti. Teltan pohjat ovat sitä vastoin monesti selvempiä. Paikalle jääneet rakennusjätteet ja muut leirin aikaiset tavarat on pääasiassa kerätty rakennusten tuntumaan. Ilmeisesti paikkaa on pengottu jossain vaiheessa miinaharavalla.

Lisätietoja

Lähteet:

<<http://personal.inet.fi/koti/kkoskela/niikos.htm#Usein+iltasella+k%E4vimme>>

Huurre, Keränen & Turpeinen 1988. Hyrynsalmen historia. Gummerus, Jyväskylä.

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2014

Tarkastuspvm: 9.7.2014 Tarkastaja: O.Räihälä

Kuvaus: KMO 2014

Viranomais- **rekisterinro:**

Kunto: 2 Keskinertainen

Arvotus: 8 Muu suojeluarvo

Olotila: 2 Ei käytössä

Kohteen 0 Ei määritelty

suoja-

Ympäristön **suoja-**

0 Ei määritelty

172531.5.137: Rakennusjäännös erottuu pienen harjanteen päällä matalana kaivantona. Rakennuksen mitat ovat noin 12 x 8 m. Rakennuksen perusta on kaivettu hiekkamaahan. Seinien kohdat näkyvät 10 – 20 cm syvinä leikkauksina. Jäännöksen eteläpäässä on rakennuksen halki kulkeva syvempi kaivanto. Se on noin metrin levyinen ja puoli metriä syvä.

172533.5.141-142: Rakennuksen pohja erottuu leikkauksena loivassa rinteessä. Sen mitat ovat noin 8 x 6 m. Ylärinteen puolelta leikkaus on syvimmillään 80 cm. Leikkaus loivenee alarinteeseen.

Yllä: 172534.5.146-147: Saunaksi nimitetty rakennusjäännös on merkillinen kaivanto pitkänmallisen kumpareen itäreunalla. Kumpareen alla tasanteella on kannon alla suurista luonnonlohkareista ladottu kiuas. Maassa on runsaasti punatiilen kappaleita ja hiiltynyttä puuta, peltisen kaminan kappaleita, muuta peltirojua ja emalikattila. Vähän kauemmas on heitetty sinkkiämpäri. Kiukaan länsipuolelle hahmottuu rinteeseen kaivettu hieman epämääräisen muotoinen tasanne, joka lienee saunan pohja. Merkilliseksi rakenteen tekee se, että saunan länsiseinustalta jatkuu syvä kaivanto suoraan rinteeseen.

Alla: 172534.5.150-151.

172534.5.148.

Yllä: 172538.5.152. Teltanpohja tasaisella kankaalla erottuu hyvin heikosti, lähinnä kulkuaukon leikkaus erottuu maastossa. Vaikuttaa siltä, että kaminan jäännökset on viskottu teltan ulkopuolelle. Pelti- ja raudankappaleiden lisäksi sammaleen alta pilkottaa punatiiltä ja sementistä valettuja tiliä. Teltanpohjan muodosta ei saa selvää.

Alla: 172540.5.156. Teltanpohja erottuu tasaisella kankaalla säännöllisen muotoisena kehänä. Kuopan palteet ovat kehikon keskustaa korkeammat. Kehikon aluskasvillisuus ei poikkea ympäristöstä. Kehikon pohjoispuolella on yli metrin syvyinen kuoppa.

Yllä: 172542.5.159. Teltan tai rakennuksen pohja erottuu kankaalla neliön muotoisina palteina tasaisen alueen ympärillä.

Alla: 172545.5.161. Aivan aluetta halkovan hiekkatien reunassa on hyvin selvä teltan paikka. Se on suorakaiteen muotoinen kaivettu tasaiselle kankaalle. Kuopan pohjoisreunalle on kerätty romua; polkupyörän kappaleita, peltiä ja tiiltä.

